

MATTHEW

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26 27 28

CHAPTER 1

Nai vola ni kawa i Jisu Karisito na Luve i Tevita, na luve i Eparama.

- 2** O Eparaama sa vakatuburi Aisake, sa vakatuburi Jekope o Aisake, sa vakatuburi Juta kei iratou na tacina o Jekope.
- 3** Sa vakatuburi Veresi kei Sera o Juta ka tinadrau o Tema, sa vakatuburi Esiromi o Veresi, sa vakatuburi Rami o Esiromi.
- 4** O Rami sa vakatuburi Amenatave, ka vakatuburi Nasoni o Amenatave, o Nasoni sa vakatuburi Salimoni.
- 5** Sa vakatuburi Poasa o Salimoni, ka tinana o Reapi, o Poasa sa vakatuburi Opeti ka tinana o Ruci, o Opeti sa vakatuburi Jese.
- 6** Sa vakatuburi Tevita na tui o Jese. Sa vakatuburi Solomoni o Tevita na tui ka tinana na wati Uraia e liu.
- 7** Sa vakatuburi Riopoami o Solomoni, sa vakatuburi Avaijia o Riopoami, sa vakatuburi Asa o Avaijia.
- 8** Sa vakatuburi Josafati o Asa, sa vakatuburi Jorami o Josafati, sa vakatuburi Usaia o Jorami.
- 9** Sa vakatuburi Jocame o Usaia, sa vakatuburi Asi o Jocame, sa vakatuburi Esekaia o Asi.
- 10** Sa vakatuburi Manasa o Esekaia, o Manasa sa vakatuburi Emoni, sa vakatuburi Josaia o Emoni.
- 11** O Josaia sa vakatuburi Jekonaia kei ira na wekana ni ra sa la'ki tiko ki Papiloni.
- 12** Ni sa oti na tiko vakabobula mai Papiloni, sa vakatuburi Salacieli o Jekonaia, sa vakatuburi Seru pepeli o Salacieli.
- 13** Sa vakatuburi Aviuta o Seru pepeli, sa vakatuburi Eliakimi o Aviuta, sa vakatuburi Esa o Eliakimi.
- 14** Sa vakatuburi Setoki o Esa, sa vakatuburi Akimi o Setoki, sa vakatuburi Elita o Akimi,
- 15** Sa vakatuburi Iliesa o Elita, sa vakatuburi Mecani o Iliesa, sa vakatuburi Jekope o Mecani.
- 16** Sa vakatuburi Joseva o Jekope, o Joseva na wati Meri o koya sa sucu mai vua o Jisu sa vakatokai o Karisito.
- 17** Nai tabatamata mai vei Eparaama ka yacovi Tevita sa tinikava nai tabatamata, mai vei Tevita ka yacova na kau vakabobula ki Papiloni sa tinikava nai tabatamata, mai na kau vakabobula ki Papiloni ka yacovi Karisito sa tinikava nai tabatamata.

18 Sa vakaoqo na sucu i Jisu Karisito na tinana o Meri sa vosaki oti tu vei Joseva, ni se bera ni rau mocevata sa kune kune o Meri mai vua na Yalo Tabu.

19 Na watina o Joseva sa tamata yalododonu, ka sega ni vinakata me voroka na veidinadinati sa maroroya me nona duadua ga.

20 Ia ni sa vakananuma tiko o koya na veika oqo, ka raica, sa dua na agilos i Turaga sa rairai mai vua ena tadra, ka tukuna, "I Joseva na luvei Tevita, kakua ni o via lomaleqataka na nomu tauri Meri me watimu, ni gone sa kune kune taka tiko e vakatubura vua na Yalo Tabu.

21 "Ena sucu mai vua e dua na gonetagane, ia mo vakayacani koya o Jisu, ni o Koya ena qai vakabulai ira na Nona tamata mai na nodra i valavala ca."

22 Na ka oqo me vakayacori kina na vosa ni Turaga ena gusudra na parofita ka vaka:

23 "Ka raica, ena bukete e dua na goneyalewa, ka na vakasucuma e dua na gonetagane, ena vakatokai me yacana o Imanueli," kena i balebale, "Na Kalou sa tiko vata kei keda."

24 Sa yadra mai na moce o Joseva, ka sa cakava sara ga na ka, ka vakarota vua na Turaga me la'ki kauti Meri mai me watina,

25 E sega ni rau veikilai yago me yacova ni sa sucu na nona ulumatua na tagane. Sa vakayacani koya o Jisu.

CHAPTER 2

Ni sa sucu oti o Jisu mai Peceliema e Jutia ena gauna sa tui tiko kina o Ero, raica, sa lako mai eso na tamata vuku mai na Tokalau ki Jerusalemi.

2 E ratou sa taroga, "E vei o Koya sa sucu me nodra Tui na Jiu? Ni keitou sa raica na nona kalokalo mai na Tokalau, ka keitou sa lako mai oqo me mai vakarokoroko vua."

3 Ni sa rogoca o Ero na tui, sa taqaya kei ira kece e Jerusalemi.

4 Ia ni sa soqoni ira vata mai na bete levu taucoko kei ira na daunivolatabu kece, sa taroga vei ira na vanua cava ena sucu kina na Karisito.

5 Era sa tukuna vua, "mai Peceliema e Jutia, ni sa vakaoqo na ka sa vola na parofita:

6 "Ia o iko Peceliema, ena vanua o Juta, o sa sega ni lailai sara vei ira na veiyasana e Juta; Ni na tubu mai vei iko e dua na tui o koya ena mai nodra i vakatawa na noqu tamata na Isireli."

7 Sa qai cakava o Ero me kacivi ira mai vakavuni na tamata vuku, ka vaqaqa vei ratou na gauna cava sara mada e ratou raica kina na kalokalo.

8 Sa talai ira ki Peceliema ka tukuna vei ira, "Dou lako ka la'ki vakasaqara mo dou kunea na gone lailai, ni dou sa kunei koya, dou mai vakaraitaka eke vei au, me'u na lako talega yani me'u vakarokoroko vua."

9 Ni sa vosa oti na tui e ratou sa qai lako; ka raica, na kalokalo era raica taumada mai na Tokalau sa liutaki ira, me yacova ni sa laki tu vakadua donuya na tikina sa davo tiko kina na gone.

10 Ni ratou sa raica na kalokalo, sa dua na ka na levu ni nodratou reki.

11 Ena gauna e ratou sa curu kina ki vale, e ratou sa raica na gone lailai kei Meri na tinana, e ratou sa tekiduru sobu ka vakarokoroko vua. E ratou sa qai dolava na nodratou i yau me ratou cabora: Na koula, na drega me vakamai kei na mura.

12 Ia ni vakasala oti kivei iratou na Kalou ena tadra me ratou kakua ni lesu tale vei Ero, e ratou sa qai lesu tale ki na nodratou vanua ena sala tani.

13 Ia oqo ni ratou sa lako, ka raica, sa rairai vei Joseva ena tadra e dua na agilos i

Turaga, ka vaka, "Tucake, mo kauta na gone lailai kei tinana, mo dou dro ki Ijipita, dou tiko mai kea me yacova ni'u sa vosa tale vei iko; ni sa vinakata tiko o Eroti me vakamatea na gone lailai."

14 Sa cavu tu ka lako, sa kauta na gone kei tinana ena bogi tikoga o ya ki Ijipita,

15 E ratou tiko mai kea me yacova ni sa mate o Eroti, me vakayacori kina na vosa ni Turaga ena gusu ni parofita, ka vaka, "Mai Ijipita Au sa kaciva kina na Luvequ."

16 Ni sa qai kila o Eroti, ni ratou sa vakaisini koya na tamata vuku, sa ka vakaitamera na nona cudru; sa talatala kina o koya mera vakamatei taucoko na gone tagane yabaki rua lako sobu, era tiko e Peceliema kei na veiyasana volekata, me vakatekivu sara mai na siga e ratou raica kina na tamata vuku na kalokalo.

17 Sa vakataucokotaki kina na vosa i Jeremaia na parofita, ka vaka:

18 "Sa rogo mai Rama e dua na rorogo, na tagi vakararawa, na veitagici kei na so mate levu, sa tagicaki ira na luvena o Rejieli, sa cata ni dua me vakadulai koya, baleta ni ra sa mate kece."

19 Ni sa mate o Eroti, raica, sa dua na agilosni ni Turaga sa rairai vei Joseva ena tadra mai Ijipita,

20 Sa tukuna, "Mo tucake ka taura na gone lailai kei tinana, ka lako ki na nodra vanua na Isireli, ni ra sa mate taucoko o ira sa vakasaqara na gone lailai mera vakamatea."

21 Ia ni sa rogoca sa tui mai Juta o Akeleo, ka sega ni o Eroti na tamana, sa rere ni lako kikea. Ia ni sa vakasalataki koya na Kalou ena tadra, sa qai gole vaka o koya ki na yasana vaka-Kaleli.

22 Ia ni sa lako tiko sa tuburi koya e dua na domobula, ni sa rogoca sa tui o koya na luvei Eroti o Akeleo, sa sega ni vinakata ki na o koya me ratou lako kina, Na Kalou sa qai vakasalataki koya ena dua tale na tadra, me ratou sa lako kina yasana vaka Kaleli.

23 Ratou sa qai lako ka la'ki vakaitikotiko ena koro o Nasareci, me vakataucokotaki kina na nodra vosa na parofita, ka vaka, "E na vakatokai o koya me kai Nasareci."

CHAPTER 3

Ena gauna o ya mai na loma ni vanua liwa e Jutia, sa dauvunau tiko kina o Joni na Dau veipapitaisotaki,

2 Sa kacivaka, "Dou veivutuni ni sa voleka na matanitu vakalomalagi!"

3 Ni o koya oqo sa tukuna mai o Aisea na parofita, ka vaka: "E dua na domo sa kacikaci mai na vanua liwa: me vakarautaki na gaunisala i Jiova; ka me vakadodonutaki na gaunisala ena muria."

4 O Joni oqo sa vakaisulu ena i sulu ni vuti ni Kameli, ka vauci na tolona ena i vau kuli ni manumanu; sa kena kakana na vodre kei na deni oni mai veikau.

5 O ira e Jerusalemi, Jutia taucoko kei na veiyasana volekata na Joritani, era lako kece vua mera la'ki rogoci koya.

6 Sa paitaisotaki ira o koya ena Joritani, ni ra sa vakatusa tiko na nodra i valavala ca.

7 Ia ni sa raica o koya, era sa lewe levu na Farisi kei nai tokani i Sedusisi era sa lako mai ki na nona papitaiso, sa tukuna vei ira, "Oi kemudou na luve ni gata! o cei sa vakasalataki kemudou mo dou drovaka na cudru sa lako tiko mai?"

8 O koya oqo mo dou vuataka na vua sa va- Kalou me vaka na nomudou sa papitaiso,

9 Me kakua ni cala tiko na nomudou vakasama, mo dou se tukuna tiko ni tamamudou o Eparaama, ni'u tukuna oqo vei kemudou, ni sa rawa ga vua na Kalou me vakatubura na

veivatu oqo mera luvei Eparaama.

10 Sa davo oti tu na matau ena waka ni kau. O koya oqo na vunikau vakaaduaga sa sega ni vuataka tiko na vua vinaka, ena musuki sobu me vakamai laivi.

11 "Au sa papitaisotaki kemudou ena wai ni dou sa veivutuni ia o koya ena muri au mai sa levu cake vei au, au sega mada ga ni yacova yani nai vakatagedegede me tu kina na dodonu vei au me'u tubera na nona i vava." O koya e na qai mai papitaisotaki kemudou ena Yalo Tabu kei na bukawaqa caucaudre.

12 "Sa tiko e ligana nai sivi ni nona veivakasavasavataki, ena samaka o koya na vanua ni nona vakasavasavataki sila, me maroroi vinaka na witi ki na kena vale; ia ena vakama tauoko na qa ni sila ena bukawaqa sa sega ni boko rawa."

13 Sa biuti Kaleli mai o Jisu me mai papitaisotaki vei Joni ena Joritani.

14 Ka sa via tobolea o Joni me tarova sa tukuna vua, "O iko ga mo paitaisotaki au, o sa lako dina li mai vei Au?"

15 Ia sa sauma yani vua o Jisu, ka vaka, Au kerei iko mo cakava sara ga oqo, ni sa kilikili vei Au me'u vakaraitaka na ka dodonu." Sa qai papitaisotaki Koya o Joni.

16 Ni sa papitaisotaki oti sa lamata cake mai ena loma ni wai, ka raica, o Lomalagi sa dolavi vua, ka sa raica o koya na Yalo ni Kalou ni sa lako sobu mai vua me vaka na ruve ka mai toka Vua.

17 Ka vakasauri sa rogo mai Lomalagi e dua na domo ka vaka, "O koya oqo na Noqu Gone ni Toko, sa dau vakamarautaki Au vakalevu."

CHAPTER 4

Sa qai tuberi Jisu cake na Yalo Tabu ki na vanua liwa me na temaki koya kina na tevoro.

2 Sa dua na ka nona viakana, ni sa oti mai na nona lolo vasagavulu na siga ka vasagavulu na bogi.

3 Sa basika tu vua o koya na Dauveitemaki, ka tukuna vua, "Kevaka o Luve ni Kalou, mo vakarota mada na veivatu sa tu oqo, me ra yaco me madrai."

4 Ia sa sauma vua, ka vaka, "Ni sa volai, sa sega ni bula na tamata ena madrai duadua ga, ia ena veivosa kecega sa lako mai ena Gusu Ni Kalou."

5 Sa qai kauti koya cake na tevoro ki na koro tabu (Jerusalem) ka vakadaberi koya ena delavuvu ni vale ni soro,

6 Sa tukuna vua, rika sobu, kevaka o Luve ni Kalou dina, ni sa volai: 'Na Kalou ena tala mai na Nona agilosi mera qarauni iko, era na maroroi iko talega mo kakua ni taulaka na Yavamu kina veivatu era."

7 E sauma vua o Jisu, "Sa volai talega, mo kakua ni via temaki Jiova na nomu Kalou."

8 Sa kauti koya tale na tevoro ki na dua na tuvuka ni ulunivanua cecere, sa qai la'ki vakaraitaka vua na veimatanitu kece e vuravura kei na kedra i ukuuku makuwaliliva kecega.

9 Sa qai tukuna vua, "Na ka kece o raica tu oqori au na solia vei iko, kevaka walega mo cuva sobu ka vakarokorokotaki au."

10 Sa tukuna vua o Jisu, mo lako tani eke Setani! Ni sa volai, 'mo vakarokorokotaki Jiova na nomu Kalou, ka qaravi Koya ga.'

11 Sa qai laivi koya na tevoro, ka raica, sa ra qai lako mai na agilosi me ra mai qaravi Koya.

12 Ni sa rogoca o Jisu ni sa biu ki valeniveivesu o Joni, sa biuti Jutia ka lako ki Kaleli.

- 13** Sa la'ki tiko e Nasareci, ka qai toso me la'ki vakaitikotiko sara i Kapenaumi ena bati ni drano o Kaleli, ena yasayasa vaka Sevuloni kei Navitalai,
- 14** Me vakataucokotaki kina na vosa sa tukuna mai o Aisea na parofita, ka vaka,
- 15** "Na vanua o Sevuloni kei na vanua o Navitalai, sa qara ki wasawasa, ena tai kadua ni Joritani, o Kaleli na vanua ni veimatanitu tani:
- 16** Era na raica kina e dua na rarama levu o ira na tamata era tiko ena butobuto, ena vanua ni yaloyal ni mate era tiko kina, qai kida mai na rarama."
- 17** Sa tekivu sara ga e kea na nona sa vunautaka o Jisu, "Mo dou veivutuni, ni sa voleka na matanitu vakalomalagi."
- 18** Sa taubaletaka o Jisu na baravi mai Kaleli, sa raica kina e lewe rua na veitacini, o Saimoni sa vakatokai o Pita, kei na tacina o Adriu, e rau viritaki lawa tiko ki wasaliwa ni rau sa gonedau.
- 19** Sa tukuna vei rau, "Drau muri Au mai, Au na qai vakayacori kemudrau mo drau gonedau ni tamata."
- 20** E rau laiva vakasauri na nodrau lawa ka muri koya.
- 21** Ena nona taubale tale yani vakalailai ki liu, e raica tale kina e lewe rua na veitacini, o Jemesa na luvei Seveti kei Joni na tacina, e rau oneva tiko nodratou lawa vata kei tamadrau o Seveti, ena loma ni waqa. Sa kacivi rau o koya,
- 22** Ka vakasauri e rau biuta na waqa kei tamadrau, ka muri koya.
- 23** Ena veivanua kece e Kaleli e vakalakova o Jisu, e vakatavuvuli ka dau vunautaka nai tukutuku vinaka ni matanitu ni Kalou ena kena veivale ni lotu, e vakabulai ira talega kina na tamata tauvi mate kecega kei na veimate tale eso ka tu vei ira na tamata.
- 24** Sa kuruseti Siria taucoko na kena i rogorogo, era sa kauta mai kina vua na tamata era vauci tu ena veimate ka dau veivakatotogani eso, me vaka na curumi tevoro, na cuqa, na tauvi paralase; sa vakabulai ira kece o Koya.
- 25** E lewe levu kina na tamata era sa muri Koya mai Kaleli, Tikapoli, Jerusalemi, Jutia, kei na veivanua ka sivia na Joritani.

CHAPTER 5

- N**i sa raici ira na lewe vuqa, sa cabe cake ki na dua na ulunivanua, era sa qai lako mai vua na nona tisaipeli ni sa la'ki dabe sobu o koya.
- 2** Sa qai tekivu me dolava o Koya na Gusuna ena Nona Vakavulici ira, ka vaka:
- 3** "Sa kalouvinaka o ira sa yalomalumalumu ni sa nodra na matanitu vakalomalagi.
- 4** Sa kalouvinaka o ira sa dautagi, ni ra na vakacegui.
- 5** Sa kalouvinaka o ira sa yalomalua, ni ra na taukena na vanua.
- 6** Sa kalouvinaka o ira sa via kania ka via gunuva nai valavala dodonu, ni ra na vakamamautaki.
- 7** Sa kalouvinaka o ira sa dauyalololoma, ni ra na lomani.
- 8** Sa kalouvinaka o ira sa savasava na yalodra, ni ra na raica na Kalou.
- 9** Sa kalouvinaka o ira na dauvakayacora na veisaututaki, ni ra na vakatokai me Luve ni Kalou.
- 10** Sa kalouvinaka o ira era sa vakacacani ena vuku ni valavala dodonu, ni sa nodra na matanitu ni Kalou.
- 11** "Dou sa kalouvinaka ni ra sa rukaki kemudou, vakacacani kemudou, ka vosavakacacataki kemudou vaka i lasu ena Vukuqu.

12 Mo dou reki ka marau sara ki na vakalevu, ni kemudou i sau mai lomalagi sa talei sara, o ira talega na parofita e liu era a vakacacani me vaka oqo.

13 Oi kemudou na masima kei vuravura; ia kevaka sa yali nai kanakana ni masima, na cava me na qai vakatuituinataka tale? Sa sega sara ga ni dua na kena yaga, sa vinaka ga me viritaki i tuba ka mera vakabutuka na tamata.

14 Oi kemudou na rarama kei vuravura. Na koro sa tara toka ena delana sa sega ni tabonaki rawa.

15 E na sega ni rawa me vakawaqaci na cina me qai la'ki biu ki na loma ni sova, ia ena kena i tutu ga, me rawa ni vakararamataki ira kina na tiko ena loma ni vale.

16 Na nomudou bula me vaka kina ena kena raramasese vei ira na tamata, me ra raica kina ni dou sa kilikili kaya, ka vakarokorokotaka na Tamamudou sa tiko mai Lomalagi.

17 Dou kakua ni nanuma ni'u lako mai me mai vakawabokotaka na vunau, se na nodra vosa na parofita. Au sega ni lako mai me vakawabokotaka ia me'u vakataucokotaka ga.

18 Na ka dina oqo Au tukuna vei kemudou, e na sega ni dua na mata ni vola lailai se dua na yatu vosa mai na vunau me sega ni vakayacori, era na vakataucokotaki kecega ni bera ni qai rusa o vuravura.

19 Vei koya e vakatawayagataka ka kauta vakatani ena nona i vakavuvuli vakatamata nai vakaro oqo, ena sega ni dua na ka o koya ena matanitu vakalomalagi; ia vei koya e kitaka ka veituberi kina ena vakatokai me tamata qaqa ena matanitu vakalomalagi.

20 "Au sa tukuna vei kemudou, kevaka e sega ni uasivi cake na nomudou i valavala dodonu mai na nodra dodonu na Farisi kei ira nai liuliu ni lotu, dou na sega sara ni curu ki na matanitu vakalomalagi."

21 Dou sa rogoca ni sa tukuni vei ira na qase e liu, 'Mo kakua ni laba, o koya e laba e na lewai me mate.'

22 "Ia Au sa tukuna vei kemudou, o koya e cudruvi tacina walega se cudru mada ga mai nodratou, sa okati ena lewa oqo. O koya e tukuna vakaca na wekana ena lewai vei ira na matabose e cake. Ia o koya e rukaka vakaca na wekana ena cudruvi mai Eli ena bukawaqa."

23 O koya oqo kevaka o sa kauta na nomu ka ni vakavinavinaka mo la'ki cabora ki nai cabocabo ni soro, o qai vakasamataka rawa ni dua na ka e beitaki iko kina e dua na wekamu,

24 Mo biuta tu mada ena cabocabo ni soro na nomu ka ni vakavinavinaka, ka mo lako rawa mada vei koya na wekamu oqori mo drau veivinakati.

25 Saga mo drau veiyaloni rawa ni drau sa taubale tiko ki na vale ni veilewai, de qai la'ki tukuni iko vua na turaga ni lewa, na turaga ni lewa qai soli iko vei ira na ovisa, o ira na ovisa era na qai biuti iko kina vale ni veivesu.

26 "Au tukuna vei iko, ena sega ni rawa mo biu mai tuba ka vakavo mo sauma kece nai lavo o beitaki kina.

27 "Dou sa rogoca ni sa tukuni vei ira e liu, 'mo kakua ni veibutakoci.'

28 "Ia Au sa tukuna vei kemudou, o ira kece ga era raica na yalewa ka qai domona, era sa dauveibutakoci ot i yalona.

29 Kevaka e vakavuna na matamu i matau mo valavala ca, leuta tani ka viritaka laivi; ni vinaka cake me kau tani e dua ga na tiki ni yagomu, ka qai ca ni biu taucoko na yagomu ki na bukawaqa mai Eli.

30 Kevaka e vakavuna na ligamu i matau moi valavala ca musuka tani ka viritaka laivi; ni vinaka cake me kau tani e dua ga na tiko ni yagomu, ka qai ca sara ni biu taucoko na yagomu ki na bukawaqa mai Eli.

31 "Sa tukuni oti tu mai, kevaka e dua sa via sereka na watina ia me solia vua nai vola ni rau sa veisere."

32 Ia Au sa tukuna vei kemudou, ke dua na tagane sa sereka na watina ena dua tale nai ulubale, ka sega ni baleta na dautagane sa vakavuna na nona la'ki dautagane na yalewa oqo; o koya sa vakawatitaka na yalewa sa sereki mai sa dauyalewa.

33 "Dou sa rogoca oti ni sa tukuni vei ira e liu, mo kakua ni bubului vakailasu, ia na nomu bubului mo vakaraitaka vua na Turaga ni ka dina nomu bubului.

34 Ia Au sa tukuna vei kemudou, me sa kua sara ga na bubului: kua ni dou cavuti lomalagi ni oqori nai tikotiko vakaturaga ni Kalou;

35 "Kakua ni dou cavuti vuravura, ni sai tutu ni Yavana, kakua ki Jerusalemi, ni nona Koro na Tui sa Cecere Sara.

36 Mo kakua ni bubului ki na ulumu, baleta e sega ni rawa ni dua na drau ni ulumu mo cakava me vulavula se me loaloa.

37 "Ia mo dou tukuna na 'lo me io' ke sega me sa 'Sega ga'. Ke sa mani vakuri tale na nomudou vosa mai na io kei na sega, oqori sa lako mai vua na tevoro.

38 Dou sa rogoca ni sa tukuni, 'Me kenai i sau ni mata na mata kei na bati me kenai sau na bati.'

39 "Ia Au sa tukuna vei kemudou, kakua ni dou via sauma na ca vua e dua na tamata ca, ia ke dua e sabica na balumu i matau, solia tale na balumu i mawi.

40 Kevaka sa tukuni vei iko mo lako ki na veilewai ka sa luvati tani na nomu sote, mo luvata talega Vua na nomu kote.

41 Ke dua e vakasaurarataki iko mo drau lakova e dua na maile, mo lako vata tale kei koya ena rua na maile.

42 Ke dua sa mai kerekere vei iko mo solia vua, kakua ni dau sogoti iko vei koya na dau kerekere.

43 "Dou sa rogoca oti ni sa tukuni, 'Mo lomani ira sa tiko veivolekati kei iko ka sevaki koya na kemu meca.'

44 "Ia Au sa tukuna vei kemudou, dou lomani ira na kemudou meca, vosa vakalouvinakataki ira sa rukaki kemudou, caka vinaka vei ira sa dau sevaki kemudou, ka masulaki ira sa dau vakasewasewani kemudou kei ira sa dau vakacacani kemudou,

45 "Mo dou luvena kina na Tamamudou mai Lomalagi; ni sa vakacilava o Koya na mata ni siga vei ira na tamata ca kei ira na tamata vinaka, sa vakatauca talega na uca vei ira na yalododonu kei ira nai valavala ca.

46 Kevaka mo dou lomani ira ga sa caka vinaka vei kemudou, na cava ena kena i sau vei kemudou? Segu li ni nodra bula na daukumuni vakacavacava na bula sa vaka oqo?

47 Kevaka mo dou veimositi ka veikauwaitaki tikoga vakai kemudou, e na dredre sara ga kina vei ira na tamata mera yacova yani na nomudou cecere, sega li ni nodra bula na daukumuni vakacavacava na bula sa vaka oqo?

48 "O koya oqo mo dou qai vakatoucokotaki sara, me vaka sa tauoko sara na tamamudou sa tiko mai lomalagi.

CHAPTER 6

"Dou qarauni kemudou vinaka mo dou kakua ni loloma vakairai vei ira na tamata, me ra raici kemudou. Ena sega kina na kemudou i sau mai vua na Tamamudou sa tiko mai Lomalagi.

2 "O koya oqo, ni o sa soli ka ni loloma, kakua ni uvu davui me vaka era dau kitaka na dauveivakaisini ena veivale ni lotu kei na veigaunisala, mera vaqoroqoroi kina mai vei ira na tamata. Na ka dina Au tukuna vei kemudou oqo, na kedra i sau sara ga era sa taura tiko e kea.

3 Ia ni o sa solia nomu ka ni loloma, me kakua ni kila sara ga na ligamu i mawi na ka sa solia na ligamu i matau.

4 Me kua ni dua e kila kina na nomu solia nomu ka ni loloma; ni o koya na Tamamu sa raica na ka eda solia ka sega ni kilai, ena sauma vei iko o koya.

5 Ena gauna o masu kina, me kakua ni vakataki ira na dauveivakaisini. Ni ra dau vinakata mera tucake tu ena veivale ni lotu kei na veitutu ni sala, me laurai vei ira na tamata ni ra masu tu. Na ka dina Au tukuna vei kemudou, ni sa kedra i sau sara ga era sa taura oqori.

6 "Ia o iko, ni o sa masu, curu ki na nomu rumu, ka sogota mai na katuba qai masu vua na Tamamu sa tiko ena yasana vuni; ni o koya na Tamamu sa raica na ka vuni ena sauma votu vei iko.

7 "Ni dou sa masu, kakua na vakamacalavakabalavu me vaka era dau cakava na sega ni lotu. Ni ra sa nanuma era na rogoci ena nodra vakayatuyatu vakabalavu.

8 "O koya oqo mo dou kakua ni tautauvata kei ira. Ni o Tamamudou sa kila oti tu na ka e yaga vei kemudou, ni se bera na nomudou masu.

9 Na nomudou masu me vaka ga oqo: Tamai keimami mai Lomalagi, Me vakarokorokotaki na Yacamuni.

10 Sa lako mai na Nomuni Matanitu. Me yaco na Nomuni Lewa e vuravura me vaka sa yaco tiko mai Lomalagi.

11 Mo ni solia mai vei keimami na kakana e rauti keimami ena siga oqo.

12 Ni kakua ni cudruvi keimami ena vuku ni neimami valavala ca, me vaka keimami - sa sega ni cudruvi ira era sai valavala ca vei keimami.

13 Mo ni kakua ni kauti keimami ki na vere, ia mo ni vakabulai keimami mai na vuni " ca. Ni sa Nomuni na Matanitu kei na Lewa kei na Lagilagi ka sega ni mudu. Emeni.

14 "Na Tamamudou vakalomalagi ena vosoti kemudou kevaka dou vosoti ira sa caka cala vei kemudou.

15 Ia kevaka mo dou sega ni vosoti ira sa caka cala vei kemudou, ena sega talega ni vosota na nomudou caka cala na Tamamudou.

16 Ia ni dou sa lolo kakua ni dou vakataki ira na dauveivakaisini, ena nodra dau vakamataveveku ni ra dau vakaraitaka vei ira na tamata ni ra sa lolo ena kedra i rairai. Na ka dina Au tukuna vei kemudou, ni sa kedra i sau sara ga era sa taura oqori.

17 "Ia o iko, ni o sa lolo, lumuta vinaka na ulumu ka vakasavasavataka vakavinaka - na matamu,

18 Me kakua kina ni ra raica na tamata ni o lolo tiko, ni o koya na Tamamu sa raica - na ka vuni ena sauma votu vei iko.

19 Dou kakua ni binia vei kemudou me nomudou nai yau vakavuravura, na vanua ena kania kina na sarasara kei na tauvi veveka kei na vanua talega era na curuma yani vakaukauwa na daubutako mera butakoca;

20 Ia dou binia ga vei kemudou me nomudou nai yau mai lomalagi, na vanua e sega ni rawa ni kania kina na sarasara se me tauvi veveka, se ra curuma vakaukauwa na daubutako mera butakoca.

21 Ni vanua ena tiko kina na nomudou i yau ena tiko talega kina na yalomudou.

22 Na cina ni yago na mata. Kevaka e vinaka na mata, ena ramase kina na yagomu taucoko.

23 Ia kevaka e ca na matamu, na yagomu taucoko ena butobuto. o koya oqo sa na yaco kina na nomu rarama me butobuto, e sa na wacava na butobuto oqori!

24 E sega ni dua me qarava rawa e rua na Turaga; ni na lomani koya kadua ka cati koya kadua, se na dokai koya kadua ka dau vosa becitaki koya kadua. Ena sega ni rawa mo dou qarava na Kalou kei na i lavo.

25 "O koya oqo Au sa tukuna vei kemudou, mo dou kakua ni lomaocaocataka tiko na nomudou bula, na cava mo dou kania se cava mo dou gunuva; se cava me vakaisulutaki kina na yagomudou. E sega li ni bibi na bula mai na kakana, e sega li ni bibi na yagoda mai nai sulu?"

26 "Dou raici ira mada na manumanu vuka, ni ra sega ni kabukaburaki se tatamusuki, se na nodra via vakumunavata na kakana me la'ki biu kina nodra sova; sa dau vakani ira tu ga na Tamamudou mai Lomalagi. E sega li ni dou bibi cake oi kemudou mai vei ira?

27 "E rawa li ni dua vei kemudou ena nona lomaocaoca me tosoya na siga ni nona bula ni sa cava?

28 Na cava ga mo dou lomaocaocataka kina nai sulu mo dou daramaka? Dou vakasamataka mada na viavia era tubu tu ena buca, era bula tu mada vakacava: Era sega ni culacula se vakacauocataka e dua na ka.

29 Me'u tukuna ga vei kemudou na totoka kei na lagilagi ni sulu i Solomoni, e sega ni tautauvata na kedra i rairai totoka na viavia oqo.

30 Kevaka sa vaka tu oqo na Kalou ena Nona kauwaitaka me vakasuluma na viavia ni buca o koya sa tubu ga ni kua ka vakamai ni mataka, e sega li ni bibi cake sara ki Vua mo dou vakaisulutaki, oi kenudou sa lailai na nomudou vakabauta?

31 "O koya oqo dou kakua ni lomaocaoca, " mo dou tukuna tiko, na cava me keimami kania? 'Se cava me keimami gunuva?' se cava me keimami vakaisulu kina?'

32 "Ni o ira ga na sega ni lotu era dauvakasaqara na veika oqo. O koya na Tamamudou mai Lomalagi sa kila tiko na nomudou gadreva na veika oqori.

33 Ia dou vakasaqara mada ga e liu na matanitu ni Kalou kei na Nona Yalododonu, ena qai soli ga mai vei kemudou na veika kece oqo.

34 O koya oqo dou kakua ni lomaocaocataka na veika ni mataka, me qai lomaocaocataki koya ga me baleti koya na siga ni mataka, Mo vakalaiva vua na siga me leqataka nona siga.

CHAPTER 7

"Dou kakua ni daulelewa, dou na sega kina ni vakalewai.

2 Na lelewa dou vakalelewa kina, dou na vakalewai tale kina; kei na i vakarau dou vakarautaka, ena vakarautaki lesu tale vei kemudou.

3 "Na cava mo via la'ki leqataka kina na mala ni kau lailai ena matai na wekamu, ia ka o sega tiko mada ga ni vakasamataka ni tu sara ga e matamu e dua na tiki ni kau levu?

4 "E rawa vakacava mo tukuna vua na wekamu 'me'u leuta na mala ni kau lailai mai matamu, ni tu mada ga e matamu e dua na tiki ni kau levu?

5 "Kemudou na dauveivakaisini! Leuta tani mada e liu na tiki ni kau levu mai matamu, o na qai raica vinaka kina na mala ni kau lailai mo leuta mai na matai na wekamu.

6 Dou kakua ni solia na ka Tabu vei ira na koli; se biuta na nomudou mata ni civa e matadra na vuaka, de ra qai buturaka sobu e yavadra, ka sauvuki mai mera basubasuraki kemudou. Kerekere, Vakasaqara Ka Tukituki Tikoga

- ⁷ "Dou kerekere, ena qai soli vei kemudou; dou vakasaqara, dou na qai kunea, dou tukituki, ena qai dolavi mai vei kemudou.
- ⁸ Ni o koya ga e kerekere ena soli vua, kei koya e vakasaqara ena kunea ga, kei koya e tukituki ena dolavi ga vua.
- ⁹ E rawa ni dua na tama ni gone vei kemudou, kevaka sa kerea vua na luvena me dua na kena madrai, ka qai solia tu vua e dua na datu me kena?
- ¹⁰ Se me kerea e dua na kena ika, me qai solia tu vua e dua na gata me kena?
- ¹¹ Oi kemudou mada ga na tamata lomaqa ka dukadukali, dou solia tiko vei ira na luvenudou na veika vivinaka, e sa na uasivi ka talei sara na veika ena solia na Tamamudou mai lomalagi vei koya e kerekere vua.
- ¹² O koya oqo, dou cakava vei ira na tamata, na ka sara ga dou vinakata mera cakava vei kemudou, na vunau kei na nodra vosa na parofita e tukuna mai.
- ¹³ "Dou curu ki na matamata raba lailai; ni sa raraba ka loma i levu na kena sala. Sa lako ki na rusa, ka ra sa lewe levu era curu kina.
- ¹⁴ "Baleta na matamata kina bula e raba lailai ka qiqo na kena sala, e lewe lailai sara era sa kunea.
- ¹⁵ "Dou qarauni kemudou mai vei ira na parofita vakailasu, era sa lako mai vei kemudou ka ra vakaisulutaki ira tu mai me vaka na pipi, ia e loma sa wolifa vakarerevaki sara.
- ¹⁶ "Dou na kilai ira ena vuadra. E rawa li ni betia na tamata na vua ni vaini mai na veiwavakavotona se na vua ni lolo mai na soni?
- ¹⁷ E vaka kina, ena vuataka na vua vinaka na vunikau vinaka, ia na vunikau ca ena vuataka na vua ca.
- ¹⁸ Na vunikau vinaka ena sega ni rawa me vuataka na vua ca, na vunikau ca ena sega ni rawa me vuataka na vua vinaka.
- ¹⁹ "Na vei vunikau ka sega ni vuataka na vua vinaka sa musuki laivi, ka biu ki na bukawaqa.
- ²⁰ "O koya oqo na vua era na vuataka, dou na qai kilai ira kina.
- ²¹ Segu ni o ira taucoko era tukuna vei au, 'Turaga, Turaga,' me ra na curu kina matanitu vakalomalagi, ia o ira ga era cakava na loma i Tamaqu sa tiko mai Lomalagi.
- ²² Lewe levu sara era na tukuna vei au ena siga o ya, Turaga, Turaga e sega li ni keimami a parofisai ena Yacamuni, ka cemuria na tevoro ena Yacamuni, kei na neimami kitaka na veika veivakurabuitaki ena Yacamuni?
- ²³ Au na qai tukuna yani vei ira, au sega ni kilai kemudou; dou lako tani vei Au, oi kemudou sa dau cakava na i valavala ca!
- ²⁴ O koya yadua e rogoca na noqu vosa oqo ka cakava sara, Au na vakatautauvatataki koya kei na dua na tamata yalomatua sa tara na nona vale ena dela ni datu:
- ²⁵ "Ni sa tau mai na uca, ka coka na dobui, ka sa liwava vakaukauwa na vale o ya na cagi; sa sega ni kasura sobu kina, ni sa yavutaki vinaka tu ena datu.
- ²⁶ Ia o koya yadua e sa rogoca na noqu vosa oqo, ka qai sega ni cakava kina e dua na ka, ena tautauvata sara ga kei na dua na tamata yallowai e tara tu na nona vale ena dela ni nuku:
- ²⁷ "Ni sa tau mai na uca, ka coka na dobui, ka liwava vakaukauwa na vale o ya na cagi; sa kasura sobu kina ka sa ka levu sara na kena kasura."
- ²⁸ Ni sa mai tinia na Nona vosa o Jisu, sa dua na ka na nodra qoroqoro na tamata ena

vuku ni Nona i vakavuvuli.

29 Ni vakavulici ira me vaka e dua e tu vua na lewa kece, ka sega ni vakataki ira na dau ni Vola Tabu.

CHAPTER 8

Ni sa oti mai na nona tiko ena ulunivanua, era sa muri koya na lewe vuqa.

2 Ka raica, sa dua na tamata vukavuka sa lako mai ka tekiduru sobu e Matana, sa tukuna, "Turaga, kevaka sa lomamuni vei au, au kerea mo ni vakasavasavataki au."

3 Sa qai dodoka na ligana o Jisu ka tarai koya ka tukuna, Au sa vinakata; mo savasava mai." E vakasauri ni sa vakasavasavataki na nona vukavuka.

4 Sa tukuna vei koya o Jisu, "Mo raica me kakua ni dua o talanoataka vua; ia lako, ka la'ki vakaraitaki iko vua na bete, ka cabora na nomu ka ni vakavinavinaka me vaka sa vakarota o Mosese, me rawa ni ra kila kina ka vakadinadinataka na tamata."

5 Ni sa curu mai ki Kapenaumi o Jisu, sa lako mai vua e dua na turaga ni valu, ka vakamamasu vei koya.

6 Ka tukuna, "Turaga, e dua noqu dauveiqrarvi sa davo tiko mai vale, sa tauvi paralase ka sa vutugu tu ga."

7 Sa tukuna vua o Jisu, "Au na qai lako yani me'u vakabulai koya."

8 Sa tukuna na turaga ni valu ka vaka, Turaga au sega ni yacova na nomuni dokai me rawa kina mo ni curuma na noqu loma ni vale. Ia mo ni cavuta ga e dua na mala ni vosa, ena bula kina na noqu dauveiqrarvi.

9 "Oi au e dua na tamata veiliutaki vei ira na sotia. Ni'u tukuna vua e dua 'Me lako,' e lako, ni'u tukuna tale vua e dua 'Lako mai,' e lako mai; ni'u tukuna vua noqu dauveiqrarvi 'Cakava oqo,' e cakava o koya."

10 Ni rogoca o Jisu na vosa oqo, sa qoroqoro ka tukuna vei ira na muri koya tiko, Au tukuna dina oqo vei kemudou, Au se bera vakadua ni kunea e Isireli e dua na vakabauta levu me vaka oqo.

11 "Me'u tukuna talega vei kemudou ena lewe vuqa era na lako mai na Tokalau kei na ra, era na dabe vata kei Eparaama kei Aisake kei Jekope ena matanitu vakalomalagi.

12 "Ia o ira na gone dina ni matanitu era na viritaki ki na butobuto mera na tagi kina ka vakasequruquru batu."

13 Sa qai tukuna o Jisu vua na turaga ni valu, "mo lesu tale ki nomudou; me vaka na nomu vakabauta sa bula kina o koya." Ena auwa vata ga o ya sa vakabulai kina na nona dauveiqrarvi.

14 Sa lako o Jisu ka curu kina vale i Pita, ka raica ni sa tauvi matetaka na tinai watina.

15 Sa tara o koya na ligana, ka sa yali na tauvimate, sa duri cake ka vakarautaka na kedratou.

16 Ni sa yakavi mai e lewe levu sa qai kau mai vua ni ra curumi tevoro. E cemuria tani, na yalo velavela ena Nona vosa, ka vakabulai ira talega sa tauvi mate,

17 Me vakataucokotaki kina na vosa i Aisea na parofita ka vaka: "Sa colata o Koya na nodra rarawa kei na nona kauta tani na noda tauvimate kecega."

18 Ni sa raica o Jisu ni ra sa toro mai vua na lewe vuqa, sa vakarota me ratou soko yani ki tai ka dua.

19 Sa lako mai vua e dua na dau ni Vola Tabu ka tukuna, "Qasenivuli, au na muri iko ena vanua cava ga o lako kina."

20 Sa qai tukuna vei koya o Jisu, "Na fokisi e tiko nona qara kei na manumanu vuka e tiko nona sova, ia na luve ni tamata e sega ni dua na vale e tu me bau davo kina."

21 E dua vei ira na nona tisaipeli sa tukuna vua, "Turaga, me'u lako rawa mada ka buluti tamaqu."

22 Ia sa tukuna vei koya o Jisu, "Muri Au, laivi ira ga na mate mera buluti ira na nodra mate."

23 Ni sa la'ki vodo o koya ki na dua na waqa era sa muri koya talega na nona tisaipeli.

24 Ka vakasauri qai tubu e dua na cagi tokavuki ena loma ni wasawasa, na kena cecere cake na biau e tiko e ra na waqa. Ia o Koya sa moce ga.

25 Era sa qai lako mai vua na nona tisaipeli ka vakayadrati Koya, era tukuna, "Turaga, ni vakabulai keda mada! Eda sa na mate ga!"

26 Ia sa tukuna vei ira o koya, "Na cava dou sa rui rere vakalevu kina, sa rui lailai na nomudou vakabauta?" Sa qai tucake mai o koya ka vunauca na cagi kei na wasawasa, ka sa maravu mai.

27 E ratou sa kurabuitaki koya na nona tisaipeli, e ratou sa veivosaki ka vaka, o cei mada e rawa ni cakava tu na veika vaka oqo, ni cagi mada ga kei na wasawasa e talairawarawa vua?"

28 Ni sa yaco yani ki tai kadua ki na nodra vanua na kai Katara, sa sota kaya kina e lewe rua na tamata curumi tevoro ni rau sa biuta mai nai bulubulu, e sega ni dua e rawa ni lakova na vanua e rau tiko kina ena nodrau rui rerevaki.

29 Ka vakasauri e rau sa tagi, ka tukuna, "Na cala cava keirau cakava vei iko, Jisu na Luve ni Kalou? Mo lako mai kina eke mo mai vakararawataki keimami ni se bera na kena gauna?"

30 E dua nai lala vuaka levu era vakani sara tiko mai vakayawa.

31 Era sa qai vakamasuti koya na tevoro, ka vaka, "Kevaka mo vakatalai keimami, mo vakatara me keimami la'ki curumi ira na vuaka era kana tiko o ya."

32 Sa tukuna vei ira o koya, "Ni lako." Ni ra sa lako tani mai tuba, sa ra qai lako ka curumi ira na vuaka. E vakasauri ni ra sa ciciva sara na loma ni wasawasa ka dromu yani.

33 Era sa qai dro o ira sa vakania tiko na vuaka; ka lako ki na koro ka la'ki tukuna kina veika e yaco vei ira na vuaka kei rau na tamata curumi tevoro.

34 Ka raica, na lewe ni koro taucoko era sa qai lako mai mera mai sota vata kei Jisu. Ni ra sa raici koya, era sa kerei koya sara ga vakabibi me sa vagalala tani mai ena nodra vanua.

CHAPTER 9

Sa mani vodoka o Koya e dua na waqa, ka takoso ki tai kadua ki na Nona koro dina.

2 Ka raica, sa kau mai vua e dua na cauravou tauvi paralase ni davo no ena nona i davodavo. Ni sa raica o Jisu na nodra vakabauta, sa tukuna vei koya sa tauvi paralase, "Luvequ, mo vakacegu; sa bokoci na nomu i valavala ca."

3 Era veitukunitaka eso na dau ni Vola Tabu ka ra tu e kea, "Na tamata oqo sa vosa vakacacataka na Kalou!"

4 Ia o Jisu ni sa kila na nodra vakanananu, sa tukuna vei ira, "Na cava sa rui ca kina na nomudou vakasama?

5 Na cava e rawarawa me tukuni, sa vosoti na nomu i valavala ca; se me tukuni, "Mo tucake ka lako?"

6 "Ia ka mo dou kila ni sa tu vua na Luve ni Tamata na kaukauwa me vosota na i valavala ca e vuravura" " sa qai tukuna vei koya sa paralase, "Mo tucake, taura na nomu i davodavo ka lako ki nomudou."

7 Sa qai tucake o koya ka lako ki nodratou.

8 Ni ra sa raica na lewe vuqa na ka sa yaco, era sa qoroqoro kei na nodra vakarokorokotaka na Kalou ni solia na kaukauwa vakaoqo vua na tamata.

9 Ni sa biuta mai na vanua o ya o Jisu, sa raica e dua na tamata na yacana o Maciu ni dabe tiko ena vale ni volavola ni soli vakacavacava. Sa tukuna yani vua, "Mo muri au." Sa mani tucake o koya ka muri Koya.

10 Ni sa la'ki dabe me kana o Jisu ena teveli, ka raica, e lewe levu vei ira na daukumuni vakacavacava kei ira na tamata i valavala ca era lako mai ka mai dabe vakavolivoliti Jisu kei ira na nona tisaipeli.

11 Ni ra sa raica na ka oqo o ira na Farisi, era tukuna vei iratou na nona tisaipeli, "Na cava na vuna e kanavata kina kei ira na daukumuna nai vakacavacava kei ira na tamata i valavala ca o koya na nomudou qasenivuli?"

12 Ni sa rogoca oqo o Jisu, sa tukuna vei ira, na vuniwai e sega ni yaga vei ira sa bula vinaka, ia vei ira ga sa tauvi mate.

13 "Ia mo dou lako ka la'ki vulica nai balebale ni vosa oqo: 'Au sega ni vinakata na ka dou vakacobora, Au vinakata na yalo e loloma dina.' Au sega ni lako mai me'u kacivi ira sa dodonu tu, ia o ira ga sai valavala ca me ra veivutuni."

14 Era sa qai lako mai vua na tisaipeli i Joni, ka mai taroga, "Na cava beka keimami dau lolo kina kei ira na Farisi, ia o iratou na nomu tisaipeli e sega ni ratou dau lolo?"

15 Sa tukuna vei ratou o Jisu, e rawa li meratou vakaloloku na weka ni tagane sa vakawati ni se tiko o koya vata kei ratou? Ia ena yaco mai na siga ena qai kau tani kina o koya mai vei ratou, e kea e ratou sa na qai lolo kina.

16 Ena sega ni rawa me botana e dua na i sulu madra mai na tiki ni sulu vou; ni na kadresu nai botani o ya ia esa na qai kadresu levu sara.

17 "Na tavaya makawa ena sega ni rawa me sova kina na waini vou, ena rawa ni kacabote na tavaya ka tasova era na waini, ka vakacacani na tavaya. Ia ni sova ga na waini vou kina tavaya vou e rau na maroroi ruarua."

18 Ni se vosa tikoga o koya vei ira, raica, sa lako mai e dua na i liuliu ni vanua ka mai tekiduru sobu e matana, ka vaka, "Se qai mate walega oqo na Luvequ goneyalewa, ia mo lako mai ka tabaki koya ena ligamu ena qai bula tale kina."

19 Sa tucake o Jisu ka muri koya, vakatalega kina o ira na nona tisaipeli.

20 Ka vakasauri, e dua na marama tauvi turi dra balavu sa tinikarua na yabaki na kena dede, sa lako mai dakuna ka tara na tutu ni nona i sulu.

21 Ni sa tukuna lo e lomana, "Kevaka walega me'u tara na nona i sulu, au sa na vakabulai."

22 Ia sa vuki o Jisu, ni sa raici koya sa tukuna, "Luvequ, mo yalo vakacegu, na nomu vakabauta sa vakabulai iko." Na auwa vata ga o ya sa vakabulai kina na marama oqo.

23 Ni sa curu o Jisu kina nona vale nai liuliu ni vanua, sa raici ira na dau-uvu-ivakatagi ni mate ni ra uvui-vakatagi kei na domo ni tagi lagalaga sa sega ni cegu rawa,

24 Sa tukuna vei ira, "Dou vagalala tani mada, na goneyalewa oqo e sega ni mate, ia e moce ga." Era sa qai dredrevaki koya ka vakalalia.

25 Ia ni ra sa lako taucoko i tuba na lewe vuqa, sa qai lako o koya ka taura na ligana, sa duri cake na goneyalewa oqo.

26 Nai tukutuku ni ka oqo e kuruseta na vanua taucoko o ya.

27 Ni biuta mai na vanua o ya o Jisu, e rau sa muri koya mai e lewe rua na tamata mataboko e rau kacivaka tiko mai, ka vaka "Na luvei Tevita ni yalololoma mada mai vei keirau!"

28 Ni sa la'ki curu o koya ki loma ni vale, rau sa lako mai vua na tamata mataboko. Sa tarogi rau o Jisu, "Drau vakabauta li ni'u rawa ni vakabulai kemudrau?" E rau sauma vua, "Io, Turaga."

29 Sa qai tara na matadrau, ka tukuna, "Me vaka na nomudrau vakabauta me yaco vaka kina vei kemudrau."

30 Sa qai rai na matadrau. Sa vakaroti rau kina o Jisu, ka vaka, "Drau raica me kakua ni dua e kila."

31 Ia ni rau sa lako yani, e rau sa sega tale ni qai via tabonaka, ena nodrau sa vakatetea na kena i tukutuku ena vanua taucoko o ya.

32 Ni ratou sa lako tale yani i tuba, ka raica, era sa kauta mai vua e dua na tamata sa curumi tevoro ka galu.

33 Ni sa vosa na galu ka cemuri na tevoro era sa qoroqoro ga na tamata, ka vaka, "Se bera ni dua na ka vaka oqo me bau laurai e Isireli!"

34 Ia era sa tukuna na Farisi, "Sa cemuri ira tani na tevoro o koya ena kaukauwa ni nodra i liuliu levu na tevoro."

35 Sa vakalakova o Jisu na vei koro lelevu kei na vei koro lalai, ena nona vakatavuvuli ena vei vale ni lotu kei na nona vunautaka na i tukutuku vinaka ni matanitu, e vakabulai ira sa tauvimate kei na veimatevakatevoro ka tu vei ira na tamata.

36 Ia ni sa raici ira na lewe vuqa, sa yavalati koya na loloma, ni ra sa oca ka talabusese tu me vaka na sipi sa sega na kena i vakatawa.

37 Sa qai tukuna vei ira na nona tisaipeli, sa levu dina na vuata e tu me tamusuki sa lewe lailai ga o ira me mai tamusuka.

38 "O koya oqo mo dou masu vua na Turaga sa Nona na vuata me tamusuki, me vakalevutaka mai na tamata cakacaka me ra mai tamusuka."

CHAPTER 10

Sa qai kacivi ira mai na nona tisaipeli e tinikarua kivei Koya, ka solia vei ira na kaukauwa me ra cemuria tani kina, na yalo ni butobuto kei na vakabulai ni tauvi mate kei na veimate vakatani eso.

2 Sai koya oqo na yacadra nai apositolo e tinikarua: Ai matai, o Saimone, sa vakatokai me o Pita, kei Adriu na tacina; Jemesa na luvei Sevete, kei Joni na tacina;

3 Filipe kei Vacolomiu; Tomasi kei Maciu na daukumuni vakacavacava; Jemesa na luvei Alavio kei Leva ka yacana talega o Tadeo;

4 Saimone (e dua vei ira na lewe ni matabose vaka Roma) kei Jiutasa Isikarioti o koya ka qai vakaisini Koya.

5 O iratou na lewe tinikarua oqo sa vakatalai iratou yani o Jisu ka vakarota vei ratou, ka vaka: Dou kakua ni lako vei ira na kai matanitu tani, dou kakua talega ni curuma e dua na nodra koro na kai Samaria.

6 "Ia dou lako mada ga vei ira na veimataqali i Isireli na sipi lako sese.

7 "Ni dou sa lako, vunautaka vei ira, ni sa voleka mai na matanitu vakalomalagi."

8 "Dou vakabulai ira sa tauvimate, vakasavasavataki ira na vukavuka, dou vakaturi ira cake sa mate, ka dou cemuria tani na tevoro. Ni sega ni dua nai lavo dou sauma kina na

ka oqo, dou kakua ni lavaka nai lavo mo dou saumi kina vei ira sa vakabulai.

9 Me kakua ni sega tiko ena nomudou taga ni lavo e dua na koula se siliva,

10 Me kakua ni kau e dua na kato ni sulu kei na kakana, se dua tale nai vava se dua nomudou i titoko; na kemudou kakana ena qai vakarautaki mai ni dou sa gumatua ena veiqraravi.

11 Ni dou sa curuma e dua na koro levu se dua na koro lailai, dou vakasaqara e dua na tamata lotu mo dou tiko kina, me yacova ni dou sa lako tale kina dua na koro.

12 Ni dua na vale dou sa curu kina dou kidavaki ira ena marau.

13 Kevaka e vuvale lotu dou vakalouvinakataka, ia kevaka me sega ni veiciqomi, dou kauta lesu na veivakalouvinakataka.

14 Kevaka e dua e sega ni via ciqomi kemudou se via rogoci kemudou, dou kureitaka na kuvu ni qele mai na yavamudou ni dou sa biubiu mai ena vale o ya se koro o ya.

15 Na ka dina oqo, Au tukuna vei kemudou, ena vinaka cake o Sotoma kei Komora ena siga ni lewa, ia na koro oqori ena ca vakalevu sara ni sa yaco mai na nona siga!

16 Ka raica, Au sa talai kemudou yani me vaka na sipi ena kedra maliwa na wolifa. O koya oqo mo dou qaseqase me vaka na gata ka yalomalua, me vaka na ruve.

17 Ia dou qarauni kemudou mai vei ira na tamata, ni ra na soli kemudou kina nodra mataboseni veilewai, kei na nodra vakararawataki kemudou ena nodra vei vale ni lotu.

18 Dou na kau ena matadra na Kovana kei na matadra na tui ena vukuqu, e kea mo dou tukuni Au kina me rawa ni ra kila talega na vei matanitu tani.

19 Ia ni dou sa vesu, dou kakua ni via loma leqataka na vosa mo dou na cavuta se na cava me tukuni, ni gauna vata o ya ena soli kina vei kemudou na vosa mo dou na cavuta.

20 "Ni dou na sega ni vosa oi kemudou, ia na Yalo i Tamamudou ena tukuna mai vei kemudou na ka mo dou cavuta.

21 "Na veitacini ena vakaisina tale na tuakana me mate, na tamani gone vua na luvena; o ira na gone era na duri cake me vakamatea na nodra i tubutubu.

22 "Era na sevaki kemudou na tamata kecega ena Vukuqu. Ia o koya ga ena gumatua tiko me yacova nai vakataotioti ena vakabulai.

23 "Ni dou vakacacani mai vei ira ena koro oqo, dou dro ki na dua tale na koro. Ni'u sa tukuna vei kemudou, dou na sega ni butuka kece na veikorokoro e Isireli sa lesu tale mai na luve ni tamata.

24 E sega ni rawa me uasivi cake na tisaipeli mai vua na nona qasenivuli, na dauveiqraravi talega e sega ni rawa me uasivi cake vua na nona Turaga.

25 Na tisaipeli ena ucuya ga na nona qasenivuli, ka vaka kina na dauveiqraravi ena ucui koya na nona Turaga. Kevaka me ra sa tukuna ni sa ulu ni nodra vuvale o Velisavuvi (Setani), sa na qai vakacava mada na levu ni vakaveitalia ena loma ni vuvale!

26 O koya oqo dou kakua ni rerevaki ira. Ni ka kece e tabonaki ena cereki mai, kei na ka kece e vunitaki ena kilai ga mai.

27 "Na ka Au tukuna mai vei kemudou ena butobuto, dou tukuna ena rarama; kei na ka dou rogoce ena daligamudou, dou vunautaka ena dela ni vale.

28 Dou kakua ni rerevaki ira sa rawa mera vakamatea na yago, ia ka sega ni rawa mera vakamatea na yalo. Ia dou rerevaki koya ga sa rawa me vakarusa ruarua na yago kei na yalo mai Eli.

29 "E sega li ni volitaki e rua na separo ena dua na veni? Ena sega ni dua vei rau me lutu kina qele me sega ni kila na Tamamudou.

30 Ia na veidrau ni ulu kece e ulumudou e kila vinaka o Koya na kenai wiliwili.

- 31** O koya oqo dou kakua ni rere tiko; ni dou sa bibi cake sara mai na separo " e vuqa.
- 32** O koya oqo vei koya ga ena tukuni Au ena matadra na tamata, Au na tukuni koya talega ena mata i Tamaqu sa tiko mai Lomalagi.
- 33** Ia o koya ena cakitaki Au ena matadra na tamata, Au na cikitaki koya talega ena Mata i Tamaqu sa tiko mai Lomalagi.
- 34** Dou kakua ni nanuma na noqu lako mai ki vuravura me'u kauta mai na veivinakati. Au sega ni lako mai me'u kauta mai na veivinakati ia nai seleiwau ga.
- 35** Ni'u lako mai me'u veitawaseitaki rau na tama vua na luvena tagane, na tina ni gone vua na luvena yalewa, kei rau na veivugoni yalewa,
- 36** O ira ga na nomu matauvuale era na kemu meca tale.
- 37** Kevaka e dua e lomani tamana kei tinana vakalevu, ka vakalailai ga vei Au sa sega ni yaga vei Au. Kevaka e dua e lomani luvena tagane kei na luvena yalewa vakalevu, ka vakalailai vei Au, sa sega ni dua na kena yaga vei Au.
- 38** Ke dua e sega ni colata na nona kauveilatai ka muri Au, sa sega sara ga ni yaga vei Au.
- 39** O koya sa maroroya na nona bula ena vakayalia, kei koya sa vakayalia na nona bula ena Vukuqu ena maroroi.
- 40** O koya e ciqomi kemudou sa ciqomi Au, kei koya e ciqomi Au sa ciqomi Koya sa talai Au mai.
- 41** O koya e ciqoma e dua na parofita ni sa parofita ka tamata ni Kalou ena taura na kena i sau, kei koya e ciqoma e dua na tamata yalododonu ni sa tamata yalododonu (Tamata Lotu) ena taura na kena i sau.
- 42** "Kei koya e solia walega e dua na bilo wai batabata vua na tamata laurai sobu oqo, baleta ni tisaipeli, Au tukuna vei kemudou ena taura dina na kena i sau."

CHAPTER 11

- N**i sa oti na nona vosa ni vakadre o Jisu vei ratou na nona tisaipeli e tinikarua, sa biuta mai na vanua o ya ka lako ki na nodra veikoro lelevu me vunau ka vakatavuvuli kina.
- 2** Ni sa rogoca mai vale ni veivesu o Joni na cakacaka sa kitaka tiko o Karisito, sa tala e lewe rua na nona tisaipeli.
- 3** Sa tukuna vei rau, drau tarogi koya, "O iko beka o koya e dodonu me lako mai, se me keimami waraka tale e dua?"
- 4** E sauma ka tukuna vei rau o Jisu, drau lako ka tukuna vei Joni na ka drau sa mai raica ka rogoca:
- 5** Na mataboko sa rai kei na lokiloki sa lako rawa; sa vakasavasavataki na vukavuka kei na didivara sa rogo rawa; sa vakaturi cake na mate kei na kena vunautaki nai tukutuku vinaka vei ira na dravudravua.
- 6** "Sa kalouvinaka na tamata e sega ni via vaka titiqataki Au."
- 7** Ni rau sa lesu tale, sa qai tukuni Joni vei ira na lewe vuqa o Jisu: Ni dou lako ki na vanua dravuisiga mo dou la'ki raici koya, cava dou raica? E dua na vunigasau e yavalati koya tiko na cagi?
- 8** "Ia cava dou namaka mo dou raica? E dina, o ira era vakaisulu ena i sulu lineni malumu era tiko ena vale ni tui.
- 9** "Ia cava dou namaka mo dou raica? E dua na parofita? Io, Au tukuna vei kemudou o koya e uasivi mai vua na parofita.
- 10** Ni o koya sa vola oti tu nai Vola Tabu: 'Ka raica, Au na tala na noqu i talai me liu e

matamu, ena vakarautaka rawa na gaunisala vei iko.

11 "Au tukuna vei kemudou, vei ira tauoko na sucu mai ena yalewa e sega ni dua me uasivi cake mai vei Joni na dauveipapitaisotaki; ia o koya sa lailai sara ena matanitu vakalomalagi ena levu cake vei koya.

12 "Tekivu mai na gauna i Joni na dauveipapitaisotaki ka yacova mai oqo, e lako curuma mai kina na matanitu vakalomalagi nai tovo kaukauwa, ka ra saga o ira nai tovo kaukauwa oqo me ra cicivaka.

13 "Nai vunau kei ira na parofita era sa parofisaitaka tiko mai me yacova ni sa lamata cake o Joni.

14 "Kevaka sa lomamudou mo dou ciqoma, sai koya o Ilaijia o Koya ena lako mai.

15 "O koya sa vakadaligana me rogoca, ka rogoca sara!

16 Ia ena cava me'u na vakatautauvatataka kina nai taba tamata oqo? Era sa vaka e dua nai lala gone ka ra dabe tiko ena vanua ni veivoli ka kacivaka tiko ki vei ira na nodra i lala,

17 "Ka vaka: Keitou vakatagitaka vei kemudou na sere Ni marau, dou sega ni bau danisi; Ni keitou vakatagitaka vei kemudou na sere Ni vakaloloku, dou sega ni bau tagi.

18 E sega ni kana se gunuva e dua na bilo wai o Joni ena nona lako mai, era tukuna, ni tiko vua e dua na tevoro.

19 Na Luve ni Tamata ni lako mai e kana ka gunu, era tukuna, raica sa tamata dau kana ka ca na ulu na ena waini. Sa dau i lala vata kei ira na daukumuni vakacavacava kei ira na tamata i valavala ca! Ia na yalomatua sa vakaraitaki mai vei ira na luvena."

20 Sa tekivu me vunaucu o Koya na veikoro lelevu na veivanua e a vakayacora kina o koya eso na veika veivakurabuitaki, ka ra sega ni bau veivutuni:

21 "Ena ca vei iko Korasini! Ena ca vei iko, Veciseita! Kevaka me caka mai Taia kei Saitoni na veika veivakurabuitaki e caka vei iko ke rau sa veivutuni makawa ena i sulutaga kei na dravusa.

22 "Ia Au tukuna vei kemudrau o Taia kei Saitoni ena vinaka cake, oi kemudrau ena ca sara ena siga ni lewai.

23 "O iko, Kapenaumi, o sa laveti cake ki lomalagi, o na biu sobu ki Etesi; kevaka me caka vei Sotoma na veikaveivakurabuitaki e caka vei iko, ke se tu ga me yacova mai na siga ni kua.

24 "Ia Au tukuna vei iko ena vinaka cake na koro o Sotoma ena siga ni lewai, o iko ena ca vakalevu sara."

25 Ena gauna o ya sa vosa o Jisu, ka vaka, Au sa vakavinavinaka vei iko Tamaqu, na Turaga ni Lomalagi kei Vuravura, Ni o vunia na veika oqo vei ira na vuku kei na yaloqaseqase ka qai vakatakila ga vei ira na gone lalai.

26 Io Tamaqu, sa yaco tikoga me vaka na nomuni lewa.

27 "Sa solia mai vei Au o Tamaqu na ka kecega. Sa sega ni dua e kila na Luvena, na Tamana duaduaga. Ia, sa sega ni dua e kila na Tamana, na Luvena duaduaga kei ira vakayadua sa vinakata na Luvena me vakatakilai Koya vei ira.

28 "Dou lako mai vei Au, oi kemudou vakayadua ga sa oca ka colacula nai colacula bibi, Au na vakacegui kemudou.

29 "Dou vakataqara vei kemudou na Noqu i Vua ka vuli vei Au, ni'u sa Yalomalua ka Yalomalulumalu, dou na qai kunea kina na vakacegu ni yalomudou.

30 "Ni sa rawarawa na Noqu i vua ka mamada na Noqu i colacula."

CHAPTER 12

Ena dua na Siga ni Vakacecegu sa taubale kina o Jisu ena loma ni veisila. Era sa via kana na nona tisaipeli ka ra doloka na sila mera kania.

2 Ni ra sa raica na ka oqo o ira na Farisi, era sa tukuna vua, "raica, era sa cakava na nomu tisaipeli na ka sa vakatabui me caka ena Siga ni Vakacecegu!"

3 Ia sa tukuna lesu vei ira o koya, dou se sega beka ni wilika na ka e cakava o Tevita kei ira na nona i lawalawa ni ra sa viakana.

4 Vakacava na nona curuma na vale ni Kalou ka kania na madrai vakaraitaki, ni vakatabui vua me kania se dua vei ira na tiko vata, ia vei ira duadua ga na bete?

5 Se dou a sega beka ni wilika ena i vunau, ni ra sa vakacacana na Siga ni Vakacecegu o ira na bete ena vale ni soro, era sega sara ga ni valavala ca kina?

6 "Au tukuna vei kemudou e dua e ke, o koya e levu cake mai ena vale ni soro.

7 Ia kevaka mo dou a kila nai balebale ni vosa oqo, Au vinakata na yalololoma mai nai soro, ke dou a sega ni vakacacana e dua e sega na nona cala.

8 "Ni sa Turaga ni Siga ni Vakacecegu o koya na Luve ni Tamata."

9 Sa biuta mai na vanua o ya ka la'ki curuma na nodra vale ni lotu.

10 Ka raica, e dua na tamata sa tiko kina sa paralase na ligana, Era sa qai tarogi koya, ena nodra via beitaka, e rawa beka ni vakayacori na veivakabulai ena Siga ni Vakacecegu?

11 Sa qai tukuna vei ira, Vakacava mada ke dua vei kemuni me dua tikoga na nona sipi, ka qai lutu ki na dua na qara ena Siga ni Vakacecegu, ena sega beka ni rawa vua me vueta cake tale mai?

12 "E ka yaga cake sara na tamata mai na sipi se vakaevei? O koya oqo sa dodonu kina me caka na ka vinaka ena Siga ni Vakacecegu."

13 Sa qai tukuna o koya vua na tamata liga mate, "Dodoka na ligamu. "Sa qai dodoka na ligana, a sa yaco kina me vakabulai vakadua na ligana me vaka na ligana ka dua.

14 Na ka oqo era sa curu kina ki tuba o ira na Farisi mera laki bukia vata na nodra vakamatei Koya.

15 Ia ni sa kila na ka oqo o Jisu, sa lako tani mai kina. E lewe vuqa sa muri koya, ka sa vakabulai ira tauccoko.

16 Sa vakarota vei ira mera kakua ni la'ki talanoataka,

17 Me vakataucokotaki kina na vosa sa cavuta mai o Aisea na parofita, ka vaka:

18 "Ka raica! Na noqu dauveiqaravi au sa digitaka, Na noqu ka lomani sa dau taleitaka na yaloqu! Au na solia vua na yaloqu, Ena vakaraitaka o koya na lewa dodonu vei ira na veimatanitu tani.

19 Ena sega ni veivala! Se me dau domolevu i cake, ena sega ni dua me rogoca tu na domona i gaunisala.

20 Ni sa mavomavoa tu e dua na gasau ena sega ni rawa vua me musuka, ena sega ni bokoca ni sa kubou tiko na kau, me yacova na gauna sa na tau kina na nona lewa dodonu me yaco kina na qaqa;

21 Na yacana ena nodra i nuinui na veimatanitu tani."

22 Sa kau mai vua e dua na tamata sa curumi tevoro, mataboko ka galu talega; a sa vakabula o koya, sa yaco kina vua na tamata mataboko oqo me rai ka vosa rawa tale.

23 Era sa qoroqoro na lewe vuqa ka tukuna, "O koya dina beka oqo na luvei Tevita?"

24 Ni ra sa rogoca na Farisi era sa tukuna, "Na tamata oqo e sega ni rawa ni cemuria vakaveitalia na tevoro, vakavo ga ena kaukauwa nei Velisavuvi na nodra turaga na tevoro."

25 Ia sa kila na nodra vakasama o Jisu, ka sa tukuna vei ira; na veimatanitu e yaco kina na tawase ena sega ni dua na ka vinaka ena vakavotukanataki, na vei koro kei na veivale e yaco kina na tawase ena sega ni rawa na duavata.

26 "Kevaka me cemuri Setani tale o Setani, o koya sa na tawasei koya tani mai vei koya ga. Ena qai rawa vakacava me kaukauwa na nona matanitu?

27 "Kevaka au cemuria na tevoro ena kaukauwa i Velisavuvi, ena kaukauwa cava era cemuria tiko kina o ira na luvemudou na tevoro? O koya oqo me ra qai sauma ga o ira, na nomudou loma tarotaro.

28 Ia kevaka au cemuria na tevoro ena kaukauwa ni Yalo ni Kalou, sa qai yaco dina mai vei kemudou na matanitu ni Kalou.

29 Na nona vale na tamata kaukauwa ena sega ni rawa me dua e curuma ka taura vakaukauwa na nona i yaya, ka vakavo me vesuka ka vakamalumalumutaki koya na tamata kaukauwa, sa na qai rawa me taura na nona i yaya vakamareqeti.

30 "O koya e saqati au sa sega ni duavata kei au, kei koya e sega ni tokoni au ena sega ni na tudei.

31 "O koya oqo Au tukuna kina vei kemudou, nai valavala ca kece kei na vosavakacaca e cakava na tamata e rawa ni vosoti, ia na vosavakacacataki ga ni Yalo Tabu ena sega ni rawa me vosoti.

32 Ke dua e cavuta e dua na vosa me vakacacani kina na Luve Ni Tamata e rawa ni vosoti; ia o koya e vosa vakacacataka na Yalo Tabu, ena sega ni rawa me vosoti ena gauna oqo ka vaka talega ena veigauna mai muri.

33 "Ena rawa ni caka me vunikau vinaka ka vinaka talega na vuana, se vunikau ca ka na ca talega na vuana; na vunikau ena kilai ga mai na vuana.

34 "Dou kawa ni gata! E rawa vakacava mo dou vosataka na ka vinaka ni dou dukadukali tu? Na ka e vakasinaita tu na yalomu ena lako mai gusumu.

35 "Ena tukuna na ka vinaka na tamata vinaka ni vinaka tu na yalona, na tamata ca ena tukuna na ka e ca ni leqa tu na yalona.

36 Ia au tukuna vei kemudou, na veivosa taucoko e tukuna na tamata, ena soli tukutuku kina ena siga ni veilewai.

37 "Ni nomu vosa ga o na vakadonui kina, se o na totogi mate ena vuku ni vosa o vosataka."

38 Era sa qai tarogi koya eso na daunivolatabu kei na Farisi ka vaka, "Qasenivuli, keimami via raica e dua nai vakatakilakila mai vei iko."

39 Ia sa sauma lesu vei ira ka vaka, o ira nai taba tamata i valavala ca ka dauveibutakoci era sa dauvakasaqara nai vakatakilakila, ena sega ni dua nai vakatakilakila era na raica, nai vakatakilakila ga i Jona na parofita.

40 Me vaka na nona siga tolu ka bogi tolu tiko o Jona ena loma ni kete ni ika levu, ena vaka talega kina na Luve Ni Tamata ena nona siga tolu ka bogi tolu ena botoi vuravura.

41 Ena siga ni veilewai era na tucake kina na kai Ninive, me ra tukuna na nodra caka cala nai taba tamata oqo, ni lako sara mai ena yasa ni vuravura kadua me la'ki rogoca na vuku nei Solomoni; ena siga oqo e dua e tiko eke e cecere cake mai vei Jona.

42 Ena tucake na ranadi ni ceva ena siga ni veilewai, me tukuna na nodra caka cala nai taba tamata oqo, ni lako sara mai ena yasa ni vuravura kadua me la'ki rogoca na vuku nei Solomoni; ena siga oqo e dua e tiko eke e cecere cake mai vei Solomoni.

43 " Ni sa lako tani e dua na yalo velavela mai vua e dua na tamata, sa dau veilakoyaki ena vanua dravuisiga, ka vakasaqara e dua na vanua me vakacegu kina, ka sa sega ni kunea e dua.

44 "Sa qai tukuna e lomana, 'Au na lesu tale ki na noqu vale au sa biuta mai.'Ni sa lesu mai, sa raica ni se lala tu ga, sa tahiraka vakavinaka ka conaka me vaka na kena i rairai e liu.

45 "Sa qai lako ka la'ki kauta mai e vitu na yalo velavela vei koya, e vakadomobula sara na nodratou rerevaki mai vei koya, era sa qai la'ki curuma me vakaitikotiko tudei kina; na tamata oqo nai valavala ni nona bula e vinaka cake e liu, sa qai ca sara na kena oqo. Era na vaka kina nai taba tamata ca oqo." Ratou Vakasaqarai Jisu Na Tinana Kei Na Tacina

46 Ni se vosa tiko o Koya vei ira na lewe vuqa, ka raica, e ratou sa tu e tautuba o tinana kei ira na tacina e ratou vinakata me ratou veivosaki kei Koya.

47 E dua sa tukuna vua, "la'ki raica mada, e ratou via raici iko e tautuba o tinamu kei iratou na tacimu me ratou vosa vei iko."

48 Ia sa tukuna o koya vua sa tukutuku vei Koya, "O cei mada na tinaqu kei na taciqu?"

49 Sa qai dodoka o koya na ligana vei ira na nona tisaipeli, ka tukuna, "Sa i ira oqo na tinaqu kei na taciqu!"

50 "O koya ga e cakava na Loma i Tamaqu sa tiko mai Lomalagi, oqori na taciqu, ganequ kei na tinaqu."

CHAPTER 13

Ena siga tikoga o ya, sa biubiu mai kina o Jisu ena vale ka la'ki dabe, toka mai matasawa.

2 Era sa toro yani vua na lewe vuqa ka vakavolivoli Koya, sa vodoka kina o koya e dua na waqa ka la'ki dabe kina; era sa qai tucake tu yani e matasawa o ira na lewe vuqa.

3 Sa wasea kina vei ira o Koya e levu sara na vosa vakatautauvata, ka vaka: "Raica, e dua na dau kakaburaki sa lako me la'ki kakaburaki.

4 "Ni sa kaburaka na i tei, e so nai tei e lutu ena tutu ni sala; era raica na manumanu vuka ka tokia.

5 "Eso sa lutu ki na vanua veivatu, na vanua e lailai sara kina na qele; sega ni bera na kena sa tubu cake vakatotolo baleta ni sega so ni vavaku na kena qele.

6 "Ia ni sa cadra cake na siga sa raqosa, ni sega sara ga ni tu na wakana sa madu ka mate yani.

7 "Eso sa lutu kina veiwavakavotona, sa tubu cake na veiwavakavotona ka vakaruguta ni salava yani na veivanua e lutu kina.

8 "Ia eso sa lutu ki na qele bulabula vinaka a sa vakalewe vinaka; sa yayadrau eso, sa onosagavulu eso, sa tolusagavulu eso.

9 "O koya sa vakadaligana me rogoca, ka me rogoca sara!"

10 Era sa qai lako mai vua na tisaipeli ka tarogi Koya, "Na cava na vuna o vosa tiko kina vei ira ena vosa vakatautauvata?"

11 E sauma vei ira o Koya ka vaka, "Baleta ni sa soli vei kemudou mo dou kila na veika vuni ni matanitu vakalomalagi, ia o ira e se bera ni soli vei ira mera kila.

12 Vei koya sa tu vua e dua na ka, ena soli vakalevu vua me vuabale sara; ia vei koya e sega, ena qai kautani mai vua na ka sa bau toka rawa kina.

13 "O koya oqo Au vosa tiko kina vei ira ena vosa vakatautauvata, baleta ni ra sa raica tu ka sega ga ni kunea, era sa rogoca tu ka sega ga ni kila, se mera bau vakasamataka rawa.

14 Na parofisai i Aisea sa vakataucokotaki ni tukuna tiko me baleti ira oqo, ka vaka: 'Dou

na daurogoca tikoga ka sega ni bau vakasamataka. Dou na dau raica tikoga ka sega ga ni kunea;

15 Na yalodra na tamata oqo sa rui tasogo, me ra sega ni rogoca rawa kina, sa buwawa talega kina na matadra, de dua na siga ena rai na matadra, ka rogo na daligadra, me ra na qai kila kina ka saumaki mai, Au na vakabulai ira kina."

16 Ia sa vakalouvinakataki na matamudou ni dou sa raica rawa, kei na daligamudu ni dou sa rogoca rawa;

17 Au tukuna vei kemudou oqo, ni lewe levu na parofita kei ira na tamata yalododonu era gadreva mera raica na ka dou sa raica, ia era sega ni raica, era rogoca na ka dou sa mai rogoca, ia era sega ni rogoca rawa.

18 "O koya oqo mo dou rogoca mada na vosavakatautauvata ni daukakaburaki:

19 Ni dua e rogoca na vosa ni matanitu ka qai sega tu ni kila. Ena lako mai na vu-ni-ca ka taura tani na ka sa kaburaki oti tu e lomana, oqo o koya sa kaburaki ena tutu ni sala.

20 "Ia o koya sa kaburaki ena vanua veivatu, sai koya oqo sa rogoca na vosa ka vakasauri ga sa tuburi koya na marau ni sa ciqoma na vosa;

21 "E sega sara tu ga na wakana, ia e vakalailai walega na nona vosota tiko. Ena gauna me tubu mai kina na veikararawa kei na veivakacacani baleta na vosa ni Kalou, e vakasauri sa bale sobu tale.

22 O koya sa kaburaki ena vanua ni veiwavakavotona sa rogoca na vosa, na ogaoga vakavuravura kei na kena i yau sa dauveivakaisini sa dredre kina vua me vuavuai, baleta ni sa solegi koya tu na veiwavakavotona.

23 "Ia o koya sa kaburaki ena qele bulabula vinaka, sai koya sa rogoca na vosa ka kila deivaki sara, a sa yaco kina me vuavuai, ka vua i drau eso, sa vua i onosagavulu eso, ka tolusagavulu eso."

24 E dua tale na vosa vakatautauvata sa tukuna vei ira, ka vaka: "Na matanitu vakalomalagi sa vaka e dua na tamata sa kaburaka na sore ni i tei vinaka ena nona qele;

25 "Ia ena gauna me moce kina, sa lako mai na kena meca ka kaburaka na sore ni kau ca, ena maliwa ni veiwiti ka sa qai lako yani.

26 Ia ni sa kadre cake mai na sila ka sa tekivu me basika mai na vuana, sa vaka kina nai tei ca ni sa basika cake talega.

27 "Na nona tamata cakacaka era sa tarogi koya, ka vaka, Kemuni a sega li ni kaburaka nai tei vinaka ena nomuni teitei? E qai tubu vakacava mai nai tei ca oqo?

28 "Sa tukuna o koya vei ira, 'E dua na kequ meca e cakava oqo.' Era tukuna na nona tamata cakacaka, o ni vinakata me keimami lako ka la'ki binia vata?

29 "Ia sa tukuna vei ira, ni dou na laki binia vata na kau ca, dou na cavuti ira talega na witi vinaka, laivi ira vata tu ga.

30 'Me rau tubu vata me yacova sara na tatamusuki, ni sa gauna ni tatamusuki au na qai tukuna vei ira sa tamusuka, dou kumuna mada e liu na kau ca ka vesuka vakavinaka sara me vakamai, ia na witi vinaka, dou kumuna ka maroroya vinaka ki na kena vale."

31 E dua tale na vosa vakatautauvata sa tukuna o koya vei ira, ka vaka: na matanitu vakalomalagi sa vaka e dua na sore ni musita, ena nona kauta e dua na tamata ka la'ki tea ki na nona qele,

32 "Na sore ni mosita oqo e ka lailai sara me vakatautauvatani kei na vei sore ni kau tale eso; ia ni sa tubu cake sa siviti ira na tei vata, ka sa yaco me dua na vunikau levu sara, era dau vukaca mai na manumanu vuka me ra mai vakasova ena veitabana."

33 E dua tale na vosa vakatautauvata sa tukuna vei ira: Na matanitu vakalomalagi sa vaka na leveni (vakatubu), sa taura e dua na yalewa ka biuta ena valawa ka qai wakia vata me

tolu kina nai vakarau madrai, me yacova na gauna sa cakacaka kina na leveni ena loma ni valawa. Na Parofisai Kei Na Vosavakatautauvata

34 O Jisu e vosa tikoga vei ira na lewe vuqa ena vosa vakatautauvata; e sega ni dua na vosa me tukuna vei ira me sega ni vosa vakatautauvata,

35 Sa vakataucokotaki kina na nona vosa na parofita, ka vaka: "Au na vosa ga ena vosa vakatautauvata; Au na vakamacalataka na ka sa vunitaki sara tu, mai nai vakatekivu kei vuravura."

36 Sa qai vakatalai ira yani na lewe vuqa o Jisu ka curu kina loma ni vale. Era sa qai lako mai vua na nona tisaiipeli, ka tukuna vua, vakamacalataka mada vei keitou na vosa vakatautauvata ni sore ni kau ca."

37 Sa tukuna vei iratou: "O koya e kaburaka na sore ni kau vinaka oqori na Luve ni Tamata.

38 "O vuravura nai teitei kaburaka kina, na sore ni kau vinaka o ira na gone ni matanitu, ia na sore ni kau ca o ira na luve ni vunica.

39 "Na meca koya e kakaburaki oqori na tevoro, nai otioti ni gauna ena qai yaco na tatamusuki, o ira na agilos i era na tatamusuki.

40 Na nodra vakasokomuni ka bini vata nai tei ca mera vakamai, ena vakayacori vaka kina ena i vakataotioti kei vuravura.

41 Na Luve Ni Tamata ena qai talai ira na nona agilos i me kauti ira tani mai ena nona matanitu, o ira sa dau vakavuna nai valavala ca kei ira sa kitaka nai valavala ca,

42 "Me ra na biu ki na lovo bukawaqa. Na vanua ni osi kei na vakasequruquru bat.

43 "O ira na yalododonu era na qai cila serau me vaka na matanisiga, ena nona matanitu na Tamadra. O koya sa vakadaligana me rogoca, ka me rogoca sara!

44 E dua tale oqo, na matanitu vakalomalagi sa vaka e dua nai yau talei e vunitaki tu ena dua na tiki ni qele, e kunea e dua na tamata ka vunitaka matua; ia ena vuku ni reki me baleta na ka o ya, sa lako o koya, ka volia na tiki ni qele o ya.

45 "E dua tale oqo, na, matanitu vakalomalagi sa vaka e dua na dauveivoli ena nona vakasaqara e dua na mata ni civa talei sara,

46 O koya ni sa kunea e dua na mataniciva sa talei ka sau levu, sa lako ka volitaka kece na ka sa tu vua, ka volia kina na mataniciva oqo.

47 E dua tale oqo, na matanitu vakalomalagi sa vaka e dua na lawa ni ika, ni sa viritaki ki loma ni wasawasa sa coko kina na veimataqali ika,

48 "Ni sa sinai ena ika era sa yavia ki matasawa; mera dabe ka taura mai na ika vinaka me biu ki loma ni waqa, ia na ika sa ca me biu tani e wai.

49 "Ena yaco vakakina ena i vakataotioti kei vuravura. Era na lako mai kina na agilos, me mai tawasei ira kina na tamata i valavala ca mai na kedra maliwa na yalododonu,

50 "Ka me ra biu ki na lovo bukawaqa, mera na dau osi tu kina ka vakasequruquru bat."

51 Sa tarogi iratou o Jisu, "Dou sa rawa ni kila li nai balebale ni oqo?" E ratou tukuna vua, "Io, Turaga."

52 Sa qai tukuna o Koya vei iratou, "O koya oqo o ira tauoko na daunivolatabu era sa mai vakatavuvulici me ra kila na matanitu vakalomalagi, era sa tautauvata kei na dua nai taukei ni vale sa taqeia dredre nai yau talei, mai na gauna makawa kei na i yau ena gauna oqo."

53 Sa yacova mai, ni sa vakaotia o Jisu na veivosa vakatautauvata, sa qai biuta mai na vanua o ya.

54 Ni sa yaco mai ki nona vanua dina, sa la'ki vakatavulici ira ena nodra vei vale ni lotu, era sa qoroqoro ka tukuna, e kauta mada mai vei na tamata qo, na vuku kei na cakacaka

veivakurabuitaki levu oqo?

55 E sega li ni Luve ni Tamata ga o Koya? E sega li ni tinana ga o Meri? E ratou sega li ni tacina o Jemesa, o Josesa, o Saimone kei Jutasa?

56 "E sega li ni ratou tiko vata ga oqo kei keda o iratou na ganena? E kauta mada mai vei na tamata oqo na ka kece oqo?"

57 Era sa vosakudrukudrutaki koya. la sa vosa vei ira o Jisu, ka vaka, "sa dokai na parofita ena so tale na vanua, sa sega ga ni dokai ena nona vanua dina vaka kina vei ira na nona matavuvale."

58 E sega sara ga ni cakava kina o koya e levu na veika veivakurabuitaki, baleta na nodra sega ni via vakabauta.

CHAPTER 14

Ena gauna o ya, sa rogoca o Eroti na ka levu, nai tukutuku kei Jisu.

2 Sa tukuna vei ira na nona dauveiqaravi, "oqo o Joni na dauveipapitaiso; sa tucake tale mai na mate, o koya oqo sa curumi koya tiko kina na kaukauwa oqo."

3 Ni sa tauri Joni tu vakavesu o Eroti ena vale ni veivesu, me baleti koya na marama o Erotiasi na wati Vilive na tuakana.

4 Baleta ena nona tukuna vua o Joni, Ni sega ni dodonu na nodrau tiko vata kei na marama oqo."

5 Sa vinakata sara ga kina o koya me sa vakamatea, sa mani rerevaki ira tale na lewe vuqa, baleta ni ra sa vakatoka tiko me parofita.

6 Ia ena soqo ni marau ni nona siga ni sucu o Eroti, e mai meke kina e matadra na luvei Erotiasi gone yalewa, sa dua na ka na nona marau o Eroti.

7 O koya oqo sa mani cavuta kina o koya vua na goneyalewa oqo na nona yalayala, ka vaka, na ka ga o vinakata au na vakayacora vei iko.

8 Na goneyalewa oqo sa qai mai tukuna na ka sa vakavulica mai vua o tinana, ka vaka, "mo solia ga mai vei au na ulu i Joni na dauveipapitaiso ena dua na tere."

9 Sa veivutuni na tui; sa bera ni sa nona yalayala oti tu kei na vukudra talega na vei turaga era dabe vata tiko kei koya, sa mani vakarota kina me soli vua na nona kerekere.

10 Sa tala kina eso me la'ki musuka mai na domo i Joni mai na loma ni vale ni veivesu.

11 Sa qai kau mai na uluna ena dua na tere, ka mai soli sara vua na goneyalewa, sa qai la'ki solia sara o koya vei tinana.

12 Era sa qai lako mai na nona tisaipeli me kauta na yagona ka la'ki buluta sara, era sa qai lako vei Jisu mera vakaraitaka Vua.

13 Ni sa rogoca o Jisu, sa biuta mai na vanua o ya ena dua na waqa, ka soko taudua ki na dua na vanua e lala. Ia ni ra sa rogoca na lewe vuqa, era sa biuta mai na nodra veikoro ka taubale muri koya.

14 Sa tu o Jisu ka raici ira na lewe vuqa ni ra sa muri koya mai; sa yavalati Koya na loloma ena vukudra, ka vakabulai ira kece mai na nodra tauvimate.

15 Ni sa yakavi mai, era sa lako mai vua na nona tisaipeli, ka tukuna, "oqo na vanua dravuisiga, sa bera na ka taucoko ni sa totolo mai na karobo. Mo ni vakatalai ira na lewe vuqa oqo ki na veikorokoro mera la'ki volia kina na kedra."

16 Ia sa tukuna vei iratou o Jisu, "E sega ni vinaka mera lako tani. Dou solia ga vei ira na kakana mera kania."

17 E ratou sa qai tukuna vua, "E tikoga oqo vei keitou e lima walega nai buli madrai kei na

rua na ika."

18 Sa tukuna o koya, "Dou kauta mai ki ke vei Au."

19 Sa qai vakaroti ira na lewe vuqa me ra dabe sobu ena qele. Sa taura na lima nai buli madrai kei na rua na ika ka tacake ki Lomalagi me vosavakalouvinakataka, sa qai dovia nai buli madrai ka solia vei ratou na tisaipeli; o iratou na tisaipeli e ratou solia sara vei ira na lewe vuqa.

20 Era sa kana kecega ka mamau, na vo ni kakana e ratou vakasinaita kina e tinikarua na ketekete.

21 O ira na kana e rauta ni ra lewe lima na udolu oqo na tagane ga, ka sega ni wili kina o ira na yalewa kei na gone.

22 Vakasauri na nona sa vakavodoki iratou na nona tisaipeli o Jisu ena waqa, me ratou liu yani ki tai kadua, me se tei vakatalai ira lesu na lewe vuqa o Koya.

23 Ni sa vakatalai ira lesu o Koya, sa qai lako cake taudua o Koya ki na ulunivanua me la'ki masu. Ia ni sa karobo mai sa tiko duadua ga e kea o Koya.

24 Ia na waqa ena gauna oqo sa taudonuya sara tu ga na loma ni wasaliwa, e dua na cagi liwa vakasauri e qai vakatubura na biau ka yavalati sara vakalevu na waqa.

25 Ni sa yacova mai nai kava ni wase ni bogi sa qai lako vei iratou o Jisu, a sa taubale e dela ni wai.

26 Ni ratou sa raica na tisaipeli ni sa taubale tiko e dela ni wai e ratou sa domubula, ka tukuna, "E dua na Yalo Bula!" E ratou sa veitagici ena rere.

27 Ia ka vakasauri sa vosa yani vei iratou o Jisu, ka vaka, "Dou vakacegu! Oi Au ga qo; Dou kakua ni rere."

28 Sa qai tukuna yani vua o Pita, "Turaga kevaka sai Kemuni dina oqori, mo vakarota mai vei au me'u taubale yani vei Kemuni e dela ni wai."

29 Sa tukuna yani o Koya, "Lako mai." A sa lako tani mai ena waqa o Pita, ka taubale e dela ni wai me lako vei Jisu.

30 Ia ni sa raica o koya na kaukauwa ni cagi, a sa rere; ka tekivu me sa dromu sobu vakamalua sa qai kaci, ka vaka, "Turaga, ni vakabulai au!"

31 E vakasauri ga ni sa dodoka yani na ligana o Jisu ka tauri koya, ka tukuna vua, "Tamata lailai na nomu vakabauta o iko, na cava o sega ni dei kina?"

32 Ena gauna e rau sa vodo kina i waqa, sa ruru na cagi.

33 Era sa qai lako mai ka vakarokoroko Vua o ira sa tiko ena loma ni waqa, ka tukuna, "sai Kemuni dina na Luve ni Kalou."

34 Ni ra yaco yani ki tai kadua, e ra sa lako ki na vanua vaka Kenisareti.

35 Ni ra sa kila nai taukei e kea ni sa tiko o Koya, era sa vakauitukutuku ki na veivanua vakavolololita, mera lako taucoko mai Vua o ira kece sa tauvimate.

36 Ka ra sa kerei koya ke rawa ni ra tara walega na bele ni nona i sulu. A ra sa bula o ira kecega sa tara.

CHAPTER 15

Era sa lako mai vei Jisu na daunivolatabu kei na Farisi ka ra tiko mai Jerusalemi, ka tukuna vua,

2 'Na cava na vuna era talaidredre kina na nomu tisaipeli ki na nodra i tovo vakavanua na qase? Ni ra sega ni bau savata na ligadra ni ra kania na madrai.'

3 A sa tukuna vei ira o koya, ka vaka, a cava talega dou sa talaidredre kina ki na vunau ni

Kalou ena vuku ni nomudou i tovo vakavanua?

4 Nai vakaro ni Kalou, sa vaka oqo, mo vakarokorokotaki rau na tamamu kei na tinamu, ke dua e vosa rurutaki tamana se tinana, me vakamatei.

5 'la dou sa tukuna, o koya sa tukuna vua na tamana kei na tinana, na tubu kece ni ka drau ciqoma vei au mei loloma vua na Kalou -

6 Sa qai sega kina ni dodonu me vakarokorokotaki rau na tamana kei na tinana. Ia dou sa vakatawayagataka kina nai vakaro ni Kalou ena nomudou i tovo vakavanua.

7 'Oi kemudou na dauveivakaisini! A sa parofisaitaki kemudou oti tu mai o Aisea, ka vaka:

8 Era torovi au na tamata qo mai na gusudra ga, ka vakarokorokotaki au mai na tebe ni gusudra, ia na yalodra sa yawa sara mai vei Au.

9 Na nodra qaravi Au sa maumau walega, ni ra vakavulica me dua nai vakavuvuli na lawa e bulia na tamata.

10 Sa kacivi ira mai na lewe vuqa, ka tukuna vei ira, 'Dou rogoa ka vakasamataka vakavinaka sara:

11 Na ka e curu yani ena gusu e sega ni vakadukadukalitaka na tamata; ia na ka ga e curu mai tuba ena gusu qo e vakadukadukalitaka na tamata.

12 A ratou sa lako mai na nona tisaipeli ka tukuna vua, 'Na vosa o cavuta o kila li ni o vakacudrui ira kina na Farisi?'

13 Ia sa sauma vei iratou o koya, ka vaka, na kau vakaduaga sa sega ni tea o Tamaqu mai lomalagi ena cavu laivi.

14 'Dou biuti ira ga. O ira nai liuliu mataboko era liutaki ira na mataboko. Kevaka sa tubera na mataboko na mataboko e rau na lutu ruarua ki nai keli.

15 Sa tukuna vua o Pita, ka vaka, 'Vakamacalataka mada mai vei keitou nai balebale ni vosa vakatautauvata oqo.'

16 A sa tukuna o Jisu, 'Dou se sega ni kila rawa talega oi kemudou?

17 'Dou se sega ni kila rawa ni ka tauoko e curu yani ena gusu e lako sara ki na kete ka lako sara yani i tuba?

18 Ia na ka e lako mai ena gusu qori e lako sara ga mai loma ena yalo, ka vakadukadukalitaka na tamata.

19 Na ka e lako mai ena lomada mai loma na vakanananu ca, na laba, na veibutakoci, na veidauci, na butako, na veibeitaki vakailasu, na vosa vakacaca.

20 'Na veika oqo e vakadukadukalitaka na tamata, ia na kana ka se bera mada ni vakasavasavataki na liga e sega ni vakadukadukalitaka na tamata.

21 A sa lako tani mai kea o Jisu ka lako ki na yasana vaka Taia kei Saitoni.

22 Ka raica, e dua na yalewa ni Kenani a sa lako mai ena yasana o ya ka mai tagi vua, ka vaka, 'Isa ni lomani au mai, noqu Turaga, na Luvei Tevita! Na luvequ yalewa sa curumi koya tu vakaukauwa e dua na tevoro.'

23 Ia a sa galu o koya ka sega ni cavuta vua e dua na vosa. Ratou lako mai vua na nona tisaipeli, ka kerei koya me 'vakatala tani na yalewa qo ni tagi muri iratou tiko.'

24 Ia sa vosa o Koya ka tukuna vei iratou, 'Au sa talai mai ena vukudra walega na sipi sa yali ena mataqali i Isireli.'

25 Sa qai lako mai vua na yalewa qo ka vakarokoroko e matana, ka tukuna, 'Turaga, ni vukei au mada!'

26 Ia sa tukuna vua o Koya, ka vaka, sa sega ni vinaka me kau na kedra madrai na gone lalai ka me soli vei ira na koli lalai.'

27 Ia tukuna na yalewa, 'lo Turaga, o ira sara ga na koli lalai ka ra dau kania na meme ni

kakana ka ra dau lutu mai ena teveli ni nodra turaga.'

28 A sa vosa o Jisu ka tukuna vua, 'Yalewa sa tu vei iko e dua na vakabauta levu! Me yaco vei iko me vaka na nomu gagadre.' A sa vakabulai na luvena yalewa ena auwa sara ga o ya.

29 A sa lako tani mai kea o Jisu, ka lako ravita na wasawasa o Kaleli, ka cabeta cake na ulunivanua ka la'ki dabe sobu kina.

30 e ra sa lako mai vua na lewe vuqa, ka ra kauta mai na lokiloki, na mataboko, na galu, na mavoa kei na vuqa tale; ka ra mai vakadavora ena yava i Jisu, a sa vakabulai ira o koya.

31 e ra qoroqoro na lewe vuqa ni ra sa raici ira na galu ni ra sa vosa rawa, sa mavo na mavoa, sa lako na lokiloki, ka ra sa rai na mataboko; Era sa vakalagilagiya na Kalou i Isireli.

32 A sa kacivi ira mai o Jisu na nona tisaipeli vei Koya ka tukuna, au sa rui lomani ira na lewe vuqa baleta ni sa tolu na siga mai qo na nodra tikoga vata kei Au, ka sega ni dua na kakana mera bau kania. Au sega ni vinakata me'u vakatalai ira yani ni ra via kana tu, de so vei ira qai rebo e gaunisala.

33 A ra sa tukuna vua na nona tisaipeli, 'E vei li ena vanua liwa qo me kau mai kina na madrai me rawa ni rauti ira na lewe vuqa oqo?'

34 Sa tukuna vei iratou o Jisu, 'E vica nai buli madrai sa tu oqori vei kemudou?' E ratou sa tukuna, 'E vitu, kei na vica walega na ika lalai.'

35 Ia sa vakaroti ira na lewe vuqa o koya mera dabe sobu ki na qele.

36 Sa qai taura o Koya na vitu nai buli madrai kei na ika ka vakavinavinakataka, a sa dovia o Koya ka solia vei iratou na tisaipeli; oiratou na tisaipeli e ratou sa qai solia yani vei ira na lewe vuqa.

37 E ra sa kana kecega ka mamau vata talega, ka vakasinaita e vitu na sova lelevu ni kakana mai na kena sa vo.

38 E rauta ni ra lewe va na udolu na tagane era kana, ka sega ni wili kina na yalewa kei ira na gone.

39 Ia sa qai vakatalai ira yani na lewe vuqa, ka vodoka o koya e dua na waqa, me lako kina yasana vaka Makitala.

CHAPTER 16

Oira na Farisi kei na Sedusisi era sa lako mai vua ka tarogi koya, me vakaraitaka mada vei ira e dua nai vakatakilakila mai lomalagi, oqo ena nodra saga mera vakatovolei Koya.

2 E sauma vei ira ka vaka, ni sa la'ki kala sobu na matanisiga ka dou raica ni sa bota i ra, dou sa tukuna sara, ena draki vinaka ni mataka;

3 "Ni mataka lailai mai, dou tukuna ni sa draki ca ni dou sa raica na matanisiga ni sa damudamu sivia, Kemudou na dauveivakaisini! Dou sa rawa ni siqema rawa sara na veiveisau ni lomalagi, ia nai vakatakilakila ni gauna sara e muri, dou sega ni siqema rawa tiko.

4 "Nai tabatamata ca ka dauveibutakoci ena dau vakasaqara e dua nai vakatakilakila, ena sega ni dua nai vakatakilakila era na raica rawa, ka vakavo ga nai vakatakilakila i Jona na parofita." Sa qai biuti ira o Koya ka lako yani.

5 Ni ra sa yaco yani ki tai kadua na nona tisaipeli, na madrai era guilecava mera kauta.

6 Sa tukuna vei ira o Jisu, "Dou rogoca vinaka, na nodra leveni na Farisi kei na Sedusisi mo dou qarauna."

7 E yavalati ratou na vosa oqo ka ratou veivosaki, "Baleta ni datou sega ni kauta mai na madrai."

8 Ia sa kila vinaka o Jisu, sa tukuna vei ratou, kemudou sa lailai na nomudou vakabauta, cava dou veitarogi kina vakai kemudou ni sega ni dou kauta mai na madrai?

9 Dou sega li ni kila, se mo dou vakasamataka na lima nai buli madrai vei ira na lewe lima udolu, e vica mada na levu ni ketekete dou tawana rawa?

10 Se na vitu nai buli madrai vei ira na lewe va na udolu e vica mada na ketekete lelevu dou tawana kina?

11 "Sa dua na ka nomudou sega ni vakasamataka rawa, ni'u sega ni vakaibalebaletaka tiko na madrai vei kemudou? Ia na nodra leveni ga na Farisi kei na Sedusisi mo dou qarauna."

12 E ratou sa qai kila rawa ni sega ni cavuta tiko o koya me ratou qarauna na leveni ena madrai; ia me ratou qarauna na nodra i vakavuvuli na Farisi kei na Sedusisi.

13 Ni sa yaco mai o Jisu ena vanua vaka Sisaria Filipai, sa tarogi ratou na nona tisaipeli, ka vaka, "O cei era tukuna tiko na tamata me oi Au, na Luve ni Tamata?"

14 E ratou tukuna vua, "Eso e tukuna tiko ni o Kemuni o Joni na dauveipapitaiso, eso e tukuna o Ilaijia, eso tale era tukuna ni o Jeremaia, se dua tale vei ira na parofita."

15 Sa qai tarogi iratou o Koya ka vaka, "Ia dou tukuna mada mai se o cei Oi Au?"

16 Sa sauma o Saimone Pita ka vaka, "Oi Kemuni na Karisito, na Luve ni Kalou bula."

17 Sa tukuna vua o Jisu, o sa kalouvinaka Saimone Ba " Jona, ni sa sega ni vakatakila vei iko na lewe kei na dra, ia o Koya ga na Tamaqu sa tiko mai lomalagi.

18 Au tukuna talega vei iko ni o iko o Pita, ia ena dela ni vatu oqo Au na tara kina na Noqui soqosoqo lotu, ena sega ni gumatua rawa vua na kaukauwa ni matamata mai Etesi.

19 "Au na solia talega vei iko nai dola ni matanitu vakalomalagi, na veika kece o na bukia e vuravura ena buki vaka kina mai lomalagi, kei na veika kece o sereka e vuravura ena sereki vakakina mai lomalagi."

20 Sa qai vakarota vei iratou na nona tisaipeli, me ratou kakua sara ni tukuna vua e dua, ni o Koya sara ga o Jisu na Karisito.

21 Sa tekivu me tukuna tiko o Jisu ena gauna o ya vei iratou na nona tisaipeli, ni dodonu me lako ki Jerusalemi, ka levu sara na veika rarawa ena sotava mai vei ira na qase ni lotu kei ira na bete levu, vaka kina vei ira na dau ni Vola Tabu, ena vakamatei, ka na qai tucake tale ena i katolu ni siga.

22 Sa qai kauti koya vakatikitiki o Pita ka vosa vakaukauwa vua, ka vaka, "Ena sega sara ga ni yaco, Turaga; na ka oqo ena sega ni na vakayacori vei Kemuni!"

23 Ia sa vuki vei Pita o Koya, ka tukuna, "Mo lako ki dakuqu, Setani! o iko o vakacudrui Au, ni o sega ni vakasamataka na veika ni Kalou, ia na veika ga vakatamata."

24 Sa qai tukuna o Jisu vei iratou nona tisaipeli, "kevaka e dua sa via muri Au, me kakua ni muria na lomana ia me colata ga na nona kauveilatai, ka muri Au mai.

25 "O koya sa vinakata me maroroya na nona bula ena vakayalia, ia o koya e vakayalia na nona bula ena vukuqu ena maroroi.

26 Na ka yaga cava mada ena rawata na tamata kevaka e taukeni vuravura taucoko, me mai vakayalia tu kina na yalona? E dua li na ka e rawa ni vakaisosomitaka na tamata mei sau ni yalona?

27 Ni na lako mai na Luve ni Tamata ena i ukuuku nei Tamana kei ira vata tukuna na nona Agilos, ena qai mai solia o Koya vei ira na tamata yadua na kedra i sau me vaka na i vakarau ni nodra cakacaka.

28 "Na ka dina Au tukuna vei kemudou, eso era tucake tu eke era na sega ni tovolea na mate, me yacova ni ra sa raica na Luve ni Tamata ni sa lako sobu vata mai na Nona matanitu."

CHAPTER 17

Ni sa oti e ono na siga sa qai kauti Pita, Jemesa kei Joni na tacina, o Jisu ki na dua na ulunivanua cecere ka sega tale ni dua me ratou lako vata;

2 Ka sa vakamataliataki o Koya e matadratou. Na Matana sa serau me vaka na matanisiga, kei na nonai sulu sa ramase ka vulavula sara.

3 Ka raica, sa rairai mai vei iratou o Mosese kei Ilaijia, e rau sa veivosaki kei Koya.

4 Sa qai vosa o Pita ka tukuna vei Jisu, "Turaga sa rui talei na nodatou tiko eke, kevaka o Ni vinakata, e rawa ni keitou cakava sara ga oqo e tolu na vale vakacevaceva: Me dua e Nomuni, dua me nei Mosese, ka dua me nei Ilaijia."

5 Ni se vosa tikoga o Koya, raica, sa vakarurugi iratou mai e dua na o lumilumisa; ka vakasauri sa rogo mai e dua na domo nai na o, ka vaka, "Oqo na Luvequ, Au dau rekitaki Koya vakalevu. Dou vakarorogo vua!"

6 Ni ratou sa rogoca na vosa oqo na tisaiipeli, e ratou sa davo sobu ka rere vakalevu.

7 Ia sa lako mai o Jisu ka tarai iratou ka tukuna, "Dou tucake, dou kakua ni rere."

8 Ni ratou sa rai cake yani, sa sega tale ni dua me ratou raica ia o Jisu duadua ga.

9 Ni ratou sa siro sobu mai e na ulunivanua, sa vakaroti iratou o Jisu, ka vaka, "Dou kakua sara ni tukuna vua e dua me yacova mada ni sa tucake mai na mate na Luve ni Tamata."

10 E ratou sa qai tarogi koya na nona tisaiipeli, ka vaka, "Na cava era tukuna kina na dauni Vola Tabu ni dodonu me na lako mai liu o Ilaijia?"

11 E sauma vei ratou o Jisu, ka tukuna, e dina sa liu mai o Ilaijia, me vakavinakataki rawa na veika kece.

12 "Ia Au tukuna vei kemudou ni sa lako oti mai o Ilaijia, era qai sega ni kilai koya ka levu sara na ka lialia era vakayacora vua. Ena vaka kina na Luve ni Tamata ena nodra na vakarau vakayacora vua nai tovo kaukauwa."

13 E ratou sa qai vakasamataka rawa na tisaiipeli, ni sa tukuni Joni na dauveipapitaiso vei ratou.

14 Ni ratou sa yaco mai vei ira na lewe vuqa, sa lako mai vua e dua na tagane, ka mai tekiduru sobu e Matana ka tukuna,

15 "Turaga, ni lomani koya mada na Luvequ tagane, ni sa dau tauvi koya vakalevu na cuqa; e so na gauna e dau vakatoqiqi ki na buka, ka so na gauna e dau vakatoqiqi i wai.

16 "Ni'u kauti koya mai vei iratou na nomuni tisaiipeli, ia e ratou sega ni vakabula rawa."

17 Sa tukuna o Jisu, "Nai tabatamata sega ni vakabauta ka sega ni macala, sa balavu na hoqu tiko vata kei kemudou? A cava na dede ni Noqu vosoti kemudou? Dou kauti koya mai kike vei Au.

18 Sa qai vunauga na tevoro o Jisu ka sa lako mai vua; ena auwa o ya sa vakabulai kina o koya na gonetagane oqo.

19 E ratou sa qai lako vuni mai na tisaiipeli vei Jisu ka tarogi Koya, ka vaka, "Na cava keitou sega kina ni rawa ni cemuria na tevoro?"

20 Sa tukuna vei iratou o Jisu, baleta ga na nomudou sega ni vakabauta; Au tukuna vei kemudou, kevaka na nomudou vakabauta me vaka na sore ni musita, dou na tukuna kina uluinivanua, mo toso eke ka toso ki kea, ena toso o koya; ena sega ni dua na ka e dredre

vei kemudou.

21 "Na kena mataqali e vaka o koya oqo ena sega ni rawa me lako tani, ka vakavo ga ena masu kei na lolo."

22 Ni ratou tiko mai Kaleli sa tukuna vei ratou o Jisu, na Luve ni Tamata sa na vakarau me soli yani ki na ligadra na tamata,

23 "Era na vakamatei Koya, ena i katolu ni siga ena qai tucake tale." Sa luvuci ira vakalevu na lomabibi e nai tukutuku oqo.

24 Ni ratou sa yaco mai i Kapenaumi era sa lako mai vei Pita o ira na daukumuni vakacavacava ni vale ni lotu, ka tukuna vua, na nomu qasenivuli e solia tiko na Nona silini vakacavacava ni vale ni lotu se sega?

25 Sa tukuna o koya, "Io." Ni sa la'ki curu o koya i vale, sa vosa vua o Jisu, ka vaka, "Na cava mada na nomu nanuma, Saimone? Vei rau na rua oqo, o cei mada era na tauri vakacavacava mai vua o ira na tui kei vuravura, vei ira ga na luvedra se vei ira na vulagi?"

26 E sauma o Pita, "Vei ira na vulagi." Sa tukuna vua o Jisu, sa dodonu me galala mai kina o ira na luvedra.

27 "Ia, me caka ga, me kakua kina ni da cala vei ira, mo lako i matasawa ka viritaka nomu wa ni siwa ka taura nai matai ni ika e rawa mai. Ni o sa dolava na gusuna, o na raica ni tiko kina na i lavo; mo kauta sara nai lavo oqori ka la'ki solia vei ira me nodaru soli vata."

CHAPTER 18

Era sa lako mai vei Jisu ena siga o ya o ira na tisaipeli, ka taroga, "O cei mada e uasivi duadua ena matanitu vakalomalagi?"

2 Sa qai kaciva mai o Jisu e dua na gone lailai vei Koya, ka mai vakaduri koya ena kedra maliwa,

3 Ka tukuna, E dina, Au tukuna oqo vei kemudou, kevaka dou sega ni veisau mo dou vaka na gone lailai, ena sega ni rawa mo dou curu ki na matanitu vakalomalagi.

4 "O koya oqo ke dua e dau yalomalumalumu me vaka na gone lailai oqo, e uasivi duadua o koya ena matanitu vakalomalagi.

5 "Ke dua e ciqoma e dua na gone lailai vaka oqo ena yacaqu sa ciqomi Au.

6 Ia ke dua e vakavuna me valavala ca e dua vei ira na gone lalai vakaoqo era sa vakabauti Au, e vinaka me vesu e domona e dua na vatu levu, ka me qai la'ki vakalutudromutaki ki na wasa liwa titobu.

7 "Sa ca o vuravura baleta na veivakacalai! Ena yaco ga mai na veivakacalai, ia na ca ena yacovi koya sa veivakacalai!

8 Kevaka sa vakavuna na nomu valavala ca na ligamu se yavamu mo musuka laivi ka biuta tani. E vinaka cake vei iko mo curu ki na bula sega ni mudu mo liga dua se yava dua, ka ca ga ni tu ruarua na ligamu kei na yavamu, ka mo qai biu kina bukawaqa sega ni boko rawa.

9 Kevaka sa vakavuna na matamu mo valavala ca tiko, leuta ka biuta tani. Ni vinaka mo curu kina bula Segu ni mudu ni o mata dua, ka ca ni vinaka na matamu ruarua ka o qai biu kina bukawaqa mai Eli.

10 Dou qarauna me kua ni dua vei ira na gone lalai oqo mo dou beca, Au tukuna vei kemudou mai lomalagi na nodra agilosi sa dau raica tikoga na i tikotikoi Tamaqu mai Lomalagi.

11 "Ni sa lako mai na Luve ni Tamata me vakabulai koya sa yali.

12 Na cava na nomudou nanuma? Kevaka e dua na tamata sa dua na drau na nona sipi, ka qai dua vei ira e lako cala ka la'ki yali sara, ena sega li ni biuta tu o koya na ciwasagavulu ka ciwa, me lakova na veiulunivanua me vakasaqarai koya sa yali?

13 Kevaka sa kunea, Au tukuna vei kemudou, ena marautaka vakalevu na sipi ka yali mai vei ira na ciwa sagavulu ka ciwa era sega ni bau yali.

14 "Sa vaka oqo na Tamamudou mai Lomalagi ni sega ni vinakata me dua vei ira na gone lalai oqo me rusa.

15 Kevaka sa valavala ca vei iko na tacimu, mo lako ka la'ki tukuna vua na nona cala ni drau tiko taurua. Kevaka e vakarorogo vei iko, o sa rawa lesu mai na tacimu.

16 Ia kevaka e sega ni via rogoci iko, mo qai kauta e lewe dua se lewe rua oqo me rau tu ka vakadinadinataka na ka o cavuta vua.

17 "Kevaka e sega tikoga ni via rogoca, mo vakaraitaka ki nai soqosoqo lotu. Ia kevaka e sega ni qai vinakata me rogoca nai soqosoqo lotu, mo sa wiliki koya me vaka e dua na tamata sega ni kila na Kalou kei na dua na daukumuni vakacavacava.

18 "Au tukuna vei kemudou, na ka dou vauca e vuravura ena vauci mai lomalagi, kei na ka dou sereka e vuravura ena sereki mai lomalagi.

19 Au tukuna tale vei kemudou kevaka e lewe rua vei kemudou me rau lomavata e vuravura me kerea e dua na ka, ena vakayacora vei rau na Tamaqu sa tiko mai Lomalagi.

20 "Ke lewe rua se lewe tolu me ratou soqoni vata ena Yacaqu, Au sa tiko ena kedratou maliwa."

21 Sa qai lako mai vua o Pita ka tukuna, "Turaga, me vaka vica mada na nonai valavala ca vei au na taciqu, me'u vosoti koya tiko? Me vakavitu beka?"

22 Sa tukuna vua o Jisu, Au sega ni tukuna vei iko me vakavitu, ia me vakavitusagavulutaki na vitu.

23 O koya oqo na matanitu vakalomalagi sa vaka e dua na tui sa vinakata me kila mai vei ira na nona dauveiqravi, na ka era sa rawata.

24 Ni sa tekivu vakadikeva sa kau mai vua e dua na tamata e tini na udolu nai lavo e dinautaka tu ka se sega ni sauma.

25 "Ia ni sa sega ni sauma rawa. Sa vakarota yani na nona turaga me sa volitaki o koya, kei na watina kei ira na luvena kei na ka kece e taukena, me rawa ni saumi kina na nona dinau.

26 Sa qai lolou ka tekiduru sobu na dauveiqravi vua na nona turaga, ka tukuna, "Noqu turaga, ni yalololoma vei au, na noqu dinau au na qai sauma kece.

27 "Na turaga nei koya na dauveiqravi oqo sa qai yavalati ena loloma, sa mani vagalalataka ka vosoti koya ena nona sega ni sauma na nona i dinau.

28 "Ia na dauveiqravi tikoga oqo, sa lako yani me la'ki raica e dua na nona i tokani dauveiqravi ena nona taura vei koya e dua na drau nai lavo ka sega tu ni sauma sa lako yani ka kidomoka na domona, ka tukuna, 'Mo sauma mai na nomu i dinau vei au!'

29 Sa lolou ka tekiduru sobu e yavana o koya na nona i tokani dauveiqravi oqo, ka vakamamasu vua, ka vaka, mo yalololoma vei au, na noqu i dinau au na qai sauma kece.

30 E sega ni via rogoca o koya, ia sa kauti koya ka biuta ki na vale ni veivesu me yacova ni sa sauma na nona i dinau.

31 Ni ra sa rogoca na nodra i tokani dauveiqravi tale so na ka sa cakava o koya, era sa rarawa sara vakalevu, era sa qai lako ka la'ki tukuna vua na nodra turaga na ka kece.

32 Sa qai kacivi koya mai na nona turaga, ka tukuna vua, o iko na dauveiqravi loma ca! raica mada na noqu vosoti iko ena nomu mai vakamasuti au me baleta na nomu i dinau.

33 'Sa sega sara ga ni rawa vei iko mo bau lomani koya na nomu i tokani, me vaka na noqu a lomani iko?'

34 Sa rarawataki koya sara vakalevu na nona turaga, sa tauri koya ka solia vei ira nai vakatawa ni vale ni veivesu, mera vakararawataka me yacova ni sa sauma na nona i dinau.

35 Ena cakava talega vakakina vei kemudou na Tamaqu vakalomalagi, kevaka e dua vei kemudou, mai na vuniyalomudou, e sega ni vosota na tacimudou sa cala vei kemudou.

CHAPTER 19

Ni sa yacova mai na gauna me sa vakaotia kina o Jisu na nona vosa, sa qai biubiu mai ena vanua o Kaleli ka lakova yani na tai kadua ni Joritani ki na vanua vaka Jutia.

2 E lewe vuqa era sa muri koya, ka sa vakabulai ira e kea o Koya.

3 Era sa lako mai vua na Farisi, era vakatovolei koya, ni ra tukuna vua, "E rawa li vua na tagane me sereki na watina ni vakamau ena vuku ni dua ga na ka e rawa.

4 Sa qai sauma o Koya ka vaka, "Dou sega beka ni wilika ni o Koya e a buli rau mai nai vakatekivu sa bulia na tagane kei na yalewa."

5 "Sa tukuna, oqo na vuna ena biuti tamana kei tinana kina na tagane ka kabita na watina, oi rau na lewe rua oqo e rau sa na dua ga na yago?

6 "O koya oqo, e rau sa na sega ni lewe rua tiko, ia sa dua ga na yago. Na ka sa vauca vata na Kalou, me kakua ni tawasea na tamata."

7 Era sa qai tukuna tale vua, "Na cava ga e vakarota kina o Mosese me soli nai vola ni veisere, ka me biuta laivi na yalewa?"

8 E sauma vei ira o Koya ka vaka, o Mosese, me vaka na kaukauwa ni yalomudou, e vakadonuya vei kemudou mo dou sereka na watimudou, ia e a sega ni vaka kina mai nai vakatekivu.

9 "Au tukuna vei kemudou, ke dua sa sereka na watina yalewa ni sega ni dautagane na yalewa, me qai vakawatitaka tale e dua na yalewa, o koya sa veibutakoci; ke dua ena via vakawatitaka na yalewa sa sere mai o ya, sa wili o koya me veibutakoci."

10 Ratou tukuna vua na nona tisaipeli, "kevaka e sa vaka tu oqori na ka e vauca na tagane kei na watina, sa vinaka cake ga me sa kua na vakawati."

11 Ia sa tukuna vei iratou o Koya, sa sega ni rawata na tamata kece na ka oqo, ia vei ira ga e tiko vei ira na kena i solisoli:

12 "Ni so e sucu sa sega ga ni yaga me ra vakawati, ni ra se leqa sara mai ena kete i tinadra, eso e qai mai vakavuna ga na tamata na malumalumu ni yagodra, eso e sega ni via vakawati ena vuku ni matanitu vakalomalagi. O koya sa rawata me taura na ka oqo, me taura ga."

13 Sa kau mai vei Koya o ira na gone lalai me tabaki ira ka masulaka, ia e ratou sa cudruvi ira era kauti ira mai o iratou na tisaipeli.

14 Ia sa tukuna o Jisu, "Dou laivi ira na gone lalai mera lako mai vei Au, ka dou kakua ni tarovi ira; ni o ira na lewe ni matanitu vakalomalagi era sa vaka oqo."

15 Sa qai tabaki ira ena Ligana ka vosavakalouvinakataki ira ka lako tani mai kea.

16 Ka raica, sa lako mai vua e dua na tamata ka tukuna vua, "Qasenivuli vinaka, na ka vinaka cava mada me'u kitaka me'u na rawata kina na bula Segu ni mudu?"

17 Sa qai tukuna vua o Koya, "Na cava mo tukuna kina ni'u vinaka? E sega ni dua e vinaka ia e dua ga, oqori na Kalou. Ia kevaka o vinakata mo rawata na bula Segu ni

mudu, mo maroroya na Nona i vakaro."

18 E tukuna o koya, Nai vakaro cava soti? Tukuna vua o Jisu, "Mo kakua ni laba, Mo kakua ni veibutakoci, mo kakua ni butako, mo kakua ni lasulasu,

19 Mo dokai rau na tamamu ki na tinamu, ka mo lomana talega na kai nomu me vakataka nomu lomani iko.

20 Sa tukuna vua o koya na cauravou oqo, "na ka kece oqori au sa dau cakava tu mai ni'u se qai tubu mai. Na cava tale au se sega ni cakava?"

21 Tukuna o Jisu vua, kevaka o vinakata mo tauoko sara, mo lako, ka la'ki volitaka kece na i yau o taukena, na kena i lavo mo solia vei ira na dravudravua, o sa na qai vakaiyau kina mai lomalagi; oti o ya mo qai lako mai, ka muri Au."

22 Ia ni sa rogoca na cauravou oqo na ka sa cavuti vua, sa lako tani ena yalo e bibi, ni sa tamata vutuniyau.

23 Sa qai tukuna o Jisu vei ratou na nona tisaipeli, Au tukuna vei kemudou, ena dredre vua e dua sa vutuniyau me rawata na matanitu vakalomalagi.

24 "Au tukuna tale vei kemudou, e rawarawa vua na kameli me curuma na qara ni mata ni i cula, ia na vutuniyau sa dredre me rawata na matanitu ni Kalou."

25 Ni ratou sa rogoca na tisaipeli na vosa oqo, e tuburi ratou e dua na veilecayaki levu, ka ratou tukuna, "O cei beka ena qai vakabulai rawa?"

26 Ia sa vakaraici iratou tu o Jisu ka tukuna, "Ki vua na tamata na ka oqo e dredre, ia vua na Kalou e sega ni dua na ka e dredre."

27 Sa qai tukuna vua o Pita ka vaka, "Ni raica, na ka kece keitou sa biuta me keitou muri Kemuni. o koya oqo na cava keitou na rawata mai kina?"

28 Sa mani tukuna vei ratou o Jisu, " E dina Au sa tukuna vei kemudou, ena gauna sa na la'ki dabeca kina na Nona i dabeledabe lagilagi vaka Turaga na Luve ni Tamata, oi kemudou na Noqu tisaipeli dou na la'ki dabeca nai tikotiko e tini karua vakaturaga, mo dou lewa na yavusa i Isireli e tinikarua.

29 Vei ira vakayadua era biuta na nodra vale, biuti tuakana, ganena, tamana kei tinana biuta na watina kei na luvena, se biuta na nona vanua me muri Au, ena yadrau na kena i sau ena rawata kei na bula sega ni mudu ena taukena.

30 "Ia vei ira na lewe vuqa sa liu era na muri, kei ira sa muri era na liu.

CHAPTER 20

Ni sa tautauvata na matanitu vakalomalagi kei na dua nai taukei ni qele sa sou ena mataka lailai, me la'ki voli ira mai eso na tamata cakacaka, me mai cakacaka ena nona vei loga ni vaini.

2 Sa veivosakitaka o koya vei ira mera na tauya ruasagavulu na dola dua na siga, sa qai vakatalai ira yani kina nona vei loga vaini mera la'ki cakacaka.

3 "Ni lako yani o koya ena i katolu ni auwa e raica eso ni ra duri wale tu ga ena vanua ni veivoli,

4 Sa tukuna vei ira o koya, mo dou lako ki na vei loga vaini, Au na qai saumi kemudou ni sa oti e dua na siga ena ka e dodonu.

5 Ena i ka ono kei na i ka ciwa ni auwa sa lako tale o koya, me vaka ga sa cakava e liu.

6 Ena i katini ka dua ni auwa sa lako tale, e raici ira e so ni ra duri walega tu ga, ka tukuna vei ira, na cava dou tucake taka tu eke ena dua na siga tauoko ka sega ni cakava e dua na ka?"

7 "Era tukuna mai vua, baleta ni sega ni dua me saumi keimami, sa qai tukuna o koya, dou lako talega kina vei loga vaini, Au na qai saumi kemudou ni sa oti e dua na siga ena ka e dodonu.

8 "Ni sa yakavi mai, sa tukuna nai taukei ni veiloga vaini vua na nona dauveiqaravi, mo kacivi ira vata mai na tamata cakacaka ka solia vei ira na kedra i sau, mo tekivu mai vei koya ka qai muri mai ka qai la'ki tini vei koya e liu duadua mai.

9 O ira na qai la'ki kau mai mera cakacaka ena i katini kadua ni auwa era taura talega nai sau ni dua na siga o ya e ruasagavulu na dola.

10 Ia ni sa yacova na gauna me ra taura kina na kedra i sau o ira na tekivu cakacaka e liu, era namaka me levu mai na ruasagavulu na dola na kedra i sau, ia na kedra i sau e tautauvata kecega.

11 Ni ra sa taura na kedra i sau, era sa la'ki vakatubu veiba vua nai taukei ni qele.

12 "Era tukuna, o ira na qai muri mai era cakacakataka walega e dua na auwa, o sa qai mai vakatautauvatataki keimami ena i sau keimami taura, ni keimami sa vosota tu mai na katakata ni siga ena dua na siga taucoko.

13 Ia sa vosa o koya ka tukuna vua e dua, ka vaka, noqu tagane e sega ni dua na ka ca au cakava vei iko. O a sega li ni vakadonuya vata kei au mo taura e ruasagavulu na dola ena dua na siga?

14 Mo taura na kemu i sau e dodonu me nomu ka lako yani. Au vinakata me'u na solia vei koya e qai lako sara mai muri na kenai sau me tautauvata ga kei iko.

15 E sega beka ni dua na kena cala me'u cakava ga na ka Au vinakata ena noqu i yau? Se me na vakaleqai iko na noqu sa rui yalovinaka?

16 "Ena vaka ga o ya o ira sa muri era na liu, o ira sa liu era na muri. Ni ra lewe levu sa kacivi, ia e lailai ga sa digitaki.

17 Ia o Jisu, ni sa lako cake tiko ki Jerusalemi, sa kauti iratou mada vakatikitiki na tinikarua na tisaipeli ka tukuna vei ratou,

18 "Dou raica, edatou sa lako cake tiko oqo ki Jerusalemi, ena soli yani na Luve ni Tamata vei ira na bete levu kei ira na dauniVola Tabu; era na qai lewai Koya me mate,

19 "Era na qai soli Koya vei ira na kai matanitu tani (matanitu o Roma) mera vakararawataka ka vakalalia, oti mera qai vakota ki na kauveilatai. E nai katolu ni siga ena tucake tale mai na mate.'

20 Sa qai lako mai na tinadrau na luvei i Sevete vata kei rau na luvena, ka mai tekiduru e matana ka kerea vua e dua na ka.

21 Sa tukuna vua, o Koya, Na cava o vinakata? sa tukuna na yalewa oqo, "Mo vakayacori rau na luvequ me dua e dabe ena Yasamu i matau, ka dua me dabe ena Yasamu i mawi ena Nomuni matanitu."

22 Ia sa tukuna o Jisu, "O sa sega ni kila na ka o sa kerea. E rawa li ni rau na gunuva na bilo Au vakarau gunuva tiko, ka papitaiso talega ena papitaiso Au papitaisotaki kina?" E rau tukuna vua, "keirau na rawata."

23 Sa qai tukuna vei rau o Koya, na bilo Au gunu kina drau rawa ni na gunu kina, ka drau na rawa talega ni papitaisotaki ena papitaiso Au papitaisotaki kina; ia mo drau na dabe ena Yasaqu i matau kei na Yasaqu i mawi e sega ni rawa me'u solia, ia vei ira ga sa vakarautaka o Tamaqu mera na dabe kina.

24 Ni ra sa rogoca na vo ni lewe tini na ka oqo, era sega sara ga ni duavata ena ka rau cakava na veitacini oqo.

25 Ia sa kacivi iratou mai vei koya o Jisu, ka tukuna, dou kila ni o ira sa turaga ena veimatanitu tani era lewa taucoko na tamata, kei ira sa kaukauwa era sa vakayaco lewa

vei ira kecega.

26 "E sega ni vaka kina vei kemudou; ia ke dua vei kemudou e vinakata me laveti cake, me vulica me nomudou dauveiqravi.

27 Ke dua vei kemudou e vinakata me liutaki kemudou, ia me vaka mada e dua na bobula vei kemudou.

28 "Me vaka na Luve ni Tamata nona lako mai e sega ni mai qaravi, ia e dauveiqravi, ka mai solia na nona bula me kedra i voli e lewe vuqa."

29 E lewe vuqa sa muri Koya ni ratou sa biuti Jeriko mai.

30 Ka raica, e lewe rua na tamata mataboko e rau dabe tiko ena bati ni sala, ni rau sa rogoca ni sa lako ena gaunisala o Jisu e rau sa tabalaka na domodrau ena domo ni nodrau kaci, ka vaka, "Isa Turaga, na Luve i Tevita, Ni lomani keirau mai!"

31 Era tukuna vei rau na lewe vuqa me rau tiko lo; ia sa qai toso cake ga na domo ni nodrau kacikaci, ka vaka, "Isa Turaga, na Luvei Tevita, Ni lomani keirau mai!"

32 A sa qai tu vakadua o Jisu ka kacivi rau, ka vaka, "Na cava drau vinakata vei Au me'u cakava vei kemudrau?"

33 E rau tukuna vua, "Turaga na mata i keirau me rai rawa."

34 Sa lomani rau o Jisu ka tara na matadrau. E vakasauri sa rai na matadrau, ka e rau sa muri koya sara ga.

CHAPTER 21

Ni ratou sa volekati Jerusalemi mai, ka yacovi Becivaki, ena ulunivanua ni olive, sa qai tala o Jisu e lewe rua na tisaipeli,

2 Sa tukuna vei rau, drau lako kina koro ka tiko mai ena yasana kadua, vakasauri drau na raica e dua na asa ni vesu tu, kei na luvena lailai ena tu e yasana. Drau sereka na kena dali ka kauta mai ki ke vei Au.

3 "Kevaka e dua na tamata me tarogi kemudrau, drau tukuna vua, ni sa gadrevi mai vua na Turaga, ena sega ni bera na nona vakadonua mo drau kauta mai."

4 Sa vakayacori na ka tauoko oqo me na vakataucokotaki kina na vosa ni parofita, ka vaka:

5 Tukuna vua na luvei Saioni yalewa, 'raica, sa lako mai na nomu tui, sa yalomalumalumu ka vodo tiko mai ena asa, kei na dua na luve ni asa."

6 E rau sa lako na tisaipeli ka kitaka vaka kina na ka e tukuna vei rau o Jisu.

7 Rau sa qai kauta mai na asa kei na luvena, e rau sa qai tevuka e delana na nodrau i sulu, ka qai vakadaberi Koya yani kina.

8 E lewe levu sara na tamata era tevuka na nodra i sulu e gaunisala; eso era musuka na taba ni kau ka viritaka e gaunisala.

9 Vei ira na lewe vuqa eso era muri koya ka so era liu tiko vua, ka ra kailavaka tiko, ka vaka: "Osana vua na luvei Tevita! Sa kalouvinaka o Koya sa lako mai Ena yaca ni Turaga! Osana sa cecere sara!"

10 Ni sa curumi Jerusalemi mai o Koya, sa yavala na koro tauoko, ka ra tukuna, "O cei na tamata oqo?"

11 Era sa tukuna na lewe vuqa, "Oqo gona o Jisu, na parofita mai Nasareci e Kaleli."

12 Sa qai lako sobu kina vale ni soro ni Kalou, ka cemuri ira tani na volivoli kei ira na volivolitaki tu ena loma ni vale ni soro, e ceburaka ka vukica sobu na teveli ni veisau i lavo kei na nodra i dabedabe na dau volitaki ruve.

13 Sa tukuna vei ira, "Sa volai, na Noqu vale ena vakatokai me vale ni masu, ia dou sa cakava me nodra qara na daubutako."

14 Era sa qai lako mai vua ki na vale ni soro o ira na mataboko kei ira na lokiloki, a sa vakabulai ira o Koya.

15 Ia ni ra sa raica o ira na bete levu kei ira na Daunivolatabu na veika veivakurabuitaki sa cakava o Koya, kei na nodra kailavaka tiko na gone lalai ena loma ni vale ni soro na vosa oqo, "Osana vua na luvei Tevita!" Sa dua na ka nodra cudru,

16 Era sa tukuna vei Koya, "O sa rogoca na ka era kailavaka tiko mai?" Sa tukuna vei ira o Jisu, "Io, se bera ga ni dou wilika, Ena gusudra na gone lalai kei ira se keveta tiko Ena lako mai kina na vakavinavinaka e uasivi sara?"

17 Sa qai biuti ira ka lako ena yasa ni koro me lako vaki ki Pecani, ka la'ki moce kina.

18 Ena gauna sa lesu tiko kina o Koya ki na koro ni sa mataka mai, sa qai viakana.

19 Sa raica e dua na vuni lolo ena bati ni sala, a sa lakova mai ka raica walega na drauna sa sega ni bau vua, sa tukuna kina, "mo kua tale ni vua vakadua." E vakasauri ni sa malai sobu na vuni lolo.

20 Ni ratou sa raica na tisaipeli e ratou sa qoroqoro, ka tukuna, "E vakaevei mada na malai vakasauri ni vuni lolo oqo?"

21 Sa qai tukuna vei iratou o Jisu, E dina au sa tukuna vei kemudou, kevaka e tiko vei kemudou na vakabauta ka me kua vei kemudou na vakatitiqa, dou na sega walega ni cakava na ka e yaco ena vuni lolo, ia dou na rawata talega mo dou tukuna ki na ulunivanua oqo, mo toso tani ka dromu yani ena loma ni wasawasa, ena yaco vaka kina.

22 "Kei na cava ga dou kerea ena masu ni dou vakabauta, dou na rawata." Era Sa Vakatarotaroga Na Vakatulewa Nei Jisu

23 Ni sa lako mai ki na vale ni soro o Koya, era sa qai vakavosataki Koya o ira na bete levu kei ira na qase ni lotu ena gauna sa vakatavuvuli tiko kina, ka vaka, "na kaukauwa cava e tiko vei iko o cakava tiko kina na veika oqo? O cei e solia vei iko na vakatulewa oqo?

24 Ia sa vosa o Jisu ka sauma vei ira, Au na tarogi kemudou talega ena dua na taro, kevaka mo dou sauma mai vei au, au na qai tukuna vei kemudou na lewa i cei Au cakava tiko kina na veika oqo:

25 "E vu mai vei na veipapitaisotaki i Joni? Mai lomalagi se mai vua na tamata?" Era sa veivosaki ka vaka, kevaka eda na tukuna mai lomalagi, ena qai tukuna o Koya vei keda, Na cava ga dou sega ni vakabauti Koya kina?

26 "Ia kevaka eda tukuna, mai vua na tamata, meda qarauni ira tiko na lewe vuqa ni ra na tarai keda, ni ra sa wiliki Joni tu ga me parofita!"

27 Era sa qai sauma vei Jisu ka vaka, "keimami sa sega ni kila." Sa qai tukuna o Koya, Au na sega talega ni tukuna vei kemudou se lewai cei Au cakava tiko kina na veika oqo.

28 "Ia na cava mada nomudou vakasama? E dua na tamata e tiko erua na luvena tagane, sa lako o koya vei koya e qase ka tukuna, Luvequ mo lako sara ga ni kua ka la'ki cakacaka ena noqu veilogia ni vaini.

29 Sa tukuna na luvena, 'au na sega, E muri sa qai veiyutunitaka, ka qai la'ki cakacaka.

30 Sa qai lako tale vei koya e gone vei rau ka la'ki tukuna na ka vata ga sa cavuta oti sa tukuna koya sa gone, au na lako saka, ia qai sega ni lako.

31 "O cei vei rau oqo e cakava na loma i Tamana?" era tukuna vua, "O koya e qase vei rau." Sa tukuna vei ira o Jisu, e dina sara, na ka oqo au tukuna vei kemudou, ni o ira na daukumuni vakacavacava kei ira na dauvolitaki ira, era na rawata na matanitu ni Kalou mai vei kemudou.

32 Ni o Joni e lako sara ga mai vei kemudou ena yalododonu, ka dou qai sega ni vakabauti koya; ia o ira na daukumuni vakacavacava kei ira na dauvolitaki ira era vakabauti koya; oi kemudou dou sa raica dou qai vakawaletaka, e muri dou sa qai vakabauti koya.

33 "Dou rogoca tale e dua na vosa vakatautauvata: sa dua nai taukei ni qele sa tea e dua na nona veiloga vaini ka qai viribaita wavoki, sa tara e dua na vale me baleta nai vakatawa, sa qai lisitaka vei ira nai vakatawa ni vaini ka lako o koya kina dua na vanua vakayawa.

34 Ni sa yaco mai na gauna ni tatamusuki sa qai vakatala o koya eso na nona dauveiqravi, me ratou lako vei ira nai vakatawa ni loga vaini mera solia mai eso na nonai wasewase.

35 Era sa qai tauri ira na nona dauveiqravi o ira nai vakatawa ni veiloga vaini, ka mokulaki e dua, e dua tale era vakamatea ka dua tale era qai vakavirika ena vatu.

36 Sa qai vakatala tale o koya, e levu cake na nona dauveiqravi, na ka vata ga e vakayacori vei ratou nai matai e caka tale vei iratou oqo.

37 Na ka sa qai cakava o koya me sa vakatala sara ga na luvena dina, 'Ni nona nanuma era na dokai koya ni sa luvena.'

38 "ia ni ra sa raica na luvena nai vakatawa ni vei loga vaini, era sa tukuna, oqo sara ga na luvena me na sosomitaki koya e muri, meda lako, ka vakamatei koya me noda na nonai votavota.'

39 Era sa tauri koya vakaukauwa ka yarataka tani mai ena veiloga vaini, era sa qai vakamatei koya.

40 "O koya oqo ni sa na lako mai nai taukei dina ni veiloga vaini, a cava ena kitaka o koya vei ira nai vakatawa ni veiloga vaini?"

41 Era sa tukuna vua, "me vakamatei ira na tamata ca oqo o koya, ka me lisitaka na nona veiloga vaini vei ira eso tale nai vakatawa ni veiloga vaini, o ira era rawa ni qai solia vua na nonai votavota mai na ka sa tamusuki rawa."

42 Sa tukuna vei ira o Jisu, dou se bera beka ni wilika e nai Vola Tabu: Na vatu era sa cata o ira na matai ni vale sa yaco me kena i vakadei ena tutu ni vale. Oqo na cakacaka i Jiova, sa ka veivakurabuitaki ni da raica?

43 "O koya oqo Au tukuna vei kemudou, ena kau tani mai vei kemudou na matanitu ni Kalou ka soli vei ira eso tale na matanitu ka rawa ni ra vuataka tiko na vuana dina.

44 "Vei koya ena lutu ki na vatu oqo ena ramusu; ia ke dua e lutuki koya, ena dasila vakamatailalai."

45 Ni ra sa rogoca o ira na bete levu kei ira na Farisi na nona vosa vakatautauvata, era sa siqema rawa ni vosataka tikoga na ka me baleti ira.

46 Ia era sa vinakata sara ga mera tauri koya vakaukauwa, era sa mani rerevaki ira na lewevuqa, ni ra kila ni sa parofita o Koya.

CHAPTER 22

Sa baci vosa tale ena dua na vosa vakatautauvata o Jisu vei ira ka vaka:

2 Na matanitu vakalomalagi sa vaka e dua na tui ena nona vakarautaka na soqo ni vakamau me baleti koya na luvena tagane,

3 Sa qai vakatalai ira na nona dauveiqravi me ra lako yani, ka la'ki kacivi ira mai era sa sureti tu ki na soqo ni vakamau oqo; e sega sara ga ni dua vei ira e vinakata me lako mai.

4 "Sa oti oqo sa qai kaciva tale eso na nona dauveiqraravi ka tukuna vei ira, "Dou la'ki tukuna vei ira na sureti, raica sa vakarautaki oti tu nai vakayakavi ni vakamau; na noqu bulumakau levu duadua kei ira sa urouro au sa vakamatea oti, sa vakarau tu na ka kecega, dou lako mai ki na kana ni vakamau oqo."

5 Ia ni ra sa rogoca era qai dredre ni veivakalialiai ka ra dui lako mera la'ki cakava ga na nodra cakacaka ka so era lako ki na nona veiteitei, ka so era laki cakava ga na nodra veivoli.

6 "Eso vei ira era mokulaka na nona dauveiqraravi, ka vakalalia, ka vakamatea sara.

7 "Ia ni sa la'ki rogoca na tui nai tukutuku oqo sa cudru katakata sara ga. Sa vakatala na nona mataivalu, mera vakamatei taucoko na veivakamatei o ya, ka me kama yavu na nodra koro.

8 "Sa qai tukuna vei ira nona dauveiqraravi, sa vakarau tu na soqo ni vakamau, ia o ira sa sureti tu e sega ni dua vei ira sa kilikili me mai vakayagataka.

9 'O koya oqo mo dou qai lako ena veigaunisala, o ira kecega dou sa raica, dou sureta mai ki na soqo ni vakamau oqo.'

10 Era sa qai lako yani na dauveiqraravi e na veigaunisala kecega ka kauti ira kece mai era sa tu kina, se ra vinaka se ra ca. Era sa mai vakatawana taucoko kina na loma ni vale ni soqo o ira oqo.

11 Ia ni sa curu mai na tui me raici ira sa sureti mai oqo, sa raica sara e dua na tagane ni tiko e kea, ka sega ni daramaka tiko nai ubi ka dodonu me soli vua baleta na soqo ni vakamau oqo.

12 "Sa qai tarogi koya, noqu i tau, o curu rawa mai vakacava eke ni sega na nomu i ubi ni soqo ni vakamau oqo?" Sa sega ni dua na ka me cavuta rawa na tagane oqo.

13 "Sa tukuna na tui vei ira na nona dauveiqraravi, dou vesuka na ligana kei na yavana, ka kauti koya tani ki na butobuto e tautuba; me na dautagi kina ka vakasequruquru bati.

14 "Ni ra lewe levu sa kacivi, ia e lewe lailai walega sa digitaki."

15 Era sa qai lako na Farisi ka la'ki bukia e dua na vere, me rawa ni ra na coriti koya kina ena Nona vosa.

16 Era sa qai vakatala yani vua eso na nodra tisaipeli kei na so nai tokani i Eroti, me ra tukuna vua, "Qasenivuli, keitou kila ni o ni dina tiko, ka ni o Ni valatavuvulitaka vakadodonu na loma ni Kalou; ka o Ni sega ni via rerevaka e dua na tamata se na nonai tutu.

17 Mo ni tukuna mada mai vei keitou oqo, na cava sara mada na nomuni nanuma me baleti Sisa? E tara li me da solia vua nai vakacavaca se sega?

18 Ia sa kila o Jisu nai naki ca ni lomadra, ka tukuna, "Na cava dou via vakatovolei Au kina, kemudou na dauveivakaisini?

19 "Dou vakaraitaka mada mai vei Au e dua nai lavo." Era sa qai kauta mai vua e dua na peni.

20 Sa qai tukuna vei ira, nai vakatakarakara i cei oqo kei na yaca i cei e volai toka e rukuna?

21 Era tukuna vua, "O Sisa." Sa qai tukuna vei ira, "Mo dou solia ga vei Sisa na ka sa nei Sisa, ka mo dou solia vua na Kalou na ka sa nona na Kalou."

22 Ni ra sa rogoca na vosa oqo, era sa qoroqoro ga, ka biuti koya ka ra dui lako yani. Taro Na Sedusisi: Vakacava Na Tucake Tale?

23 Ena siga tikoga o ya era sa lako mai kina vei Koya na Sedusisi, ni ra dau tukuna ni sega na tucake tale, ka mai tarogi Koya,

24 Ka vaka: "Qasenivuli, e tukuna o Moses kevaka sa mate dua na tamata, ka sega na

luvena, e rawa vua na tacina me vakawatitaka na wati tuakana, na luvedrau me na qai nona nai wasewase i tuakana sa mate.

25 "E tiko vei keda oqo e dua na matavuvale e ratou lewe vitu na veitacini tagane, sa mate o koya ka qase ni sa vakawati oti, ka sega ni dua na luvena, sa solia o koya na watina vua na tacina sa taravi koya.

26 "Sa mate talega o koya ka tarava oqo, e vaka kina vei koya nai ka katolu me yacovi koya sara na kenai kavitu.

27 "Sa oti sa qai mate na yalewa oqo.

28 "O koya oqo, ni sa yaco na tucake tale mai na mate, o cei vei iratou na lewe vitu oqo ena qai watina? Ni o koya sa vakawatitaki iratou taucoko."

29 Sa tukuna vei ira o Jisu, na nomudou cala baleta na nomudou sega ni kila na vosa ni Kalou kei na kaukauwa ni Kalou.

30 Ni sa yaco na tucake tale sa sega kina na vakawati se na veivinakati me yaco na vakawati, ia eda sa na tautauvata kei ira na agilosi mai lomalagi.

31 Ia ena nodra tucake tale mai o ira sa mate tu, dou se sega ni wilika na ka e vosa kina vei kemudou na Kalou, ni tukuna,

32 Oi Au na Kalou i Eparaama, na Kalou i Aisake, kei na Kalou i Jekope? Na Kalou oqo e sega ni nodra Kalou na mate, ia sa nodra ga na bula."

33 Ni ra sa rogoca na lewe vuqa na nona i vakavuvuli era sa kurabui ka qoroqoro.

34 Ia ni ra sa rogoca na Farisi ni sogota o koya na gusudra na Sedusisi, era sa qai lako vata mai.

35 E dua vei ira e vu-ni-vunau, sa qai taroga Vua e dua na taro, me vakatovolei Koya, ka tukuna,

36 "Qasenivuli, nai vakaro cava nai vakaro levu duadua e nai vunau?"

37 Sa tukuna vua o Jisu, mo lomani Jiova na nomu Kalou ena yalomu taucoko, ena lomamu taucoko, kei na nomu vakasama taucoko.

38 "Oqo nai matai ka i vakaro levu duadua.

39 "Na kena i karua e tautauvata talega; mo lomana na kai nomu me vaka nomu lomani iko.

40 Nai vakaro e dua oqo era sema taucoko mai kina na vo tale ni vunau kei na nodra vosa na parofita.

41 Ni ra se vakasoqoni vata tikoga na Farisi sa tarogi ira yani o Jisu,

42 Ka vaka, "Na cava mada na nomudou nanuma baleti Karisito? O Koya na luvei Tevita."

43 Sa tukuna vei ira o Koya, ni tamata e liutaki koya tu na Yalo Tabu o Tevita sa kaci vua, Turaga, ni sa volai:

44 "Sa tukuna o Jiova vua na noqu Turaga, Mo dabe ena ligaqu i matau, Me yacova Ni'u sa biuti ira na Kemu meca ena rukuruku ni Yavamuni."

45 "Kevaka sa kacivi Koya o Tevita na Turaga, qai rawa vakacava me luvena tale?"

46 Sa sega ni dua me cavuta rawa vua e dua na vosa, ka tekivu mai na siga o ya ka lako yani sa sega tale ni dua me viavia vakatovolei Koya ena vosa.

CHAPTER 23

Sa qai vosa o Jisu vei ira na lewe vuqa kei iratou na nona tisaipeli,

2 Sa tukuna: O ira na dauni Volatabu kei ira na Farisi era dabeca sara tikoga nai dabeledabe ni vakatulewa i Moses.

- ³ O Koya oqo na ka ga era tukuna mo dou muria, dou muria ka cakava, ia dou kakua ni muria nai tovo ni nodra cakacaka; ni ka era tukuna, era sega ni bulataka.
- ⁴ Ni ra vauca nai colacola bibi, e dredre sara ni colati ni sa rui bibi, era vakatauca ena usouso ni domo ni tamata; ia o ira era na sega ni bau yavalata mada ena dua nai qaqlalo ni ligadra.
- ⁵ Ia na cakacaka era cakava mera raica taucoko na tamata, era rairai me vaka era ka tabu ena ka era daramaka kei na nodra vaka i ubi ena ka wa bale e domodra ka lako sobu na tutuna.
- ⁶ Ni caka e dua na soqo era dau via dabe mai cake, ni ra curu ki vale ni lotu me duatani ga na nodra i dabedabe,
- ⁷ Era dau vinakata ni ra lakova na vanua ni veivoli, me ra dokai vei ira na tamata ka mera cavuta mai vei ira, 'Rapai, Rapai.'
- ⁸ "Ia Oi kemudou, mo dou kakua ni kacivi na "Rapai, ni dua ga na nomudou qasenivuli, o Karisito, ni dou sa tautauvata kecega na veiwakan (soqosoqo lotu).
- ⁹ Dou kakua ni kaciva e dua e vuravura me tamamudou; ni sa dua ga na Tamamudou o Koya sa tiko mai lomalagi.
- ¹⁰ Mo dou kakua talega n i kacivi tiko mo dou qasenivuli; ni dua ga na nomudou qasenivuli, oqori o Karisito.
- ¹¹ "Ia ke dua vei kemudou e uasivi cake, o koya me dauveiqaravi.
- ¹² Kei koya ena nona via laveti koya cake me dua na ka, ena madua ni sa vakamalumalutaki sobu.
- ¹³ "Ia ena ca vei kemudou na daunivolatabu kei na Farisi, na dauveivakaisini! Ni dou sogota tiko na nodra curu kina matanitu vakalomalagi na tamata; dou sa sega mada ni curu kina kei ira talega e dodonu mera curu kina, era sa mai sega ni curu kina.
- ¹⁴ "Ena ca vei kemudou, na daunivolatabu kei na Farisi, na dauveivakaisini! Ni dou dau vakalala sara ga na nodra i yau na yada ni dou sa curu ki na nodra loma ni vale ena rorogo ni masu ni veivakaisini dou cakava. O koya oqo dou na cudruvi vakalevu sara kina.
- ¹⁵ "Ena ca vei kemudou, na daunivolatabu kei na Farisi na dauveivakaisini! Ni dou dau taubale ena veivanua ka sokota na wasawasa. Mo dou rawata mai na yalo, ni sa rawai mai dou sa qai mai vakayacori koya me nonai votavota o Eli me vakataki kemudou.
- ¹⁶ "Ena ca vei kemudou, nai liuliu mataboko, ni dou tukuna, o koya e cavuta na vosa bubului ena vale ni soro, e sega soti sara ni dua na ka; ia o koya ga e vosa bubului ena i tutu koula ena vale ni soro esa vauci koya na bubului o ya.
- ¹⁷ "Dou lialia ka mataboko! O cei e bibi vei rau, na koula se na vale ni soro o koya e qai mai savasava kina na koula?
- ¹⁸ Vei koya e vosa bubului ena i cabocabo ni soro, e sega ni dua na ka; ia o koya e vosa bubului ki na i solisoli ka tu ena i cabocabo ni soro, sa vauci koya na nona vosa ka me bula sara kina.
- ¹⁹ "Dou lialia ka mataboko! O cei e bibi vei rau, nai solisoli se nai cabocabo ni soro o koya e qai mai savasava kina nai solisoli?
- ²⁰ "O koya oqo ke dua e vosa bubului ena i cabocabo ni soro, sa vosa bubului ena vuku ni ka o ya kei na ka kecega sa tu kina.
- ²¹ O koya sa vosa bubului ki na vale ni soro sa vosa bubului kina, kei Koya talega sa tiko kina.
- ²² Ke dua e bubului ki lomalagi, sa bubului ki nai tikotiko vakatui ni Kalou kei Koya sa dabe toka kina.
- ²³ Ena ca vei kemudou na daunivolatabu kei na Farisi, Na dauveivakaisini! Ni dou solia

nai katini ni nomudou i teitei talei sara, ia na ka bibi e nai vunau dou qai vakawaletaka, na loloma, na bua dodonu kei na vakabauta. Sa vinaka na ka dou cakava tiko, e sega ga ni dodonu mo dou vakamamadataka na ka e dodonu me bibi duadua.

24 "Kemudou nai liuliu mataboko, dou tauvulona tani na namu ka dou qai tilomi na kameli!

25 Ena ca vei kemudou na daunivolatabu kei na Farisi, Na dauveivakaisini! Ni dou savata tikoga na taudaku ni bilo kei na disi, ia e loma sa tu kina na lomaca kei na garogaro ca.

26 "Kemudou na Farisi mataboko, dou vakasavasavataka mada e liu na loma ni bilo kei na disi, ena qai savasava talega vaka kina na kena taudaku.

27 Ena ca, vei kemudou na daunivolatabu kei na Farisi, Na dauveivakaisini! Ni dou sa vaka nai bulubulu qara vatu boro vulavula ni sa rairai savasava e tautuba, ia e loma sa sinai ena sui ni tamata mate kei na veika vakasisila.

28 "Dou sa vaka kina vei ira na tamata, ni dou sa rairai yalododonu vei ira, ia e loma sa sinai tu vei kemudou na dauveivakaisini kei na talaidredre.

29 "Ena ca, vei kemudou na daunivolatabu kei na Farisi, Na dauveivakaisini! Baleta ni dou tara e dua na vatu mei vakananumi vei ira na parofita ka ra vakamatea o ira na nomudou qase, dou qai biuta na senikau ena dela ni nodra i bulubulu na tamata dodonu,

30 Dou qai tukuna, kevaka me keimami a bua donumaka na gauna era bua mai kina na neimami qase, keimami na sega ni vakaitavi vata kei ira ena kena vakamatei o ira na parofita.

31 "O koya oqo dou sa beitaki kemudou tikoga ena nodra vakamatei na parofita.

32 "Na nodra i valavala na nomudou qase dou sa cakava tiko, dou kitaka sara na kena levu.

33 "Oi kemudou na gata, a luve ni gata gaga! Ena rawa vakacava mo dou na bua mai na veivakararawataki mai eli?

34 "O koya oqo, au na talai ira yani na parofita, eso na tamata vuku, kei na daunivolqatabu; eso vei ira dou na vakota kina kau veilatai, eso vei ira dou na vakanakuitataka ena nomudou vei vale ni lotu, era na vakararawataki ena vei korokoro.

35 Na nodra dra na tamata yalododonu e vuravura ka tekivu mai na dra i Epeli ka yacova mai na dra i Sakaraia na luve i Barakaia, ena beitaki taucoko vei kemudou, ni dou a vakamatei ira ena kedrau tadrua na vale ni soro kei na cabocabo ni soro.

36 Na ka dina au tukuna oqo vei kemuni, na ka kece e vakayacori mai ena mai tarai kemuni nai tabatamata oqo na kena ca.

37 "Isa Jerusalemi, isa Jerusalemi, ni o a vakamatei ira na parofita ka vakaviriki ira talega na talai yani ena vatu! Sa dau vaka vuqa na noqu vinakata me'u vakasoqoni ira vata na luvemu, me vaka na tina ni toa sa vakasoqoni ira na luvema ena ruku ni tabana, ia dou a sega ni taleitaka!"

38 Dou na raica! Ni nomudou vale ena vakalalai tani mai vei kemudou;

39 "Au sa tukuna vei kemudou, dou na sega ni raici au tale vakadua, me yacova ni dou sa tukuna, 'Sa kalouvinaka o Koya sa lako mai ena yaca ni Turaga!"

CHAPTER 24

Sa biuta mai na vale ni soro o Jisu ka lako mai tuba, e ratou sa lako mai Vua na nona tisaipeli ka vakaraitaka Vua na vale e kovuta taucoko na vale ni soro.

2 Sa tukuna vei iratou o Jisu "Dou sa raica taucoko tiko na vale oqo se sega? Au tukuna vei kemudou, ena sega ni dua na vatu ena vale oqori me na veitataqai tiko, era na talaraki sobu kece ki ra."

³ Ni sa la'ki dabe tiko o koya ena ulunivanua ni veiolive, e ratou sa lako lo mai Vua na tisaiapel, ka tarogi Koya, tukuna mada mai vei keitou, na gauna cava mada ena qai vakayacori kina? A cava nai vakatakilakila ni nomuni na lako mai, kei na vakataotioti kei vuravura?"

⁴ Sa vosa ka sauma vei ratou o Jisu; dou qarauna me kua ni dua e vakaisini kemudou.

⁵ Ni ra na lewe levu era na kauta voli na Yacaqu, ni ra tukuna, 'oi Au na Karisito, e lewe levu era na sikalutu kina.

⁶ Dou na rogoa na veivaluvaluti kei na rogorogo ni veivaluvaluti. Dou kakua ni via vakaleqai kina; ni sa dodonu me yaco mada na veika oqo, ia nai vakataotioti se bera tiko.

⁷ Ni ra na vakacibi i valu na veimatanitu kei na veivanua eso ena yaco na dausiga, na veimateca, kei na uneune lelevu ena veivanua eso.

⁸ "Na veika kece oqo sai tekitekivu tiko ni veika rarawa.

⁹ "Dou na soli yani mo dou vakararawataki ka dou na vakamatei, era na cati kemudou o vuravura kece ena vuku ni yacaqu.

¹⁰ "Ena lewe levu vei kemudou ena rawai ena i valavala ca, dou na vei volitaki tale ka dou na veicati vakai kemudou.

¹¹ "Ena tubu cake eso na parofita vakailasu mera vakacalai kina e lewe levu.

¹² Baleta na tubu cake ni valavala ca, ena batabata kina na nodra loloma e lewe levu.

¹³ "Ia o koya ena gumatua tiko me yacova nai vakataotioti ena vakabulai.

¹⁴ Nai tukutuku vinaka ni matanitu ni Kalou ena vunautaki mada e vuravura taucoko me kua kina ni dua na nodra i ulubale, sa oti o ya sa na qai yaco mai nai vakataotioti.

¹⁵ "O koya oqo ni dou sa raica na veika vakasisila sa tukuna oti tu mai o Taniela na parofita, ni sa tu ena vanua tabu" (Vei koya sa wilika, me kila deivaki sara).

¹⁶ "Mera na dro kina ulunivanua o ira sa tiko e Jutia.

¹⁷ Vei koya sa tiko ena delavuvu ni vale me kua tale ni lako sobu ki na nona loma ni vale, me kauta mai kina eso nai yaya.

¹⁸ Vei koya e teitei tiko, me kua tale ni lakoi nona vale me kauta mai na nona i sulu.

¹⁹ Ia ena ca vua sa bukete kei ira se vakasucuma tiko na gone lalai ena siga o ya!

²⁰ "Dou masulaka me kua ni dou dro ena gauna ni draki batabata se na Siga Tabu.

²¹ Na veivakararawataki levu ena yaco e se bera vakadua ni bau donumaka o vuravura, mai nai vakatekivu me yacova mai na gauna oqo.

²² Kevaka me sega ni vakalekalekataki na gauna o ya ena sega ni dua me bula rawa, ia ena vukudra ga na digitaki sa na vakalekalekataki kina na gauna o ya.

²³ "Kevaka e dua na tamata me na tukuna vei kemudou, 'Dou raica, o Karisito ga oqo! Se o Karisito sa tu mai o ya!' Dou kakua ni vakadinata.

²⁴ Ni ra na tubu mai eso na Karisito vakailasu kei na so na parofita vakailasu, era na vakaraitaka nai vakatakilakila lelevu kei na cakacaka mana veivakurabuitaki, ena so na tamata digitaki era na rawai ena veivakacalai oqo.

²⁵ "Dou raica, au sa vakasalataki kemudou rawa tiko yani oqo.

²⁶ "O koya oqo, kevaka mera tukuna vei kemudou, "Dou raica sa tiko mai o Koya ena vanua dravuisiga!" Dou kakua ni lako kina; se sa tiko o Koya ena dua na loma ni rumu! Dou kakua ni vakadinata.

²⁷ "Me vaka na tibi ni livaliva mai na Tokalau ka raici mai ena ra na kena rarama, sa vaka kina na nona rairai mai na luve ni tamata.

²⁸ "Na vanua cava ga ena davo tu kina na yago era na kumuni vata yani kina na ikeli.

²⁹ Ena vakasauri ni sa oti na veivakararawataki levu ena vakabutobutotaki na matanisiga,

ena sega talega ni cila na vula; era na lulutu sobu mai na kalokalo mai lomalagi, ena yavalati na veivunika kei lomalagi.

30 Ena qai rairai mai nai vakatakilakila nei koya na luve ni tamata mai lomalagi, o vuravura era na qai tagi, ni ra sa raica na Luve ni Tamata ni sa lako sobu mai ena o vata kei na Nona i Ukuuku Lagilagi Vakaturaga.

31 Ena qai vakatalai ira na Nona agilos me ra uvuca na davui me rogo levu sara, me na kauti ira vata mai kina na Nona digitaki, ka ra dui tu ena veimatanicagi e va, mai na boto sara ni vuravura era ki na mua ni lomalagi sara e cake.

32 Dou vuli mada mai ena vosavakatautauvata ni vuni lolo: ni sa qai lavouyou na tabana ka sa tekivu me basika mai na drauna, dou sa rawa ni kila sara ni sa toro mai na vula i katakata.

33 Oi kemudou talega ni dou sa raica na veika kece oqo, dou sa rawa ni kila sara ni sa voleka sara tu ga o Koya "ena mata ni katuba!

34 Au tukuna vei kemudou, ena yaco mada na veika oqo ni se bera ni ra yali nai tabatamata oqo.

35 "O vuravura kei lomalagi ena yali tani, ia na Noqu Vosa ena tudei tu ga.

36 "Ia na siga o ya kei na auwa o ya sa sega ni dua e kila, na agilos mada ga mai lomalagi era sega ni kila, ia sa kila ga o Tamaqu.

37 "Ia me vaka na gauna e bula donumaka o Noa, ena vaka talega kina na nona rairai mai na Luve ni Tamata.

38 "Ni se bera ni yaco na waluvu, sa dua na ka na levu ni veisolevuti ena kana kei na gunu, na vakamau kei na veimusumusuki ni vakamau, me yacova sara ga ni sa vodo ki na waqa o Noa,

39 Era sega sara tu ga ni kila me yacova ni sa waluvu dina ka vakamatei ira taucoko, ena vaka sara ga o ya na Nona rairai mai na Luve ni Tamata.

40 "Ena lewe rua na tagane e rau na teitei tiko; e dua ena kautani e dua ena tu mai.

41 "E lewe rua na yalewa e rau na qaqi sila, e dua ena kautani e dua ena tu mai.

42 "Dou yadra tiko, ni dou sa sega ni kila na auwa ena lako mai kina na nomudou Turaga.

43 Ia dou kila oqo, kevaka me sa kila rawa tiko nai taukei ni vale na auwa me mai butako kina na daubutako ena nona vale, ke sa na yadrava tiko na nona vale me kua ni butakoci.

44 "O koya oqo mo dou sa vakarautaki kemudou sara tu ga, ni na lako mai na Luve ni Tamata ena auwa dou sega ni namaka.

45 O cei beka na dauveiqravi yalomatua ka yalodina ni Turaga, sa vakacolata vua nai tavi na nona Turaga me qaravi ira tiko na nona lewe ni vuvale ka vakarautaka na kedra ena kena gauna dodonu?

46 Ena kalouvinaka na dauveiqravi o ya ni na lako mai na nona turaga, ka kunei koya ni yalodina tiko ena nona i tavi.

47 Au tukuna vei kemudou, na nona turaga ena solia dina vua me lewa na nona i yau kecega.

48 Ia kevaka me tukuna e lomana na dauveiqravi lawaki ca, 'Na noqu turaga sa vakadaroa tiko na nona lako mai,'

49 Sa tekivu o koya me mokulaki ira a nonai tokani vaka dauveiqravi, ka tabalaka na kana kei na gunu vata kei ira na daumateni.

50 Na turaga nei koya na dauveiqravi oqori ena lako mai ena siga e sega ni namaka kei

na auwa e sega ni kila.

51 Era na wasei koya vakarua ka soli vua na i votavota nodra na dauveivakaisini. Ena na tagi qoqolou ka vakasequruquru bati.

CHAPTER 25

Ia na matanitu vakalomalagi e rawa talega ni vakatautauvatataki kei na tini na goneyalewa, e ratou kauta na nodratou dui cina me ratou na la'ki veisotari kei na tagane sa qai vakawati.

2 "E lewe lima vei iratou sa vuku ka lewe lima sa lialia.

3 Oi iratou na lalia e ratou kauta na nodratou cina e ratou sega ni kauta vata tu kei na waiwai,

4 "Ia o iratou na vuku e ratou kauta na nodratou cina ka e ratou kauta vata tiko kei na nodratou bola ni waiwai.

5 Ia ni sa dede tiko mai na tagane sa vakawati, e ratou sa sosovu kecega ka moce.

6 "Ni sa bogi levu tutu sa rogo e dua na domo ni kacikaci: 'Ka raica, na tagane sa vakawati sa lako mai oqo; dou lako ka laki sotavi koya!"

7 "E ratou sa duri cake mai na goneyalewa ka dui vakarautaka na nodratou cina.

8 "E ratou sa tukuna na lalia vei iratou na vuku, dou solia mada mai vei keitou eso na nomudou waiwai, ni sa boko tale na neitou cina!

9 "Ia e ratou sauma mai na vuku, ka vaka, 'Sa sega ni veirauti vei kedatou na ka oqo; ia ena daumaka mo dau lako vei ira na dauvolitaka ka volia mai kina eso me nomudou.'

10 Ena gauna me ratou lako kina ka la'ki volivoli, sa lako mai na tagane sa vakawati, ia o iratou sa vakarau tu e ratou sa curu vata kei koya ki na vanua ni soqo ni vakamau; ka sa sogo na katuba.

11 Ni oti o ya e ratou sa lako talega mai na vo ni goneyalewa oqo, ka kacikaci, noqu turaga, noqu turaga ni dolava vei keitou na katuba!

12 "Ia sa vosa o Koya ka sauma vei iratou, Au tukuna dina vei kemudou, Au sega sara ga ni kilai kemudou."

13 O koya mo dou yadra tiko ka vakarautaki kemudou, ni dou sega ni kila na siga kei na auwa ena lako mai kina na Luve ni Tamata.'

14 Ni matanitu vakalomalagi sa vaka e dua na tamata sa lako ki na dua na vanua vakayawa, sa qai kacivi ira mai na nona tamata cakacaka ka solia vei ira na nona i lavo mera rawata tale mai kina eso.

15 Sa soli e lima na taledi vua e dua, lima na udolu na dola, vua tale e dua e rua na udolou na dola, vua tale e dua, e dua ga na udolu na dola, sa solia ni kila na nona kaukauwa ena ka e rawa mai kina; ni sa oti sa qai lako yani.

16 Na tamata sa soli vua e lima na taledi sa lako ka la'ki veivolitaka ka sa rawata mai kina e lima tale na taledi.

17 Sa vaka talega kina o koya sa soli vua e rua na taledi ni sa rawata tale mai erua.

18 'Ia vei koya sa soli vua e dua na taledi sa lako ka la'ki kelia na qele, me buluta kina nai lavo ni nona turaga.

19 Sa dede na nona lako tu na nodratou turaga sa qai lesu tale mai ka mai taroga na ka e ratou sa rawata.

20 Vei koya sa taura e lima na taledi sa lako mai ni sa kauta vata tiko mai kei na lima tale na taledi, sa tukuna, turaga, o ni a solia vei au e lima na taledi; raica qo au sa rawata mai

e lima tale na taledi.

21 'Sa tukuna vua na nona turaga, totoka vakaoti, o sa tamata vinaka ka dina; ni o sa dina ena ka e vica walega, au na vakayacori iko mo lewa na ka e vuqa curu ki na marau ni nomu turaga.

22 O koya talega sa soli vua e rua na taledi sa lako mai, ka tukuna, 'Turaga, o ni a solia vei au e rua na taledi; raica qo, Au sa rawata tale mai e rua tale na taledi.

23 'Sa tukuna vua na nona turaga, totoka vakaoti, o sa tamata vinaka ka dina; ni o sa dina ena ka e vica walega, au na vakayacori iko mo lewa na ka e vuqa. Curu ki na marau ni nomu Turaga.

24 Sa lako talega mai o koya sa soli vua e dua na taledi, ka mai tukuna, Turaga au sa kila rawa ni o ni sa bau dua na tamata lawaki kaukauwa, mo ni tamusuka e dua na ka o ni sega ni kaburaka, ka betia e dua na ka o ni sega ni oca kina.

25 Sa tuburi au mai kina e dua na rere, au sa lako kina ka la'ki buluta na nomu taledi me'u vunitaka ena qele. Raica qo, sa soli tale vei iko na ka ga e nomu.

26 'Ia sa vosa vua na nona Turaga, ka vaka, o iko na tamata loma ca ka vucesa, o kila ni'u na tamusuka na ka au sega ni kaburaka ka betia na ka au sega ni oca kina.

27 E dodonu mo vakacuruma na noqu i lavo ki na baqe, ni gauna me'u lesu mai kina sa rawa ni'u taura na kena tubu.

28 O koya oqo dou taura mai vua na taledi, ka solia vei koya e tini na nona taledi e tini na udolu na dola.

29 Vei koya sa tu vua na ka ena soli vakalevu vua me vuabale; ia vei koya e sega ni dua na ka e tu vua, ena kautani tale mai vua na ka sa bau toka rawa vua.

30 'Dou taura na tamata sega ni yaga oqo ka comolaka ki na butobuto e tautuba. Me na dautagi kina ka vakasequruquru batil'

31 Ni na lako mai na Luve Ni Tamata kei ira vata tukuna na agilosy yalosavasava, ena qai mai dabeca na Nonai dabeledabe lagilagi vakaturaga.

32 'Na veimatanitu kece era na duri e matana, ena tawasei ira yadudua o Koya me vaka na nona tawasea na sipi na kenai vakatawa.

33 Ena vakatikori ira na sipi mera tiko ena ligana i matau, ia na me ena ligana i mawi.

34 Ena qai tukuna na tui vei ira sa tiko ena yasana i matau, dou lako mai oi kemuni sa vakalouvinakataki mai vei Tamaqu, mo ni taukena na matanitu sa vakarautaki tiko mai me Nomuni mai na gauna e tauyavutaki kina o vuravura.

35 'Ni' u a viakana tu ka dou a vakani au; ni'u a viagunu kemudou a vagunuvi au; ni'u a vulagi yani dou a kauwaitaki Au ka vakacurumi Au i vale.

36 Ni'u a luvaiwale dou a vakaisului Au; ni'u a tauvimate dou a mai sikovi Au; Ni'u tu ena vale ni veivesu dou a qai mai raici Au.'

37 'Era sa qai tarogi koya na yalododonu, ka vaka, 'Turaga, ena gauna cava o Ni a viakana kina keimami qai vakani Kemuni, se viagunu kina keimami qai vagunuvi Kemuni?

38 Ena gauna cava mada Kemuni a vulagi mai kina, keimami qai kauwaitaki Kemuni ka vakacurumi Kemuni i vale, se na gauna o Ni luvaiwale kina keimami qai vakaisului Kemuni?

39 Se na gauna cava keimami sikovi Kemuni kina, ena gauna ni Nomuni tauvimate kei na nomuni tiko ena vale ni veivesu?

40 Sa qai sauma vei ira na Tui, ka vaka, na ka dina oqo Au tukuna vei kemudou, na veika kece sara dou cakava vua e dua na noqu i tokani oqo, dou sa cakava tiko vei Au.

41 'Sa qai tukuna talega o Koya vei ira sa tiko ena Ligana i mawi, ni lako tani mai Mataqu, dou sa cudruvi ki na bukawaqa sega ni boko rawa sa vakarautaki ki vua na tevoro vata kei

ira na Nona agilosí:

42 Ni'u a viakana tu dou sega ni bau vakani Au; Ni'u a viagunu dou sega sara ga ni bau vagunuvi Au;

43 Ni'u a vulagi yani dou sega sara ga ni bau kauwaitaki Au mo dou vakacurumi Au i vale, Ni'u a luvaiwale dou sega ni bau vakaisulumi Au, Ni'u a tauvimate ka tiko talega i vale ni veivesu dou sega ni bau mai sikovi Au.'

44 'Era na tarogi koya talega, ka vaka, Turaga ena gauna cava mada o Ni a viakana kina se viagunu se vulagi mai, se luvaiwale se tauvimate se tiko e vale ni veivesu, me keimami sega ni qaravi Kemuni?'

45 'Sa qai tukuna talega vei ira o Koya, ka vaka, na ka dina Au tukuna oqo vei kemuni, na veika kece sara o Ni sega ni via cakava vua e dua vei ira oqo, o Ni sa sega ni via cakava vei Au.

46 'O ira sa vaka oqo era na lakova yani nai totogi ni veivakararawataki sega mudu, ia o ira na yalododonu ki na bula sega ni mudu.'

CHAPTER 26

Ni sa mai oti na Nona vosa tiko o Jisu me baleta na veika oqori, sa tukuna vei iratou na Nona tisaipeli,

2 'Dou kila ni oti ga yani oqo e rua na siga sa yaco sara na kana vata ni lako sivia, ena qai soli yani na Luve ni Tamata me vakamatei.'

3 Ena gauna vata tiko o ya, era sa la'ki kumuni vata kina ena vale vakaturaga i Kaiava na bete levu sara, o ira na bete levu, na daunivolatabu kei ira na qase ni lotu.

4 Ena nodra bosei Jisu mera vesuka ena gaunisala vakailawaki, ka vakamatei Koya.

5 Ia era sa tukuna, 'me kakua ena gauna ni kana vata ni lako sivia, de qai yaco kina e dua na tiko yavavala mai vei ira na lewe ni vanua.'

6 Ia ni sa tiko o Jisu mai Pecani ena vale ni Saimoni na vukavuka,

7 Sa lako mai vua e dua na yalewa ka taura tiko mai e dua na tavaya alapasita ka sega tu kina nai lumu talei ka saulevu sara, sa livia ki uluna ena gauna e dabe tiko kina ena yasa ni teveli.

8 Ia ni ratou sa raica na nona tisaipeli na ka oqo, e ratou sa cudru, ka tukuna "Na cava e vakamaumautaki kina na ka oqo?

9 'Me volitaki nai lumu talei oqo me rawa mai kina e dua nai lavo levu, ka me soli vei ira na dravudravua.'

10 Ia ni sa rogoce o Jisu, sa tukuna vei iratou na cava dou tarova kina na yalewa oqo? Ni sa cakava vei Au e dua na cakacaka e uasivi.

11 Ni ra sa bula vata tu ga kei kemudou o ira na dravudravua ena veisiga, ia Au na sega ni tu vata kei kemudou e veisiga.

12 Ena nona livia ki na Yagoqu nai lumu talei oqo, sa cakava o koya me Noqu i lumu ni bulu.

13 Au tukuna na ka dina oqo vei kemudou, ena veivanua taucoko e vuravura ena vunautaki kina nai tukutuku vinaka oqo, ena tukuni talega kina na ka sa cakava na yalewa oqo me kenai divi.

14 E dua vei ira na lewe tinikarua ka yacana o Jiutasa Isikarioti, a sa lako vei ira na bete levu,

15 Ka tukuna, 'e vica beka dou vinakata mo dou solia vei au kevaka meÃº soli Koya vei

kemudou?

16 Mai na siga o ya sa tekivu vakasaqara kina o koya e dua na gauna vinaka me na soli Koya yani kina.

17 Ena i matai ni siga ni kana madrai sa sega ni vakaleveni, e ratou sa lako mai vei Jisu na tisaipeli, ka tarogi koya, E vei beka na vanua o Ni vinakata me keitou vakarautaka kina vei Kemuni na ka mo ni na kania ena kana ni lako sivia?

18 Sa tukuna vei iratou o Koya, dou lako kina koro ki vua e dua na tamata e kea, ka tukuna vua, 'Sa tukuna na qasenivuli, sa voleka mai na Noqu gauna; "Oi Au kei ratou na noqu tisaipeli me tei keitou vakayagataka mada na nomu vale ena kana ni lako sivia.'

19 E ratou sa cakava na tisaipeli me vaka na ka sa vakarota vei iratou o Jisu; e ratou sa vakarautaka na kana ni lako sivia.

20 Ni sa yakavi mai, sa dabe sobu vata o Koya kei iratou na lewe tinikarua.

21 Ni ratou sa kana tiko, sa tukuna o koya, 'na ka dina oqo, Au tukuna vei kemudou, ena dua ga vei kemudou ena soli Au yani.'

22 E ratou sa yalo bibi sara vakalevu, ka dui tukuna yadua vei Koya, 'Turaga oi au beka?'

23 Sa tukuna o koya vei iratou, o koya ga keirau na tokoca vata na ligai keirau ena dari sai koya oqo ena soli Au yani.

24 'Na luve ni Tamata ena vakayacora na ka ga sa volai me baleti Koya, ia na tamata ena soli Koya ena ca sara! E vinaka cake vua na tamata o ya me a kua ga ni sucu mai.'

25 O Jiutasa, o koya sa soli koya, sa tukuna ka

26 vaka, "Rapai oi au beka? Sa tukuna o Koya, o sa tukuna dina mai.

27 Ni ra sa kana tiko, sa taura na madrai o Jisu, sa vakavinavinakataka ka dovia, sa qai solia vei iratou na tisaipeli ka tukuna, 'taura, ka kania; sai Koya oqo na Yagoqu."

28 Sa qai taura na bilo, ka vakavinavinakataka, sa solia vei ira, ka tukuna, mo dou gunu kece kina.

29 Ni sai koya oqo na Noqu dra ni veiyalayalati vou, sa vakadavei ena vuku ni nodra i valavala ca na lewe vuqa.

30 "Ia Au sa tukuna vei kemudou, Au na sega ni na gunuva na vua ni vaini oqo ena gauna oqo, ka me yacova sara na siga me datou na qai la'ki gunuva vou tale kina ena matanitu nei Tamaqu."

31 Ni ra sa lagata oti e dua na sere, era sa qai lako yani ki na ulunivanua ni veiolive.

32 Sa qai tukuna o Jisu vei ratou, ena bogi ni kua dou na tarabe kece sara ena vukuqu, ni sa volai: "Au na mokuta nai vakatawa, Era na dui talabusese kina na qele ni sipi."

33 "Ia NiÃº sa tucake tale mai, Au na liutaki kemudou ki Kaleli."

34 Sa tukuna vei Koya o Pita, 'kevaka me ratou na tarabe kece ena Vukumuni oiratou oqo, Au na sega ni rawa meÃº tarabe."

35 Sa tukuna vua o Jisu, "Au tukuna dina vei iko, ena bogi ni kua, ni se bera ni tagi na toa, o na cakitaki Au vakatolu."

36 Sa tukuna vei koya o Pita "keÃº mani mate sara vata kei Kemuni, Au na sega ga ni rawa meÃº cakitaki kemuni!" E ratou sa cavuta vaka talega kina na tisaipeli.

37 Sa qai lako mai o Jisu vata kei iratou ki na dua na vanua sa vakatokai o Kecisemani, sa tukuna vei ratou na tisaipeli, 'dou dabe tiko eke meÃº lako mada ki kea meÃº la'ki masu kina."

38 A sa kauti Pita kei rau na luvei Sevete me ratou lako vata, ka sa tekivu me tarai Koya mai na lomabibi kei na rarawa ni Lomana.

39 Sa tukuna vei iratou, 'sa bikai na Yaloqu ena lomabibi, me vaka ni'u na mate. Dou

tikoga eke ka vakatawa vata kei Au."

40 A sa toro vakalailai ki liu ka lolou sobu me Bakanamata ki na qele, sa masu, ka vaka, "Isa Tamaqu, kevaka sa rawa, me kau tani vei Au na bilo oqo; ia me vaka ga na Nomu lewa, me kakua ni Noqu lewa."

41 A sa lako mai vei iratou na tisaipeli ka raici ratou ni ratou sa moce, sa tukuna vei Pita, 'Vakaevei! Dou sa sega li ni rawa ni vakatawa vata kei Au me dua walega na auwa?

42 'Dou vakatawa ka masu, de qai rawai kemudou na veitemaki. Sa gu dina tiko na yalo, ia na yago ga sa malumalumu."

43 Sa lako tale e nai karua ni gauna, ena nona la'ki masu, ka tukuna, "Isa Tamaqu, kevaka sa sega ni rawa me kau tani vei Au na bilo oqo MeÃº sa gunuva ga, me yaco ga na Nomu lewa."

44 Sa lako tale mai ka raici iratou ni ratou se moce ga, ka ni sa rui bibi na matadratou.

45 A sa biuti ratou ka lako tale yani, me la'ki masu ena i katolu ni gauna, ka tukuna tikoga na vosa sa cavuta ot.

46 Sa qai lako mai vei iratou na Nona tisaipeli ka tukuna vei ratou, dou se moce voli ga ka wele tiko? Raica, sa voleka mai na auwa me na soli yani kina na Luve ni Tamata ki na ligadra na tamata i valavala ca.

47 "Dou tucake, medatou lako yani. Dou raica sa voleka sara ga mai oqori o koya e volitaki Au."

48 Ni se vosa tikoga, ka raica, sa lako mai o Jiutasa, e dua vei ira na lewe tinikarua, vata kei ira na lewe vuqa era vaka i seleiwau ka vakaiwau, era talai mai vei ira na bete levu kei ira na qase ni lotu.

49 O koya ka volitaki Koya sa tukuna ot tiko mai vei ira nai vakatakilakila ena cakava, ka vaka, 'O Koya ga Au na reguca, sai Koya sara ga oqori; dou vesuka sara.'

50 A sa vakasauri na nona lako cake vei Jisu ka tukuna, 'ni sa bulu Vinaka, Rapai!' ka sa qai reguca.

51 Ia sa tukuna vua o Jisu, 'Noqu i tau, na cava na vuni nomu lako mai?' Era sa qai lako mai ka taura na ligai Jisu ka kauti Koya.

52 E vakasauri na nona sa tatara kina nona taga e dua vei ira na tiko vata kei Jisu, ka ucuna mai na nona i seleiwau, ka taya laivi e dua na daligani tamata nei koya na bete levu.

53 Ia sa tukuna vua o Jisu, mo biuta lesu tale nai seleiwau ki na kena taga, ni o ira kece era vakayagataka nai seleiwau era na mate ena i seleiwau.

54 O nanuma beka Ni'u sega ni rawa ni masuti Tamaqu sara ga oqo, me vakatala mai vei au e sivia na tinikarua na udolu na agilos?

55 'Me qai vakataucokotaki vakacava nai Vola Tabu, ni dodonu me vaka oqo?'

56 Sa vosa vei ira na lewe vuqa o Jisu ena auwa o ya, dou sa lakova beka mai e dua na daubutako ni dou sa vakaiseleiwau ka vakaiwau mo dou mai vesuki au? Ena veisiga edatou dau dabe vata tiko ena vale ni soro ena noqu dau vakatavuvuli, dou a sega ni bau vesuki Au.

57 'Ia na kena vakayacori na veika oqo, me rawa ni vakataucokotaki kina nai Vola Tabu era a tukuna mai na parofita.' A ra sa qai biuti koya kecega na tisaipeli ka dro yani.

58 O ira na tauri Jisu era sa kauti Koya ki vei Kaiva na bete levu, na vanua era soqoni vata tiko mai kina na dauniVola Tabu kei ira na qase ni lotu

59 Ia o Pita e muri Koya tiko ga mai vakayawa, me yacova sara na loma ni bai nei koya na bete levu. A sa curu i loma ni vale ka dabe vata kei ira na dauveiqaravi me raica na veika ena vakayacori.

60 Era sa qai vakauqeta eso me beitaki Jisu vakailasu o ira na bete levu, na qase ni lotu kei na matabose ni lotu me rawa kina ni vakamatei,

61 Ia sa sega ni kune me dua Nona cala. Era lewe levu na dauveibeitaki era tucake mai, e sega ga ni dua na cala me kune vua. Ia sa qai kenai otioti e rau tucake mai e lewe rua na dauveibeitaki vakailasu.

62 E rau tukuna, 'na tamata oqo sa tukuna, Au rawa ni talaraka sobu na vale ni soro ni Kalou ka'u na tara tale ena loma ga ni tolu na siga.

63 Sa tucake mai na bete levu ka tukuna vua, 'sega ni o via sauma na taro o ya? Vakacava na ka e rau tukuna tiko oi rau oqo me baleti iko?'

64 Ia sa galu ga o Jisu. A sa vosa vua na bete levu ka vaka, 'Mo vosa bubului mada ena mata ni Kalou Luve Ni Kalou!'

65 Sa tukuna vua o Jisu, sa dina na ka o tukuna, ia Au sa tukuna vei kemudou, ena gauna mai muri dou na raica kina na Luve ni Tamata ni dabe tiko ena Liga i Matau i Koya sa Kaukauwa sara, ka na lako mai ena vei o ni lomalagi.'

66 Sa qai dresulaka na nona i sulu na bete levu ka tukuna. Sa vosa vakacaca o Koya! Nai vakadinadina cava tale eda gadreva? Dou sa raica, ka rogoca sara tu ga qo na Nona vosa vakacaca!

67 'Na cava dou sa nanuma vua? Era sa tukuna mai, 'Sa dodonu ga me vakamatei.'

68 Era sa qai kasivita na matana ka vaculaki koya; eso vei ira era robalaki koya ena ligadra,

69 Ka ra tukuna vua, 'Parofisai mada vei keimami, ni o iko na Karisito! o cei sa robalaki iko?'

70 Ia oqo sa dabe tiko ena vale ni veilewai mai tuba o Pita, ka sa lako mai vua e dua na yalewa dauveiqaravi ka tukuna, ' o iko talega sa dau tiko vata kei Jisu na kai Kaleli.

71 Ia sa cakitaka vei ira kecega, ka vaka, 'Au sega sara ga ni bau kila na ka o tukuna tiko.'

72 Ni sa lako o koya me curu ki katuba, sa raici koya e dua tale na yalewa ka tukuna vei ira na tu e kea, "Na tamata qo sa dau tiko vata kei Jisu na kai Nasareci.'

73 Ia sa baci cakitaki Koya tale ka vosa bubului, 'Au sega sara ga ni kila na tamata oqori!'

74 Segi ni dede era sa lako mai na tucake tu e kea ka ra tukuna vei Pita, 'o iko sara ga e dua dina vei ira, ni sa tukuni iko tikoga na nomu i vosavosa.'

75 Sa qai tekivu me ruru ca ka bubului, sa tukuna, 'Au sega ni kila na tamata oqori!' vakasauri sa tagi na toa.

76 Sa qai nanuma o Pita na vosa e a cavuta vua o Jisu ni tukuna, 'Ni se bera ni tagi na toa o na cikitaki Au vakatolu.' A sa mani lako yani i tuba ka tagi vakalevu sara.

CHAPTER 27

Ni sa mataka mai, era sa qai bukia na vere kei Jisu me sa vakamatei o ira na bete levu kei ira na qase ni lotu.

2 Ni ra sa vesuki koya, era sa qai kauta me la'ki soli ki na liga i Ponito Pailato na kovana. Sa Kunati Koya Ga O Jiutasa

3 O Jiutasa, o koya ka volitaki Koya ni sa raica sa na vakamatei dina o Jisu, sa qai veiyutunitaka na ka e cakava, ka vakasuka lesu na tolusagavulu na tiki ni siliva vei ira na bete levu kei ira na qase,

4 Ka tukuna, 'Au sai valavala ca niu volitaki Koya na dra sega cala.' Era sa tukuna vua, na cava me mai neitou kina? Oqori na nomu leqa ga o iko!'

5 Sa taura o koya na tolusagavulu na tiki ni siliva ka viritaka sobu ena vale ni soro ka lako yani i tuba ka la'ki kunati koya kina.

6 Ia era sa taura na tiki ni siliva na bete levu ka tukuna, 'sa sega ni vakatarai ena noda lawa me biu ki nai yau ni lotu na ka oqo, baleta ni i sau ni dra.'

7 Era sa bosea ka lomavata me sa voli kina na tiki ni qele e dau vakayagataki mai vei ira na dautuli kuro, me ra dau la'ki buluti kina na kai veimatanitu tani.

8 O koya oqo sa vakatokai kina na qele o ya me qele ni dra ka yacova mai na siga ni kua.

9 Sa mai vakataucokotaki kina na vosa i Jeremaia na parofita, ka vaka, 'era sa taura e tolusagavulu na tiki ni siliva, na kena i voli o Koya sa volitaki, me vaka era a voli koya kina na luvei Isireli,

10 Ka ra sa solia kina dautuli kuro mei sau ni qele, me vaka sa liutaki au kina na Turaga.'

O Jisu Ena Mata I Pailato

11 Sa la'ki tucake tu o Jisu ena matana na kovana. Ka sa tarogi Koya na kovana ka vaka, 'O iko dina li na nodra Tui na Jiu?' Sa tukuna vua o Jisu, 'Sa dina na ka o tukuna.'

12 Ni ra sa beitaki Koya na bete levu kei ira na qase ni lotu, sa galu ga o Koya.

13 Sa tukuna vua o Pailato, 'O sega tiko beka ni rogoca na veika era cavuta tiko me baleti iko o ira qo?'

14 Ia sa kurabui vakalevu na kovana, ni sega sara ga ni bau dua na mala ni vosa me cavuta mai. Nai Sosomi Kei Parapa

15 Ena gauna ni kana vata ni lako sivia sa dau kenai vakarau vua na kovana me sereka vei ira na lewenivanua e dua na kaivesu era digitaka.

16 Ka dua na kaivesu kilai levu ena ca ka tiko ena gauna o ya o Parapa.

17 O koya oqo, ni ra soqoni vata mai sa tukuna vei ira o Pailato, 'O cei o ni vinakata me'u sereka vei kemuni? O Parapa, se o Jisu o koya sa vakatokai na Karisito?'

18 Ni sa kila o koya ni ra kauti Koya mai vua ena vuku ni nodra lomaca.

19 Ni se dabe tikoga o koya ena nona i dabedabe vakaturaga ni lewa, sa vakauta yani vua e dua nai tukutuku na watina, ka vaka, "Mo kakua ni via cakava e dua na ka vua na tamata yalododonu oqori, ni levu na ka rarawa e yacovi au e daidai ena noqu a tadrai Koya ena noqu tadra."

20 Ia o ira na bete levu kei ira na qase ni lotu era sa cikevi ira na lewe vuqa, mera kerei Parapa me sereki ka me vakamatei ga o Jisu.

21 Sa baci tarogi ira tale na kovana, ka vaka, 'O cei vei rau na lewe rua qo o ni vinakata me'u sereka vei kemuni?' Era sa tukuna, o Parapa!'

22 Sa tukuna vei ira o Pailato, 'Na cava me'u na cakava vei Jisu o Koya sa vakatokai na Karisito?' Era sa tukuna kecega mai vua 'Me lauvako ga!'

23 Sa tukuna na kovana, 'Na ka ca cava e cakava o Koya?' Ia sa qai rogolevu ga mai na domodra, ka vaka, 'Me lauvako ga o koya!'

24 Ni sa raica o Pailato ni sa sega ni na rawati ira, ka kila ni sa vakarau kacobote e dua na veivala levu, sa kauta mai e dua na beseni wai ka vuluvulu ena matadra na lewe vuqa, ka tukuna, "Oi au me'u kakua ni beitaki ena Nona dra na tamata yalododonu qo. Me sa beitaki ga vei kemuni.'

25 Era sa qai tukuna mai na lewe vuqa, ka vaka, 'na Nona dra me bale vei keimami kei ira na luvei keimami.'

26 Sa qai sereki Parapa vei ira, ni sa vakankuitataki Jisu oti, sa qai solia yani me lauvako ena kauveilatai. Era Sa Vakalialiai Jisu Na Sotia

27 O ira na sotia ni kovana era sa qai kauti Jisu ki na vale ni yadra vakaivalu, ka kacivaki

yani me ra sota tauoko mai na lewe ni mataivalu.

28 Era luvata kece na Nona i sulu ka vakasulumi koya ena dua nai sulu balavu damudamu veiwaki.

29 Sa qai tali e dua nai sala ni tui ena wa vakavotona, a ra sa vakaisalataki koya kina, kei na dua na gasau ena ligana i matau. Era sa qai tekiduru e matana mera vakalialia, ka tukuna, 'ni sa bula saka, na nodra tui na Jiu!'

30 Era kasiviti Koya ka taura na gasau mera mokuta kina na uluna.

31 Ni ra sa vakalialai Koya oti, era sa qai luvata tani mai nai sulu balavu, ka daramaka tale vua na nona i sulu dina, ka kauta yani me la'ki lauvako. Na Tui Ena Kauveilatai

32 Ni ra sa curu mai tuba ka lako yani, era sa raica e dua na kai Kirini, na yacana o Saimoni ka ra vakasaurarataki koya me colata na nona kauveilatai.

33 Ni sa yacova mai na vanua sa vakatokai o Kolikoca, na kena i balebale na vanua ni qavokavoka,

34 Era sa solia vua na wai wiwi ka veiwaki vata kei na ka sa gaga sara me gunuva. Ia ni sa tovolea o Koya sa bese ni gunuva.

35 Era sa qai vakoti Koya, ka veivotayaka na Nona i sulu ena nodra vakawirimadigitaka, me vakataucokotaki kina na vosa ni parofita: "Era sa veivotayaka vei ira na Noqu i ubi, Ka vakawirimadigitaka na Noqu i sulu.'

36 Era sa dabe sobu ka yadravi Koya tiko e kea.

37 Kei na nodra biuta ena dela ni uluna e cake e dua na yatu vosa ka beitaki kina: "OQO O JISU NA NODRA TUI NA JIU."

38 E lewe rua na daubutako e rau lauvako vata kei koya, e dua ena yasana i matau ka dua ena yasana i mawi.

39 Era vosavakacacataki Koya ka kurekure na uludra, ni ra tavali tiko e Matana na tamata.

40 Ka tukuna, 'O iko o via talaraka sobu na vale ni soro ka mo tara cake tale ena tolu ga na siga, mo vakabulai iko mada! Kevaka e dina ni o sa Luve ni Kalou, Mo kevu sobu mai ena kauveilatai.'

41 Era sa vakalialai koya talega na bete levu, na daunivolatabu kei ira na qase ni lotu, ka tukuna.

42 'O Koya sa dauvakabulai ira na tamata eso; e sega mada ga ni rawa me vakabulai koya. Kevaka e nodra Tui dina na Isireli, me kevu sobu sara ga mai oqo ena kauveilatai, keimami sa na qai rawa ni vakabauti koya.

43 'Sa dauvakararavi vua na Kalou; me vakabulai Koya sara mada ena gauna oqo: me vaka na Nona; tukuna 'oi Au na Luve ni Kalou.'

44 Na vosa vata talega o ya e rau cavuta vua na daubutako ka ratou vakoti vata. O Jisu Sa Mate Ena Kauveilatai

45 Ka sa butobuto tauoko na vanua o ya mai nai ka ono ni auwa kina i kaciwa ni auwa.

46 Ni sa yacova mai nai kaciwa ni auwa sa kaci o Jisu ena domolevu, ka vaka, 'Ilai, Ilai, Lamasapakicanai?' Na kenai balebale, 'Noqu Kalou, Noqu Kalou, ena cava o ni sa dro ka vakanadakui Au kina?'

47 E so vei ira na tu voleka e kea ni ra sa rogoca na vosa qo, era sa tukuna, 'na Tamata qo sa kacivi Ilaijia tiko!'

48 Segi ni bera sa cici e dua vei ira ka taura mai e dua na tiki ni sulu, ka tonisua ena wai wiwi vakaviviga kina dua na gasau ka solia yani Vua me gunuva.

49 Era sa tukuna na kena vo, 'laivi Koya mada; meda raica ena lako dina mai o Ilaijia me mai vakabulai Koya se ga.'

- 50** Sa qai kaci tale ena domo levu o Jisu ka solia yani na yalona.
- 51** Ka raica, nai lati ni vale ni soro sa sei rua mai cake ki ra; ka uneune na vanua ka kakavidavida na veivatu,
- 52** Sa tadola na veibulubulu; ka lewe levu na tamata yalododonu era moce tu sa vakaturi cake tale;
- 53** Ni sa lako tani mai e nai bulubulu ni sa vakaturi cake tale o Koya, era sa lako ki na koro tabu ka rairai vei ira e lewe vuqa.
- 54** Na turaga ni valu kei ira na tiko vata kei koya, ena nodra yadravi Jisu tiko, ni ra sa raica na uneune ni vanua kei na ka sa yaco, era sa rere dina, ka tukuna, 'Sa dina sa luve ni Kalou o Koya.'
- 55** E lewe vuqa na marama ka muri Jisu sara mai Kaleli era dau qaravi koya, era tu e kea ka vakaraica tu mai vakayawa.
- 56** Ka dua vei ira o Meri Makitalena, o Meri na tinai Jemesa kei Joses, kei na tinadrau na luve i Sevete. Sa Buluti O Jisu Ena I Bulubulu Nei Joseva
- 57** Ni sa yakavi mai, sa lako mai e dua na tamata vutuniyau mai Arimacea, na yacana o Joseva, ka dua talega o koya na tisaipeli i Jisu.
- 58** Na tamata oqo sa lako vei Pailato ka kerea na yagoi Jisu. Sa qai vakarota o Pailato me soli vua na yagoi Jisu.
- 59** Ni sa kauta o Joseva na Yagona, sa qai la'ki solega ena dua nai sulu lineni savasava.
- 60** Ka la'ki vakadavora na yagona ena nona i bulubulu vou ka taya o koya mai na veivatu; a sa vaqiqica kina e dua na datu levu mei sogo ni qara ni bulubulu, ka sa qai lako.
- 61** E rau tu e kea o Meri Makitalena kei na Meri kadua, ka rau dabe me veibasai toka kei nai bulubulu. Sa Tuvani Ira Na Mata Yadra O Pailato
- 62** Ena siga ka tarava, o ya ni oti na siga ni vakavakarau, era sa soqoni vata yani kina vei Pailato o ira na bete levu kei ira na Farisi.
- 63** Era sa tukuna, 'ia saka, keimami sa vakasamataka na Nona vosa na dauveivakacalai oqo ni se bula tiko, ena Nona tukuna, 'Ni oti e tolu na siga Au na tucake tale.'
- 64** 'O koya oqo mo ni vakarota me yadravi vinaka nai bulubulu me yacova ni oti e tolu na siga, de ra qai lako mai na Nona tisaipeli ka butakoca na Yagona ena bogi ka ra laki tukuna vei ira na tamata, ni sa tucake tale o Koya mai na mate! Sa na qai ca sara vakalevu na veivakacalai oqo ka se bau lailai e liu.'
- 65** Sa tukuna vei ira o Pailato, 'Sa tu oqori vei kemudou na yadra (sotia); dou lako yani ka me yadravi sara vakavinaka me vaka dou sa kila.'
- 66** Era sa lako ka sogota vakavinaka nai bulubulu, dregati na datu ka tuvani na mata yadra ena yasa ni bulubulu.

CHAPTER 28

Ia oqo ni sa oti na siga ni Vakacecegu, ka sa tekivu me kida mai nai matai ni siga ni dua na macawa, o Meri Makitalena kei na dua tale na Meri, e rau sa lako ki nai bulubulu me rau la'ki raica.

2 Ka raica, e dua na uneune levu sa yaco oti; ni sa lako sobu mai lomalagi e dua na agilosi ni Turaga, ka mai vaqiqica tani na datu mai na katuba, a sa qai mai dabe toka e delana.

3 Na matana sa vaka na livaliva, kei na nona i sulu sa vaka na uca cevata vulavula.

4 Ena nodra levu ni rerevaki koya na yadra era sa sautanini kina ka yaco me vaka na

tamata mate.

- 5** Ia sa vosa na agilos i vei rau na yalewa ka vaka, 'Drau kakua ni rere, ni'u sa kila ni drau sa vakasaqarai Jisu o Koya sa lauvako.
- 6** Sa sega eke o Koya, ni sa tucake tale, me vaka na Nona vosa, drau lako mai, ka raica sara na vanua sa vakadavori kina na yago ni Turaga.
- 7** 'Drau lako sara vakatotolo ka la'ki tukuna vei ira na Nona tisaipeli ni sa tucake tale mai na mate o Koya, ka raica, sa liu ki Kaleli o Koya mai kea dou na la'ki raici Koya kina. Raica, au sa tukuna vei kemudou oqo.
- 8** E rau sa lako tani vakatotolo mai nai bulubulu ena rere kei na yalo e tava rekireki, ka cici yani me rau laki tukuna vei ira na Nona tisaipeli na vosa sa cavuti. Era Sa Lotu Na Yalewa Vua Na Turaga Nai Vakabula Sa Tucake Tale
- 9** Ni rau lako tiko me la'ki tukutuku vei ira na tisaipeli, ka raica, sa tavaki rau tu o Jisu, ka tukuna, 'Dou reki vakalevu! 'E rau sa lako vua ka tara na yavana ka lotu vua.
- 10** Sa tukuna vei rau o Jisu, 'Drau kakua ni rere. Drau lako ka la'ki tukuna vei ira na wekaqu mera lako ki Kaleli, mai kea era na raici Au kina.' Era Sa Vaqumi Na Sotia
- 11** Ia ni rau sa lako tiko, ka raica, eso vei ira na yadra era sa lako ki na koro ka la'ki vakaraitaka vei ira na bete levu na veika kece sa yaco.
- 12** Ni ra sa qai la'ki bose vata kei ira na qase ka veivakasalataki, era sa qai vaqumi ira na sotia ena dua na uma i lavo levu.
- 13** Ka ra tukuna, 'Tukuna vei ira, Era lako mai na Nona tisaipeli ena bogi ka butakoca na Yagona ni keimami a moce tu.
- 14** 'Kevaka ena rogoca na kovana, sa na neitou i tavi me keitou na vakalomavinakataka ka mo dou maroroi kina.
- 15** A ra sa taura nai lavo ka cakava na ka era sa vakavulici mai kina; nai tukutuku oqo sa dau vakatetei tiko mai vei ira na Jiu me yacova mai na siga oqo. Nai Veitalai Cecere
- 16** Era sa qai lako yani na tisaipeli e lewe tinikadua ki Kaleli, ki na ulunivanua sa tukuna o Jisu me ratou la'ki sota kina.
- 17** Ni ra sa raici Koya, era sa vakarokoroko vua; ia eso era vakatitiqa.
- 18** Sa lako mai o Jisu ka vosa vei ira, ka vaka, na vakatulewa kecega sa soli mai vei Au mai lomalagi e cake kei vuravura e ra.
- 19** Okoya mo dou lako ki na vei matanitu kecega ka vakatisaipelitaki ira, dou papitaisotaki ira ena yaca ni Tamada kei na Luvena kei na Yalo Tabu,
- 20** 'Dou vakatavulica vei ira mera vakaraica matua nai vakaro Au a vakaroti kemudou kina; ka mo dou kila sara, Au sa dau tiko vata ga kei kemudou ena veigauna kecega, ka yacova sara nai vakataotioti kei vuravura.' Emeni.

For other languages please go to www.wordproject.org